

REGIONAALARENGU TOETUSEKS

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti Arengufond

GEOMEDIA

AVINURME VALLA, KASEPÄÄ VALLA, LOHUSUU VALLA, MUSTVEE LINNA JA SAARE VALLA HARIDUSVALDKONNA OLUKORRA ANALÜÜS

Lõpparuanne

**Tellijaja: Avinurme Vallavalitsus, Kasepää
Vallavalitsus, Lohusuu Vallavalitsus,
Mustvee Linnavalitsus ja Saare
Vallavalitsus**

**Täitaja: Konsultatsiooni- ja koolituskeskus
Geomedia
Tartu 51007, Rütli 4**

Tartu 2017

Sisukord

Sisukord	2
Sissejuhatus	6
1. Avinurme valla, Lohusuu valla, Kasepää valla, Mustvee linna ja Saare valla rahvastik ja selle prognoos	8
1.1. Rahvastik ja selle paiknemine	8
1.2. Elanike arvu prognoos	12
2. Hariduse arengu lähtekohad riiklikes dokumentides, ühinemislepingus ning Avinurme valla, Kasepää valla, Lohusuu valla, Mustvee linna ja Saare valla arengukavades	15
2.1. Riiklikud lähtekohad hariduse arenduseks	15
2.2. Haridusasutuste töö korraldamise kokkulepe Avinurme valla, Kasepää valla, Lohusuu valla, Mustvee linna ja Saare valla ühinemislepingus	16
2.3. Hariduse kajastamine Avinurme valla, Kasepää valla, Lohusuu valla, Mustvee linna ja Saare valla arengukavades	18
3. Avinurme valla, Kasepää valla, Lohusuu valla, Mustvee linna ja Saare valla haridusasutuste ülevaade	20
3.1. Alusharidus	20
3.1.1. Lapsed viie omavalitsuse lasteaedades	20
3.1.2. Lasteaialaste ränne omavalitsustes	22
3.1.3. Lasteaedade personali koosseis, õpetajate vanusstruktuur ja kvalifikatsioon	23
3.1.4. Lasteaiaõpetajate keskmine palgatase	25
3.1.5. Lasteaia kohatasu omavalitsuste lasteaedades	25
3.1.6. Lasteaiahoonete analüüs	26
3.2. Üldharidus	27
3.2.1. Õpilaste arv	28
3.2.2. Põhikooli ja gümnaasiumi lõpetajate valikud	29
3.2.4. Õpiränne omavalitsuste koolides	32
3.2.3. Üldhariduskoolide õpetajaskond	37
3.2.5. Üldhariduskoolide õpetajate palgatase	38
3.2.6. Üldharidusasutuste hoonete analüüs	38
3.3. Huviharidus	39
4. Avinurme valla, Kasepää valla, Lohusuu valla, Mustvee linna ja Saare valla haridusvõrgu majanduslik analüüs	40
4.1. Hoonete seisukord ja haldamiskulud ning nende vastavus pikaajalistele vajadustele	41
4.1.1. Avinurme Lasteaed Naerulind	41
4.1.2. Mustvee Lasteaed	42
4.1.3. Tiheda Lasteaed	44
4.1.4. Saare valla lasteaed Siilike ja Voore Põhikool	45
4.1.5. Lohusuu Kool	47
4.1.6. Avinurme Gümnaasium	49
4.1.7. Mustvee Kool	51
4.1.8. Peipsi Gümnaasium	53
4.2. Lasteaedade majanduslik olukord	55
4.2.1. Lasteaedade tulud ja omavalitsuste finantseerimine	55

4.2.2. Lasteaedade tegevuskulud.....	56
4.2.3. Lasteaedade tööjõukulud.....	57
4.3. Koolide majanduslik olukord	60
4.3.1. Koolide tulud ja kohalike omavalitsuste finantseerimine	60
4.3.2. Eraldised koolidele riigieelarvest.....	61
4.3.3. Koolide tegevuskulud	63
4.3.4. Koolide tööjõukulud	64
5. Kokkuvõtte ja ettepanekud.....	66
Kasutatud materjalid.....	69

Joonised

Joonis 1. Avinurme valla, Kasepää valla, Lohusuu valla, Mustvee linna ja Saare valla piirid ning rahvastiku paiknemine seisuga 01.01.2017 (Allikas: Rahvastikuregister).....	8
Joonis 2. Elanike arvu dünaamika viies omavalitsuses 2007-2017 (Allikas: Rahvastikuregister, seisuga 01.01.)	9
Joonis 3. Loomulik iive viies omavalitsuses 2007-2015 (Allikas: Statistikaamet)	10
Joonis 4. Rändesaldo viies omavalitsuses 2007 – 2015 (Allikas: Statistikaamet)	10
Joonis 5. Loomulik iive ja rändesaldo, viie omavalitsuse summeeritud näitaja 2007-2015 (Allikas: Statistikaamet).....	10
Joonis 6. Rahvastiku soolis-vanuseline struktuur Mustvee vallas 2007. ja 2017. aastal seisuga 01.01. (Allikas: Rahvastikuregister, omavalitsused)	12
Joonis 7. 0-18-aastaste laste arv (viis omavalitsust ja Vötikvere küla) seisuga 01.01.2017 (Allikas: omavalitsused)	12
Joonis 8. Laste arvu prognoos vanusegruppides 7-15 ja 16-18 kuni aastani 2024 (2017. aasta = 100%)	13
Joonis 9. Naiste arvu prognoos piirkonnas vanusegruppide lõikes (2017. aasta = 100%).....	13
Joonis 10. Rahvastiku prognoos Mustvee vallas vanusegruppide lõikes, baasstsenaarium (2017. aasta = 100%).....	14
Joonis 11. Rahvastiku prognoos, baasstsenaarium ja rändestsenaarium kuni aastani 2037 (2017. aasta = 100%)	15
Joonis 12. Viie omavalitsuse lasteaiaid ja üldhariduskoolid 2017. aastal	20
Joonis 13. Viie omavalitsuse lasteaedade õpetajate vanusstruktuur 2016/2017 õppeaastal (Allikas: Haridussilm)	24
Joonis 14. Viie omavalitsuse lasteaiaõpetajate haridustase 2016/2017 õppeaastal (Allikas: Haridussilm)	24
Joonis 15. Õpilaste arvu dünaamika viie omavalitsuse koolides õppeaastatel 2007/2008 – 2016/2017, õpilaste arv seisuga 01.09. (Allikas: Haridussilm)	28
Joonis 16. Õpilaste arv kooliastmete lõikes 2007/2008 – 2016/2017 (Allikas: Haridussilm)	29
Joonis 17. Üldhariduses õpingute jätkajate osakaal põhikooli lõpetamisele järgneval õppeaastal (Allikas: Haridussilm)	30
Joonis 18. Kutsehariduses õpingute jätkajate osakaal põhikooli lõpetamisele järgneval õppeaastal (Allikas: Haridussilm)	31

Joonis 19. Valikud Avinurme Gümnaasiumi gümnaasiumiastme lõpetamisele järgneval õppeaastal aastatel 2008-2016 (Allikas: Haridussilm).....	31
Joonis 20. Valikud Peipsi Gümnaasiumi lõpetamisele järgneval õppeaastal aastatel 2008-2016 (Allikas: Haridussilm).....	32
Joonis 21. Valikud Mustvee Gümnaasiumi lõpetamisele järgneval õppeaastal aastatel 2008-2016 (Allikas: Haridussilm).....	32
Joonis 22. Teiste omavalitsuste õpilaste osakaalu dünaamika koolide põhikooliastmes (Allikas: HTM).....	33
Joonis 23. Õpilasränne viies omavalitsuses 2016/2017 õppeaastal põhikooliastmes (Allikas: HTM).....	35
Joonis 24. Õpilasränne viies omavalitsuses 2016/2017 õppeaastal põhikooliastmes, viis omavalitsust on arvestatud ühtse piirkonnana (Allikas: HTM) .	35
Joonis 25. Õpetajaskonna vanusstruktuur viie omavalitsuse koolides 2016/2017 õppeaastal (Allikas: Haridussilm)	38
Joonis 26. Munitsipaal üldhariduskoolide õpetajate palgatase 2013-2016, seisuga 31. dets (Allikas: Haridussilm).....	38
Joonis 27. Ühinevate kohalike omavalitsuste lasteaedade eelarved ja finantseerimine (eurodes).....	55
Joonis 28. Lasteaedade kulude struktuur	56
Joonis 29. Lasteaedade majandamiskulud ning nende struktuur	57
Joonis 30. Lasteaedade personal.....	58
Joonis 31. Laste arvu ja töökohtade/õpetajate suhe	59
Joonis 32. Lasteaiaõpetajate palgad.....	59
Joonis 33. Ühinevate omavalitsuste koolide eelarved ja finantseerimine.....	60
Joonis 34. Ühinevate omavalitsuste koolide finantseerimine	62
Joonis 35. Koolide kulude struktuur.....	63
Joonis 36. Koolide majandamiskulud	64
Joonis 37. Koolide majandamiskulude struktuur.....	64
Joonis 38. Koolide personal	65
Joonis 39. Koolitöötajate palgad	66

Tabelid

Tabel 1. Vanusegrupid viies omavalitsuses 2007 ja 2017 (Allikas: Rahvastikuregister, omavalitsused).....	11
Tabel 2. Sündide ja surmade arv piirkonnas	14
Tabel 3. Lapsed viie omavalitsuse lasteaedades 2016/2017 õppeaastal (Allikas: Haridussilm)	21
Tabel 4. Teiste omavalitsuste lapsed Avinurme valla, Kasepää valla, Lohusuu valla, Mustvee linna ja Saare valla lasteaedades 2016/2017 õppeaastal (Allikas: HTM)	22
Tabel 5. Ametikohtade arv viie omavalitsuse lasteaedades 2016/2017 õppeaastal (Allikas: omavalitsused)	23
Tabel 6. Kvalifikatsiooninõuetele vastavate lasteaiaõpetajate osakaal omavalitsuste lasteaedades 2016/2017 õppeaastal (Allikas: HTM)	24
Tabel 7. Lasteaiaõpetajate ja õpetaja abide palgad 2017. aastal (Allikas: omavalitsused).....	25
Tabel 8. Kohatasu lapsevanematele omavalitsuste lasteaedade 2016/2017 õppeaastal (Allikas: omavalitsused)	26
Tabel 9. Omavalitsuste lasteaiahooneid ja õppekohtade tegevuskulu iseloomustavad näitajad (Allikas: omavalitsused)	27

Tabel 10. Õpilased viie omavalitsuse koolides 2016/2017 õppeaastal (Allikas: HTM).....	28
Tabel 11. Põhikooliastme lõpetajate arv viie omavalitsuse koolides 2008-2016 (Allikas: Haridussilm)	29
Tabel 12. Viie omavalitsuse 2016. aasta põhikooliastme lõpetajate õpingute jätkamine 2016/2017 õppeaastal (Allikas: Haridussilm).....	30
Tabel 12. Avinurme Gümnaasiumi ja Mustvee linna gümnaasiumiastme lõpetajad 2008-2016 (Allikas: Haridussilm).....	31
Tabel 14. Õpilaste sisseränne põhikooliastmes 2016/2017 õppeaastal (Allikas: HTM).....	33
Tabel 15. Avinurme valla, Kasepää valla, Lohusuu valla, Mustvee linna ja Saare valla lapsed teiste omavalitsuste kolides 2016/2017 õppeaastal, põhikooliaste (Allikas: HTM).....	34
Tabel 16. Õpilaste sisseränne Avinurme Gümnaasiumi ja Peipsi Gümnaasiumi gümnaasiumiastmes 2016/2017 õppeaastal (Allikas: HTM)	36
Tabel 17. Avinurme valla, Kasepää valla, Lohusuu valla, Mustvee linna, Saare valla gümnaasiumiõpilased teiste omavalitsuste gümnaasiumides 2016/2017 (Allikas: HTM)	36
Tabel 18. Kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate osakaal omavalitsuste koolides 2016/2017 õppeaastal (Allikas: HTM)	37
Tabel 18. Omavalitsuste koolihooneid ja õppekoha tegevuskulu iseloomustavad näitajad.....	39
Tabel 20. Lasteaegade personali struktuur.....	58
Tabel 21. Riigi eraldise struktuur koolide lõikes.....	62
Tabel 22. Koolide koguelarve ja kulude struktuur, eurot.....	63
Tabel 23. Koolide personali struktuur	65
Tabel 24. Haridusasutuste koondnäitajad.....	66

Sissejuhatus

Käesoleva analüüsi eesmärgiks on esitada ülevaade ühinemispirkonna haridusasutuste hetkeolukorrast ja anda sisend otsuste tegemiseks haridusvõrgu võimalikeks muutusteks uues ühendamavalitsuses, mille koosseisu kuuluvad Avinurme vald, Lohusuu vald, Kasepää vald, Saare vald ja Mustvee linn ning Torma valla Vötikvere küla.

Töö koostamisel analüüsiti, vastavalt tellija lähteülesandele, järgmisi haridusvõrgu aspekte:

A. Haridusasutuste õpilaste/laste arv ja selle muutus ning prognoos:

- Laste ja õpilaste arv Avinurme, Lohusuu, Kasepää, Saare vallas ja Mustvee linnas ning Torma valla Vötikvere külas.
- Viimase 10 aasta rahvastiku suundumused, prognoos aastani 2030.
- Laste paiknemine, lapsevanemate ja õpilaste viimase 10 aasta rändesuunad.

B. Kooli- ja lasteaiahoonete analüüs:

- Hoonete seisukord ja haldamiskulud.
- Hoonete (asukoht, suurus, ruumilahendused) vastavus pikaajalisele vajadusele.
- Koolide majanduslik olukord (riigi eraldised, KOV finantseerimine, majandus- ja palgakulud).
- Lasteaedade majanduslik olukord.

C. Hariduse andmise analüüs:

- Tegevusnäitajad EHISE põhjal.
- Perspektiivsed koostöövõimalused haridusasutuste vahel (tugipersonal, ühisüritused, ringijuhid, õpetajad jne).

D. Soovitused haridusvaldkonna ümberkorraldusteks/ alternatiivide hinnang.

- Võimalikud muudatused kooliastmetes, haridusasutuste juhtimises.
- Ühineva omavalitsuse toimimine ühtse hariduspiirkonnana.

Analüütilise töö läbiviimisel kasutati riiklikku ja ametkondlikku statistikat, samuti koguti teavet analüüsitavatest haridusasutustest koostöös kohalike omavalitsuste spetsialistidega. Viidi läbi ühinevate omavalitsusüksuste arengukavade haridust käsitlevate osade ja ühinemislepingu, samuti piirkonna haridusasutuste arengukavade ning üleriigiliste haridusalaste dokumentide ja õigusaktide analüüs.

Rahvastikuprognoosi koostamiseks koguti vajalik andmebaas ning prognoositi ühinemispirkonna elanike võimalikku muutust kantide lõikes, koostati elanikkonna tulevikupilt soo- ja vanuskoostist, elanike võimalikku loomulikku ja rändelist liikumist arvestades.

Haridusasutuste investeeringute vajaduse hindamiseks lisaks andmete kogumisele viis töö teostaja läbi kõikide analüüsitavate haridusasutuste

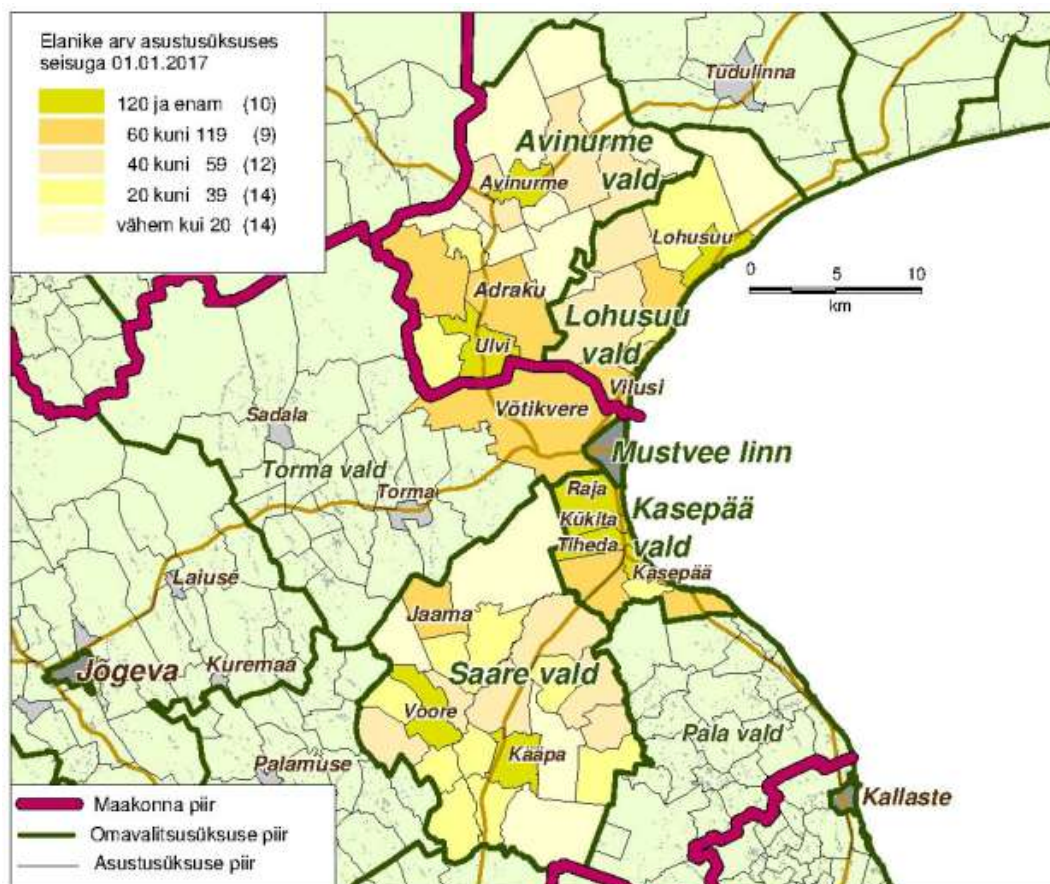
külastuse, et selgitada kohapeal asutuste tulevikuperspektiivi, hoonete seisukorda ning vajadusi investeeringuteks.

Töö käigus toimusid ühinevate kohalike omavalitsuste ja haridusasutuste juhtidega ühisseminarid, mille protokollid on kättesaadavad ühinemise juhtkomisjonis. Arutelude käigus analüüsiti läbi võimalikud lahendused haridusvõrgu ümberkorraldusteks eesmärgiga tagada lastele võimalused omandada kvaliteetset ja kättesaadavat haridust. Siinkohal suur tänu kõigile töös osalenutele nende panuse eest töö valmimisse.

1. Avinurme valla, Lohusuu valla, Kasepää valla, Mustvee linna ja Saare valla rahvastik ja selle prognoos

1.1. Rahvastik ja selle paiknemine

21. detsembril 2016 kinnitasid Avinurme valla, Kasepää valla, Lohusuu valla, Mustvee linna ja Saare valla volikogud ühinemislepingu ning võtsid vastu otsuse taotleda haldusterritoriaalse korralduse muutmist, mille tulemusena moodustub Mustvee vald. Kuna kolm viiest ühinevast omavalitsusest kuuluvad hetkel Jõgevamaa koosseisu ning ka ajalooliselt on kuulunud Mustvee rajooni, on loogiline, et uus omavalitsus hakkab kuuluma Jõgevamaa koosseisu. See tähendab, et Avinurme ja Lohusuu valdade osas tuleb muuta maakonna piire (vastavad omavalitsused on hetkel Ida-Virumaa koosseisus). Ajalooliselt on ühinemipiirkonna territooriumi osa olnud ka Torma piirkond. Torma vallast antakse piiride muutmise menetluse käigus ühinemise jõustumisel Mustvee linnale üle Vötikvere küla. Uue omavalitsusüksuse õigusvõime tekib alates 2017. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimistulemuste väljakuulutamise päevast. Mustvee valla administratiivpiir kulgeb mööda ühinenud omavalitsusüksuste välispiiri. Uue moodustuva Mustvee valla aministratiivpiirid ja rahvastiku paiknemine omavalitsuste territooriumil on esitatud joonisel 1.

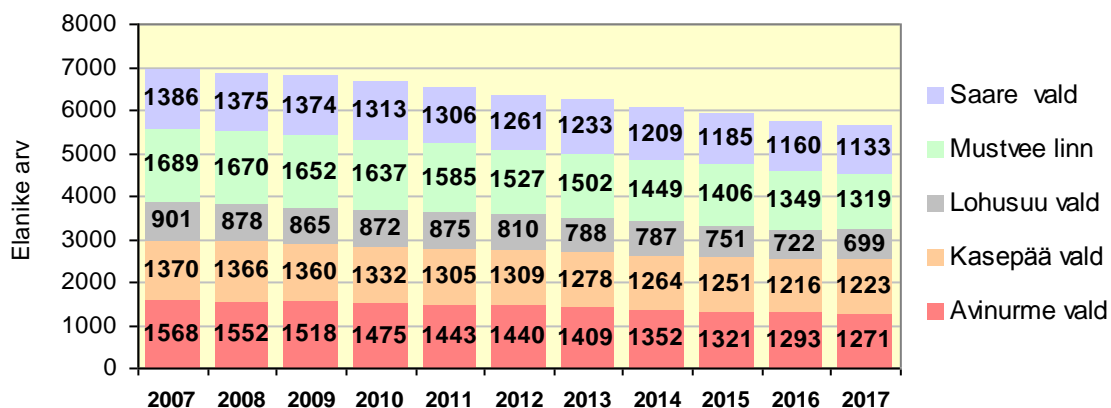
Joonis 1. Avinurme valla, Kasepää valla, Lohusuu valla, Mustvee linna ja Saare valla piirid ning rahvastiku paiknemine seisuga 01.01.2017 (Allikas: Rahvastikuregister)

Viies kohalikus omavalitsuses ja Vötikvere külas elab rahvastikuregistri andmetel seisuga 01.01.2017 kokku 5738 inimest, nendest Avinurme vallas 22% (1271) , Kasepää vallas 21% (1223), Lohusuu vallas 12% (699), Mustvee linnas 23% (1319), Saare vallas 20% (1133). Vötikvere külas elab 93 elanikku.

Viies omavalitsusüksuses on kokku 58 asustusüksust, nendest üks linn (Mustvee linn), kaks alevikku (Avinurme alevik ja Lohusuu alevik) ja 55 küla (koos Vötikvere külaga 56 küla). Seisuga 01.01.2017 on elanike arvult asulate järjestus järgmine: suurima elanike arvuga on Mustvee linn (1319 elanikku), teisel kohal on Avinurme alevik (640 elanikku), järgnevad Raja küla (413 elanikku) ja Lohusuu alevik (334 elanikku). Üle saja elanikuga on piirkonnas lisaks eelpool nimetatud asulatele veel kuus küla: Voore küla (260), Kükita küla (218), Kääpa küla (180), Ulvi küla (175), Kasepää küla (165) ja Tiheda küla (144). Alla 60 elanikuga asustusüksusi on piirkonnas 40, see on 68% asulatest.

Piirkonna elanikkond on koondunud Peipsi järve äärsele alale – lisaks Mustvee linnale on peipsiäärsed asulad Lohusuu alevik, Raja küla, Kükita küla, Tiheda küla, Kasepää küla. Sisemaal on suuremad keskused Avinurme alevik ja Ulvi küla praeguses Avinurme vallas, Voore küla ja Kääpa küla praeguses Saare vallas.

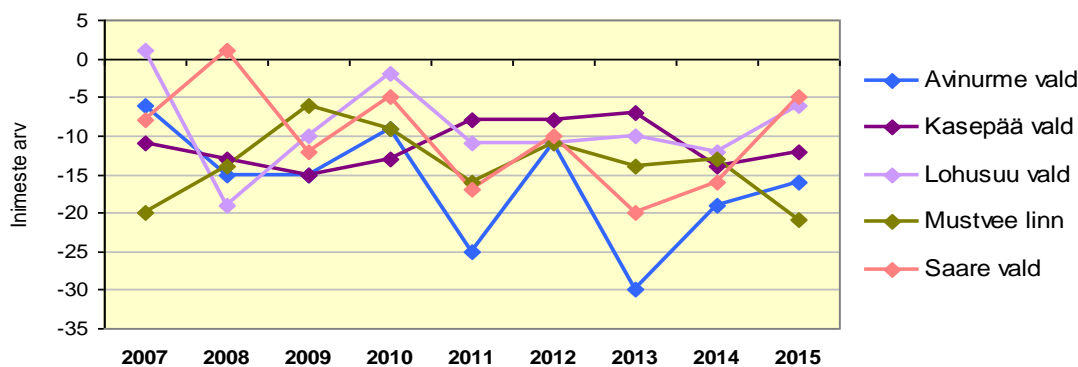
Viies omavalitsusüksuses on elanike arv ajavahemikul 2007-2017 olnud pidevas langustrendis. Rahvastikuregistri andmetel on elanikkond vähenenud vaadeldaval perioodil viies kohalikus omavalitsuses kokku 1269 inimese võrra ehk 18% (Joonis 2).

Joonis 2. Elanike arvu dünaamika viies omavalitsuses 2007-2017 (Allikas: Rahvastikuregister, seisuga 01.01.)

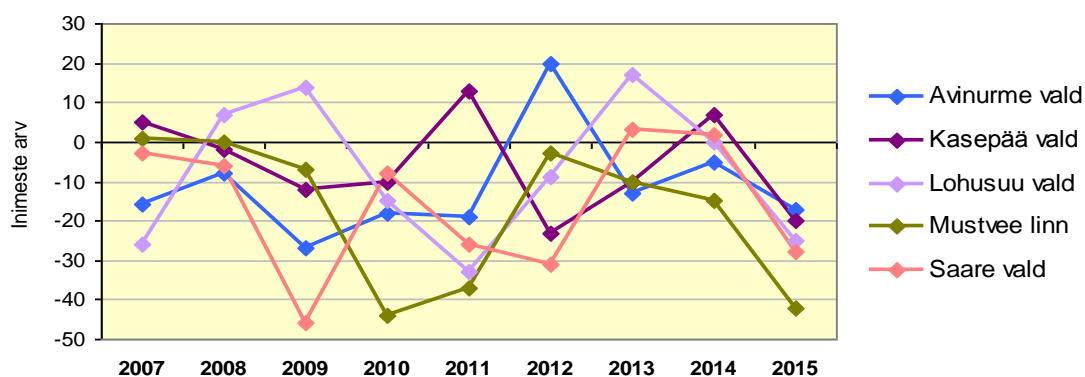
Elanike arvu vähenemine on toimunud kõigis viies omavalitsuses, kuid väikeste erisustega. Kõige enam vähenes elanike arv perioodil 2007-2017 Lohusuu vallas ja Mustvee linnas (mõlemas omavalitsuses vähenemine 22%), Avinurme vallas vähenes elanike arv samal perioodil 19% ja Saare vallas 18%. Kõige väiksem oli elanike arvu vähenemine Kasepää vallas, mis oli 11%.

Elanike loomulik iive oli perioodil 2007-2015 viies omavalitsuses kokku kõikidel aastatel negatiivne, kuigi Lohusuu vallas ja Saare vallas oli ka positiivse loomuliku iibega aastaid (Joonis 3).

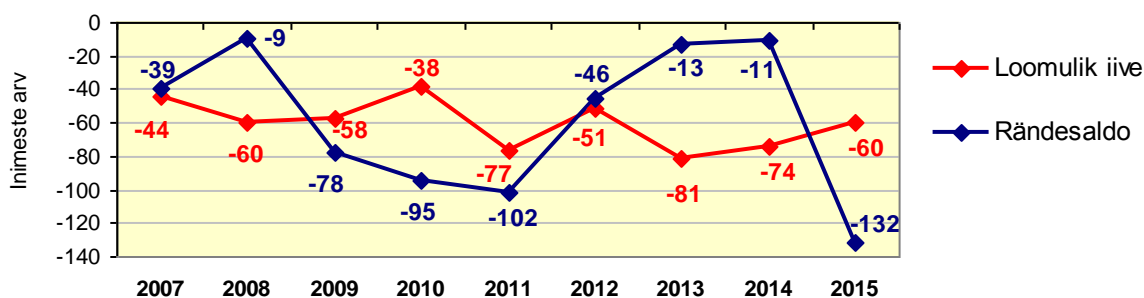
Joonis 3. Loomulik iive viies omavalitsuses 2007-2015 (Allikas: Statistikaamet)

Rände osas oli vaadeldaval perioodil rändesaldo valdavalt negatiivne Mustvee linnas, kus perioodil 2007-2015 aastas keskmiselt rändas sisse 35 inimest ja välja 50 inimest. Avinurme vallas, Kasepää vallas, Lohusuu vallas ja Saare vallas oli samal perioodil rändesaldo mõnel aastal ka positiivne (Joonis 4).

Joonis 4. Rändesaldo viies omavalitsuses 2007 – 2015 (Allikas: Statistikaamet)

Analüüsidest rahvastiku vähenemise põhjuseid piirkonnas aastatel 2007-2015, saab loomuliku iibe ja rändesaldo näitajate alusel väita, et piirkonnas vähenes elanikkond võrdsest nii väljarände kui madala loomuliku iibe tõttu (Joonis 5).

Joonis 5. Loomulik iive ja rändesaldo, viie omavalitsuse summeeritud näitaja 2007-2015 (Allikas: Statistikaamet)

2017. aasta 1. jaanuari seisuga on piirkonna rahvastikust (5 omavalitsust ja Vötikvere küla) 63,6% tööealised (3650 elanikku vanuses 15-64), 11,1% tööeast

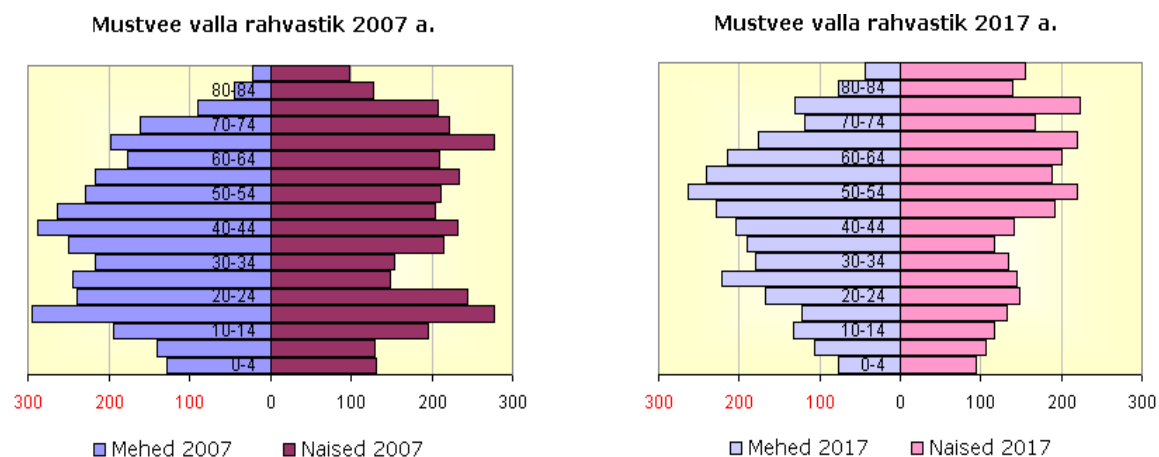
nooremad (636 elanikku vanuses 0-14) ja 25,3% tööeest vanemad (1452 elanikku vanuses 65+).

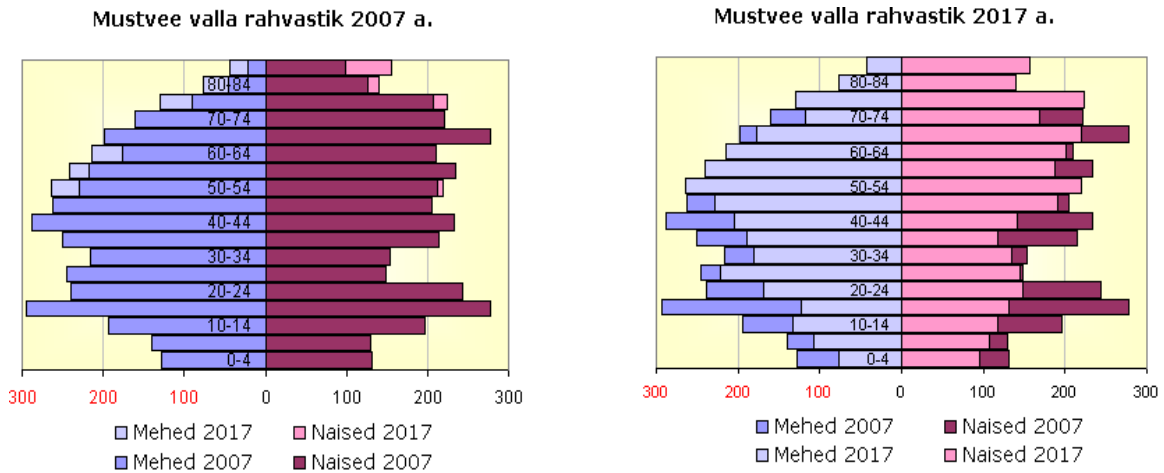
Nii nagu Eestis tervikuna, vananeb rahvastik ka vaadeldavates omavalitsustes: kui 2007. aastal oli vanuses 65+ elanike osakaal viie omavalitsuse rahvastikust 20,9%, siis 2017. aastaks on see suurenenud 4,4 protsendipunkti võrra. Tööealiste elanike osakaal vähenes perioodil 2007-2017 kolmes omavalitsuses kokku 2,1% võrra ja 0-14-aastaste laste osakaal vähenes 2,3% võrra (Tabel 1).

Tabel 1. Vanusegrupid viies omavalitsuses 2007 ja 2017 (Allikas: Rahvastikuregister, omavalitsused)

	2007			2017		
	0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+
Avinurme vald	16,2%	63,1%	20,7%	12,7%	63,3%	23,9%
Kasepää vald	11,5%	67,7%	20,9%	11,7%	64,6%	23,7%
Lohusuu vald	10,8%	66,1%	23,1%	11,4%	62,8%	25,8%
Mustvee linn	12,6%	67,2%	20,2%	8,6%	63,2%	28,2%
Saare vald	14,3%	65,2%	20,6%	10,9%	64,3%	24,9%
Kokku	13,3%	65,8%	20,9%	11,0%	63,7%	25,3%

2017. aastal on piirkonnas (Avinurme vald, Kasepää vald, Lohusuu vald, Mustvee linn, Saare vald ja Vötikvere küla) suurimad vanuserühmad tööealised elanikud vanuses 45-54 ning lähiaastatel pensioniikka jõudvad elanikud vanuses 55-64. Võrreldes 2007. aastaga on 2017. aastaks vähenenud elanike arv järgmistes vanusegruppides: 55% on vähenenud 15-19-aastaste vanusegrupp, 35% on vähenenud 20-24-aastaste vanusegrupp ja 34% on vähenenud 35-44-aastaste vanusegrupp. Suurenenud on elanike arv vanuses 50-54 (10%) ja vanuses 75-85+ (30%). Positiivne on 25-29-aastaste noorte arvu püsimine suhteliselt samal tasemel: 394 noort 2007. aastal ja 366 noort 2017. aastal (Joonis 6).

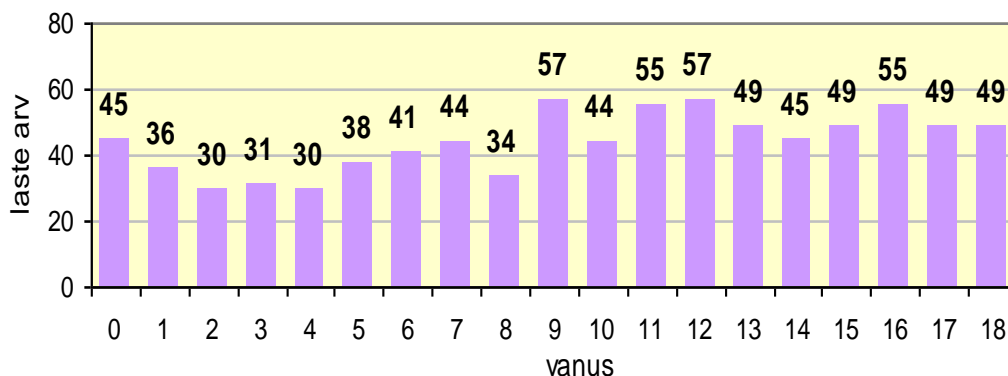

Joonis 6. Rahvastiku soolis-vanuseline struktuur Mustvee vallas 2007. ja 2017. aastal seisuga 01.01. (Allikas: Rahvastikuregister, omavalitsused)

2017. aastal on piirkonnas kokku mehi ja naise suhteliselt võrdselt, vastavalt 50,4% ja 49,6% elanikkonnast. Vanusegruppide lõikes on aga märgatav sooline ebaproportsionaalsus: vanuses 25-29 on naise 52% vähem kui mehi (221 meest ja 145 naist), vanuses 35-39 on naise 62% vähem kui mehi (190 meest ja 117 naist).

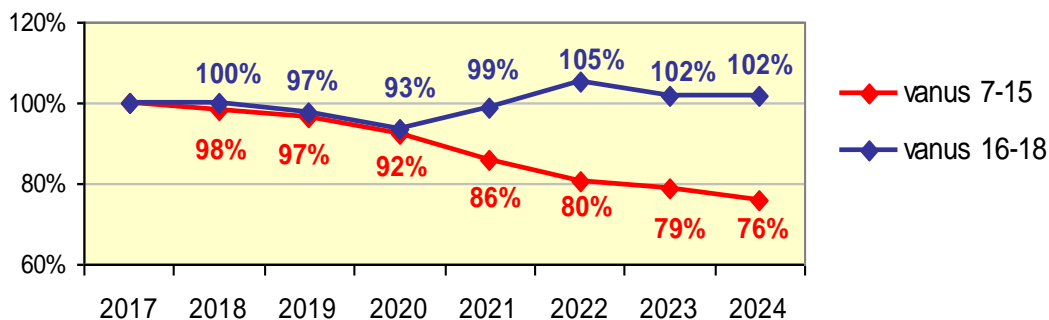
1.2. Elanike arvu prognoos

Seisuga 01.01.2017 elab piirkonnas kokku (5 omavalitsust ja Võtikvere küla) 434 põhikooliealist last vanuses 7-15 (Joonis 7).

Joonis 7. 0-18-aastaste laste arv (viis omavalitsust ja Võtikvere küla) seisuga 01.01.2017 (Allikas: omavalitsused)

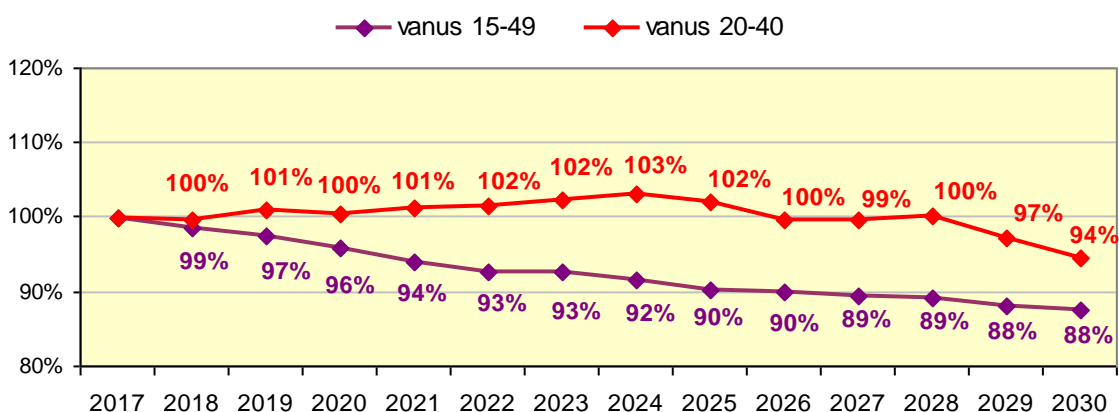
Kui lähtuda 2017. aastal piirkonnas elavate laste arvust vanuses 0-15, siis arvutuslikult põhikooliealiste laste arv vanuses 7-15 järgnevatel aastatel väheneb. See tuleneb sündide arvu langusest piirkonnas aastatel 2012-2016. 2024. aastal on arvutuslikult põhikooliealiste laste arv võrreldes 2017. aastaga 24% võrra väiksem (Joonis 8). Noorte arv vanuses 16-18 püsib arvutuslikult lähiaastatel 2017. aasta tasemel.

Joonis 8. Laste arvu prognoos vanusegruppides 7-15 ja 16-18 kuni aastani 2024 (2017. aasta = 100%)

Joonisel 8 esitatud näitajad on arvutuslikud, hetkeolukorrast lähtuvad ja iseloomustavad ühte võimalikku arengut; arvutustes ei ole arvestatud rännet piirkonnas, mis võib näitajaid oluliselt muuta.

Sündide arv piirkonnas perioodil 2007-2015 langes: 2007. aastal registreeriti Statistikaameti andmetel viies omavalitsuses kokku 58 sündi, 2015. aastal 45 sündi. Selleks et prognoosida sündide arvu järgnevatel aastatel, on vajalik prognoosida sünnitusealiste naiste arvu. Kuigi kokkuleppeliselt loetakse sünnitusealisteks naised vanuses 15-49, on aktiivses sünnituseas naised vanuses 20-40. 2017. aasta alguse seisuga oli piirkonnas kokku 990 naist vanuses 15-49, neist 562 naist vanuses 20-40. Arvutuslikult fertiilses eas (vanus 15-49) naiste arv piirkonnas järgnevatel aastatel väheneb, kuid aktiivses sünnituseas naiste arv püsib stabiilne ja hakkab vähenema alates 2029. aastast. Seega on suur tõenäosus, et sündide arv piirkonnas järgnevatel aastatel ei vähene, vaid jääb püsima 2017. aasta tasemele (Joonis 9). Ka joonisel 9 esitatud näitajad on arvutuslikud, hetkeolukorrast lähtuvad ja iseloomustavad ühte võimalikku arengut; arvutustes ei ole arvestatud rännet piirkonnas, mis võib näitajaid oluliselt muuta.

Joonis 9. Naiste arvu prognoos piirkonnas vanusegruppide lõikes (2017. aasta = 100%)

Käesolevas töös esitatakse piirkonna rahvastiku prognoos kahe stsenaariumina:

1) Baasstsenaarium, kus arvestatakse moodustuva omavalitsuse (Mustvee vald) sisemist olemasolevat rahvastikupotentsiaali, rännet ei arvestata.

2) Rändestsenaarium, kus lisaks moodustuva omavalitsuse (Mustvee vald) olemasolevale rahvastikupotentsiaalile arvestatakse ka rännet.

Baasstsenaarium

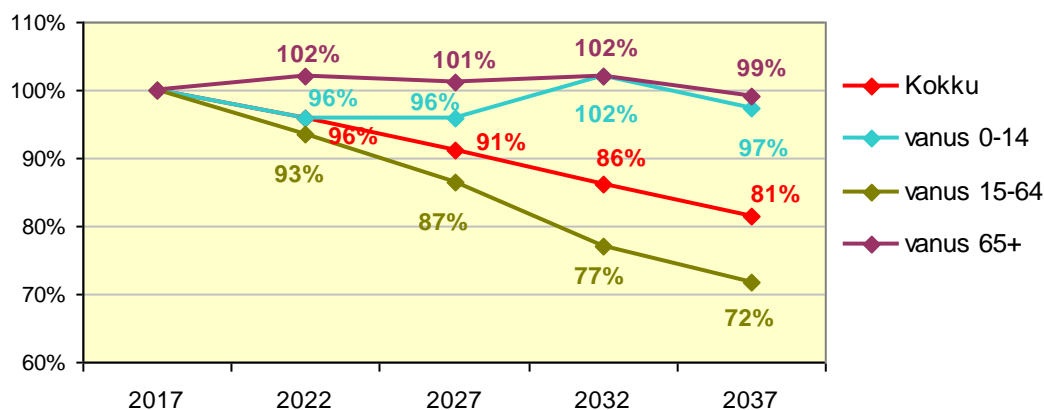
Baasstsenaariumi aluseks on piirkonna rahvastiku soolis-vanuseline struktuur seisuga 01.01.2017 ning sündimuse ja suremuse näitajad Eestis ehk elussündide esinemine ja suremustõenäosus.

Vastavalt prognoosile sünnib järgmisel viiel aastal (2017-2021) Mustvee vallas 221 last, mis on keskmiselt 44 sündi aastas. Edaspidi püsib sündide arv samal tasemel: perioodil 2022-2026 on prognoositav sündide arv 220, perioodil 2027-2031 on prognoositav sündide arv 208. Surmade arv moodustub Mustvee vallas lähiaastatel prognoosi kohaselt väheneb (Tabel 2).

Tabel 2. Sündide ja surmade arv piirkonnas

	2011-2015	2017-2021	2022-2026	2027-2031	2032-2036	2037-2041
Sündide arv	195	221	220	208	190	174
Surmade arv	538	473	487	469	470	456

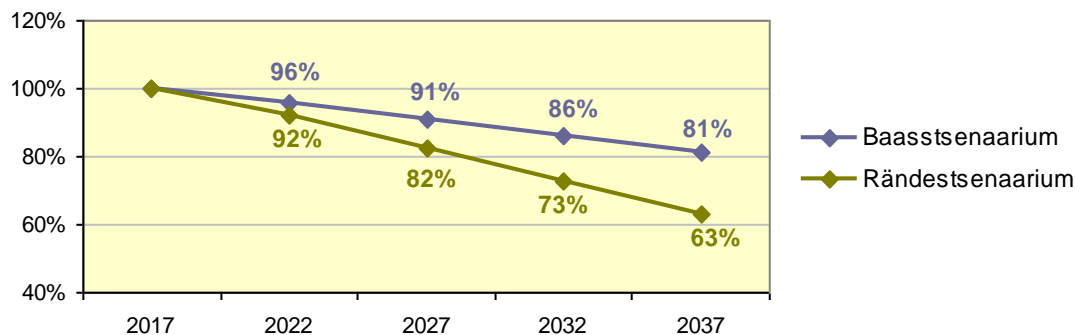
Baasstsenaariumi järgi rahvaarv moodustub Mustvee vallas jätkuvalt väheneb: võrreldes 2017. aastaga väheneb elanike arv 2027. aastaks 9% võrra, 2037. aastaks 19% võrra. Prognoos näitab, et vanusegruppide lõikes on muutused erinevad: võrreldes 2017. aastaga väheneb tööeline elanikkond (vanus 15-64), laste vanusegrupp (vanus 0-14) ja 65+ vanusegrupp püsib arvukuselt 2017. aasta tasemel. Võrreldes 2017. aastaga väheneb tööeline elanikkond 2027. aastaks 13% (Joonis 10).

Joonis 10. Rahvastiku prognoos Mustvee vallas vanusegruppide lõikes, baasstsenaarium (2017. aasta = 100%)

Rändestsenaarium

Rände hindamine ja ette ennustamine on rahvastikuprognosi üks keerukamaid osi. Käesolev rändeprognos lähtub rände prognoosimisel perioodi 2007-2015 rändeandmetest. Välja rändas piirkonnast Statistikaameti andmetel sel ajaperioodil 1824 inimest, sisse rändas 1299 inimest, rändesaldo kokku oli -525 inimest. Loomuliku iibe saldo oli perioodil 2007-2015 kokku -543 inimest. Rahvastikuprognosi rändestsenaariumis arvestatakse rändest tuleneva rahvastiku vähenemine (elanike arv) võrdseks loomulikust iibest tuleneva rahvastiku vähenemisega (Joonis 11).

Joonis 11. Rahvastiku prognoos, baasstsenaarium ja rändestsenaarium kuni aastani 2037 (2017. aasta = 100%)

Vastavalt rändestsenaariumile väheneb elanike arv piirkonnas võrreldes 2017. aastaga 2027. aastaks 18% võrra ja 2037. aastaks 37% võrra, mis on võrreldes baasstsenaariumiga vastavalt 4% ja 19% enam.

2. Hariduse arengu lähtekohad riiklikes dokumentides, ühinemislepingus ning Avinurme valla, Kasepää valla, Lohusuu valla, Mustvee linna ja Saare valla arengukavades

2.1. Riiklikud lähtekohad hariduse arenduseks

Elukestva õppe strateegias püstitatakse eesmärk¹, et kõigile Eesti inimestele on loodud nende vajadustele ning võimetele vastavad õpivõimalused kogu elukaare jooksul, et tagada neile isiksusena väarika eneseteostuse võimalused ühiskonnas, töö- ja pereelus. Elukestva õppe süsteemi arendamisel on olulised järgmised põhimõtted:

- õppija aktiivne osalus ja vastutus,
- koostöö ja üksteiselt õppimine,
- õpivõimaluste kvaliteet, paindlikkus, info läbipaistvus ja usaldusväarsus,
- inimeste erivajadustega arvestamine õppetöö korralduses ja õpikeskkonnas,
- sooline tasakaal,
- avatus, sallivus ja rahvusvaheline koostöö,
- Eesti riigi, keele ja kultuuri jätkusuutlikkus,
- säästev areng,
- tõenduspõhine otsustamine.

Elukestva õppe visiooni ja üldeesmärgi teostumiseks on seatud viis strateegilist eesmärki:

- muutunud õpikäsitlus. Iga õppija individuaalset ja sotsiaalset arengut toetav, õpioskusi, loovust ja ettevõtlikkust arendav õpikäsitlus on rakendatud kõigil haridustasemetel ja -liikides;
- pädevad ja motiveeritud õpetajad ning koolijuhid. Õpetaja/õppejõu ja koolijuhi töö hindamine ja tasustamine on vastavuses nendele ametikohtadele esitatavate nõuete ja töö tulemuslikkusega;

¹ Eesti elukestva õppe strateegia 2020. <https://hm.ee/sites/default/files/strateegia2020.pdf>

- elukestva õppe võimaluste ja töömaailma vajaduste vastavus. Kvaliteetsed, paindlikud ja mitmekesiste valikutega ning tööturu arenguvajadusi arvestavad õppimisvõimalused ja karjääriteenused on suurendanud erialase kvalifikatsiooniga inimeste arvu erinevates vanuserühmades ja Eesti eri regioonides;
- digipööre elukestvas õppes. Õppimisel ja õpetamisel rakendatakse kaasaegset digitehnoloogiat otstarbekamalt ja tulemuslikumalt, paranenud on kogu elanikkonna digioskused ning tagatud on ligipääs uue põlvkonna digitaristule;
- võrdsed võimalused elukestvaks õppeks ja õppes osaluse kasv. Kõigile on loodud võrdsed võimalused elukestvaks õppeks.

Haridusministeeriumi aastakokkuvõttes tuuakse välja hariduses seitse probleemkohta²:

- madala haridustasemega noored: 2020 siht, et põhihariduse või madalama haridusega mitteõppivaid noori (18–24) ei ole üle 9%;
- õpetajaameti atraktiivsus;
- põhikoolijärgsed haridusvalikud: 2020 siht on, et 35% põhikooli lõpetajatest valiks kutsehariduse;
- täiskasvanute osalus elukestvas õppes 20% täiskasvanutest (25–64aastaste osaleks) elukestvas õppes;
- eesti keelest erineva emakeelega põhikooli lõpetajate eesti keele oskus;
- soolised lõhed hariduses;
- võrdne ligipääs kvaliteetsele haridusele ja tõhus hariduskorraldus;
- koolivõrk ja erakoolide rahastamine.

2.2. Haridusasutuste töö korraldamise kokkulepe Avinurme valla, Kasepää valla, Lohusuu valla, Mustvee linna ja Saare valla ühinemislepingus

Ühinevate kohalike omavalitsuste haridusvaldkonna tulevikku kujundavad seisukohad järgmiseks neljaks aastaks on esitatud ühinemislepingus.

7.1. Hariduse osutamise põhimõtted

Eesmärk on tagada kõigile lastele lasteaiakoht ja anda võimalus omandada kvaliteetset alus- ja põhiharidust võimalikult elukoha lähedal ning üldkeskharidust Vallas, lähtudes alljärgnevatest põhimõtetest:

7.1.1. Alusharidust ja põhiharidust saab omandada võimalikult kodu lähedal.

7.1.2. Olemasolev lasteaia- ja koolivõrk üldjuhul säilitatakse.

7.1.3. Tagatakse tasuta transport Valla koolidesse ja koju.

7.1.4. Õpilastele tagatakse tasuta lõunasöök kõigis Valla koolides.

7.1.5. Haridusasutuste tugispetsialistide osas tehakse koostööd haridusasutuste vahel eesmärgiga tagada laste vajadused kodulähedases haridusasutuses.

7.1.6. Õpilastele, sh hariduslike erivajadustega, pakutakse olemasolevate lasteaedade ja koolide baasil võimete kohaseid ja paindlikke õpitingimusi ja tugiteenuseid.

7.1.7. Haridusvaldkonnas töötavad kvalifikatsiooninõuetele vastavad, motiveeritud õpetajad ja head spetsialistid.

² Haridus- ja Teadusministeeriumi aasta-analüüs 2016. Kokkuvõte.

<https://www.hm.ee/sites/default/files/htm-aa-kokkuvote.pdf>

7.1.8. Tunnustatakse parimaid õppureid ja pedagooge, mille korra töötab välja vallavalitsus.

7.1.9. Väärtustatakse hariduse praktilisust, selleks edendatakse haridusasutuste koostööd ettevõtete ja teiste kooliväliste partneritega.

7.2. Alusharidus

7.2.1. Lasteaiakohad võimaldatakse kodulähedases lasteaias. Vallas jätkavad vajadusel tööd kõik tegutsevad lasteaiad.

7.2.2. Töötatakse välja haridusteenuse kvaliteedinõuded, mis on aluseks lasteaedade õpetajate palgataseme ühtlustamisel.

7.2.3. Lasteaias osalemise tasu, toiduraha ja lasteaedade personali palgamäärad ja puhkused ühtlustatakse hiljemalt 1.01.2018.

7.3. Üldharidus

7.3.1. Olemasolev koolivõrk säilib, kooliastmed säilitatakse vastavalt õpilaste olemasolule.

7.3.2. Õpilastele kompenseeritakse üldhariduse omandamiseks tehtavad ühistranspordi kulud Valla siseselt.

7.3.3. Hariduse omandamisega seotud kulud kompenseeritakse vajaduspõhiselt.

7.4. Noorsootöö

7.4.1. Noorsootöö teenuse pakkumist jätkatakse ja arendatakse olemasolevate noortekeskuste/noortetubade baasil ja vajadusel luuakse uusi võimalusi. Tööd jätkavad senised noortekeskused/noortetoad: Lohusuu Vabaajakeskus, Raja Vabaajakeskus, Voore noortetuba (SA Saare valla Aktiviseerimiskeskus).

7.4.2. Valla ametiasutuse struktuuris nähakse ette noorsootöötaja ametikoht, kes koordineerib Vallas valdkonna tegevusi.

7.4.3. Jätkatakse noorte tegevuse toetamist ja soodustatakse noorte aktiivset osalemist kohaliku elu korraldamisel.

7.5. Huviharidus ja huvikoolid

7.5.1. Tööd jätkab Mustvee Muusika- ja Kunstikool. Kooli tegevust laiendatakse võimalusel teistesse piirkondadesse.

7.5.2. Jätkatakse huviringide tegevust üldhariduskoolides ja kultuurimajades/rahvamajades/ vabaajakeskustes.

7.5.3. Teiste omavalitsuste huvikoolides õppivate laste õppimist toetatakse juhul, kui koduvallas samaväärset teenust ei pakuta.

7.5.4. Huvitegevuse pakkujateks võivad olla ka piirkondlikud mittetulundusühingud ja seltsingud.

7.6. Kultuur ja sport

7.6.1. Kultuuri- ja sporditegevus jätkub praegustes asukohtades ja seda arendatakse süsteemselt ja terviklikult.

7.6.2. Tööd jätkavad kõik kultuurimajad/rahvamajad/vabaajakeskused: Lohusuu Vabaajakeskus, Kasepää Rahvamaja, Raja Vabaajakeskus, Mustvee Kultuurikeskus, Avinurme Kultuurikeskus, Saare Rahvamaja (SA Saare valla kultuuri- ja turismikeskus Kalevipoja Koda), Voore Seltsimaja (SA Saare valla Aktiviseerimiskeskus). Igas kultuuriasutuses on tööl omavalitsuse eelarvest finantseeritud kultuurivaldkonna töötaja(d).

7.6.3. Jätkatakse piirkondlike ja ülevallaliste traditsiooniliste kultuuri- ja spordiürituste korraldamist ja toetamist (lisa 5).

7.6.4. Kultuuri-, spordi- ja seltsitegevuse toetamise korrad töötatakse välja hiljemalt 1.09.2018.

....

7.6.9. Toetatakse laste ja noorte ning täiskasvanute sporditegevusi.

7.6.10. Ühinenud omavalitsuse struktuuris nähakse ette eraldi spordijuhi töökoht, kes tegeleb lisaks võistlusspordile ka tervisespordiga. Spordijuhi juurde luuakse spordinõukogu.

7.6.11. Tööd jätkavad praegused spordirajatised.

7.6.12. Toetatakse Peipsi järvega seotud harrastuste väljaarendamist (nt purjesport, kanuusport).

7.7. Raamatukogud

7.7.1. Tööd jätkavad kõik raamatukogud: Lohusuu raamatukogu, Piilsi raamatukogu, Raja raamatukogu, Kasepää raamatukogu, Mustvee linnaraamatukogu, Avinurme raamatukogu, Ulvi raamatukogu, Saare raamatukogu, Voore raamatukogu.

7.7.2. Raamatukogudele antav rahaline toetus kirjanduse ja perioodika ostmiseks võrreldes 2016. aastaga kogusummas ei vähene.

2.3. Hariduse kajastamine Avinurme valla, Kasepää valla, Lohusuu valla, Mustvee linna ja Saare valla arengukavades

Avinurme valla arengukavas 2013-2022 ja tegevuskavas³ rõhutatakse Avinurme valla hariduselu pikaajalisi traditsioone. Avinurme gümnaasiumis pakutakse heal tasemel haridust. Toimub aktiivne seltiselu. Tegevuskavas nähakse ette Avinurme lasteaiahoone rekonstrueerimine, Lasteaia kütte-, vee- ja kanalisatsiooni ning ventilatsiooni projekteerimine, Avinurme vana koolimajahoone renoveerimine, huvikooli ja noortekeskuse loomine, Avinurme Spordihoone ja rajatiste ning vana koolihoone rekonstrueerimine, ujula kui piirkonna talvise veekeskuse arendamine ja teenuste mitmekesistamine ning vabaõhuspordirajatiste arendamine.

Kasepää valla arengukavas aastateks 2017-2030⁴ seatakse sihiks uue elujõulise põlvkonna kasvatamine, mille läbi tagada omavalitsusüksuse tulevik. Tähtsal kohal on noortele suunatud teenuste kvaliteedi ning lastele liikumisvõimaluste tagamine lasteaeda ja kooli. Samuti Tiheda lasteaia õpikeskkonna arendamine. Tegevuskavas tuuakse välja järgmised suunad: lasteaiaruumide renoveerimine, õppevahendite ja õppe materiaalse baasi, sh infotehnoloogia, pidev arendamine ja uuendamine; lasteaia töötajate täiendkoolituse toetamine; lasteaia hoone energiatõhususe väljaselgitamine (energiaaudit) ja energiasäästu tõstmine; lasteaia sise- ja välisuste väljavahetamine; lasteaia trepi remont ja kaldetee rajamine; lasteaia mööbli (õppevahendite hoidmise riulid) väljavahetamine.

Lohusuu valla arengukavas 2007-2018⁵ tuuakse välja hariduselu pikk traditsioon, kuna esimesed kirjalikud teated koolihariduse andmisest ulatuvad 1697. aastasse. Lohusuu Kooli osas püstitatakse eesmärk tagada kooli kui omanäolise õpiorganisatsiooni pidev areng ja konkurentsivõime, pakkuda lastele rahulikku

³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/408112016006>; <https://www.riigiteataja.ee/akt/416012013048>

⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/409112016002>

⁵ <https://lohusuuvv.kovtp.ee/documents/1124649/0/Lohusuu+arengukava+2007-2013+uuendatud+2010.pdf/3b83577a-1477-420e-97d3-443aa9618282>

võimetekohast arengut, kes tulevad ühiskonnas hästi toime. Arutlusel on olnud õpilaskodu loomine, mis võimaldaks kaugemal elavatel nii Lohusuu valla, kui naabervaldade lastel Lohusuu koolis käia. Kooli edasisel arengul on probleemiks väike õpilaste arv. Tõdetakse, et Lohusuu valla probleemiks on, sarnaselt paljudele teistele maapiirkondade väikevaldadega, elanikkonna vananemine ning noorte ja aktiivsete inimeste lahkumine. Tegevuskavas 2017-2022⁶ on hariduse valdkonnas kavas lasteaia ja kooli teenuste osutamiseks vajalike ruumide renoveerimine, lasteaeda mööbli soetamine, kooli küttesüsteemi ja ventilatsiooni rekonstrueerimine, reoveepuhasti rekonstrueerimine või uue ehitamine, pumbajaama rekonstrueerimine, Avinurme tee 73 hoone (nn vana koolimaja) elektrisüsteemi uuendamine, Lohusuu Vabaajakeskuse (raamatukogu jt ruumid) remont, multifunktsionaalse spordiväljaku rajamine ning keskkonnahariduse infrastruktuuri arendamine.

Mustvee linna arengukava ja eelarvestrateegia 2013-2020⁷ toob hariduse ja kultuur valdkonnas esile traditsioonidega üldharidusasutusi, head pedagoogilist personali ja mitmekeelset õpikeskkonda. Linnas on mitmekesised huvihariduse ja kultuurse vaba aja veetmise võimalused: kultuurikeskus, spordisaal, muusika- ja kunstikool, seltsitegevus. Nõrkusteks peetakse haridusasutuste vähest integreeritust ja kõrgeid ülalpidamiskulusid. Eesmärgistatakse, et Mustvee linn on Peipsiveere piirkonna tõmbekeskus, majanduselu ja teenuste tarbimise sihtkoht. Haridusvaldkonnas on ülesanneteks haridusasutuste õpikeskkonna parendamine, gümnaasiumite ühendamine ja haridusasutuste majandamiskulude kokkuhoiu saavutamine läbi struktuurimuutuste.

Saare valla arengukavas aastateks 2013-2021⁸ tuuakse positiivsena välja vallas põhikooli ja lasteaedade olemasolu, kvaliteetset personali, toimivat noorsootööd, õpilaskodu kaudu erinoorsootöö tegemist, tasuta huviringe, mänguväljaku ja spordikompleksi. Samas tõdetakse et noortega tegelemiseks on arenguruumi, on vajadus kaasajastada õpikeskkonda ja pöörata enam tähelepanu erivajadustega lastele ning parandada õpilaste liikumisvõimalusi ühistranspordiga. Eesmärk on haridus- ja noorsootöö valdkonnas tagada kvaliteetse alus- ja põhihariduse kättesaadavus ja toimivad noortekeskused. Selleks nähakse vajadust kaasajastada haridusasutused, tagada kvalifitseeritud õpetajad ning parandada ja mitmekesistada huvihariduse võimalusi.

Kokkuvõttes saab tõdeda, et õpikeskkond vajab piirkonnas kaasajastamist, oluline on kohaneda väheneva laste arvuga ja säilitada eri haridustasemetel õpikeskkonna kvaliteet ning hariduse kättesaadavus. Selleks on vaja optimeerida senist hariduskorraldust ja analüüsida haridusvõrgu optimeerimise võimalusi. Samuti on uues omavalitsusüksuses on vaja analüüsida liikumiskeskonda ja viia see vastavusse sõitjate vajadustega. Oluline on noorsootöö tõhustamine, et pakkuda noortele kohtadel võimalikult mitmekesiseid tegevusi ning luua parimad võimalused ühiskonnas toimetulekuks. Kindlasti on haridusasutustel väga oluline roll elanikele tulevikuperspektiivi pakkumisel. Samuti on haridusasutused märkimisväärsed tööandjad piirkonnas.

⁶<https://lohusuuvv.kovtp.ee/documents/9603634/11727602/Arengukava+TEGEVUSKAVA.pdf/e8c4221c-7ba0-457c-8518-e01dcee722cd>

⁷ http://mustvee.kovtp.ee/documents/825257/4819017/Mustvee_AK_2014.pdf/20ab584a-4af3-456c-895c-bf286d051847?version=1.0

⁸⁸ <https://www.riigiteataja.ee/akt/406032013067>

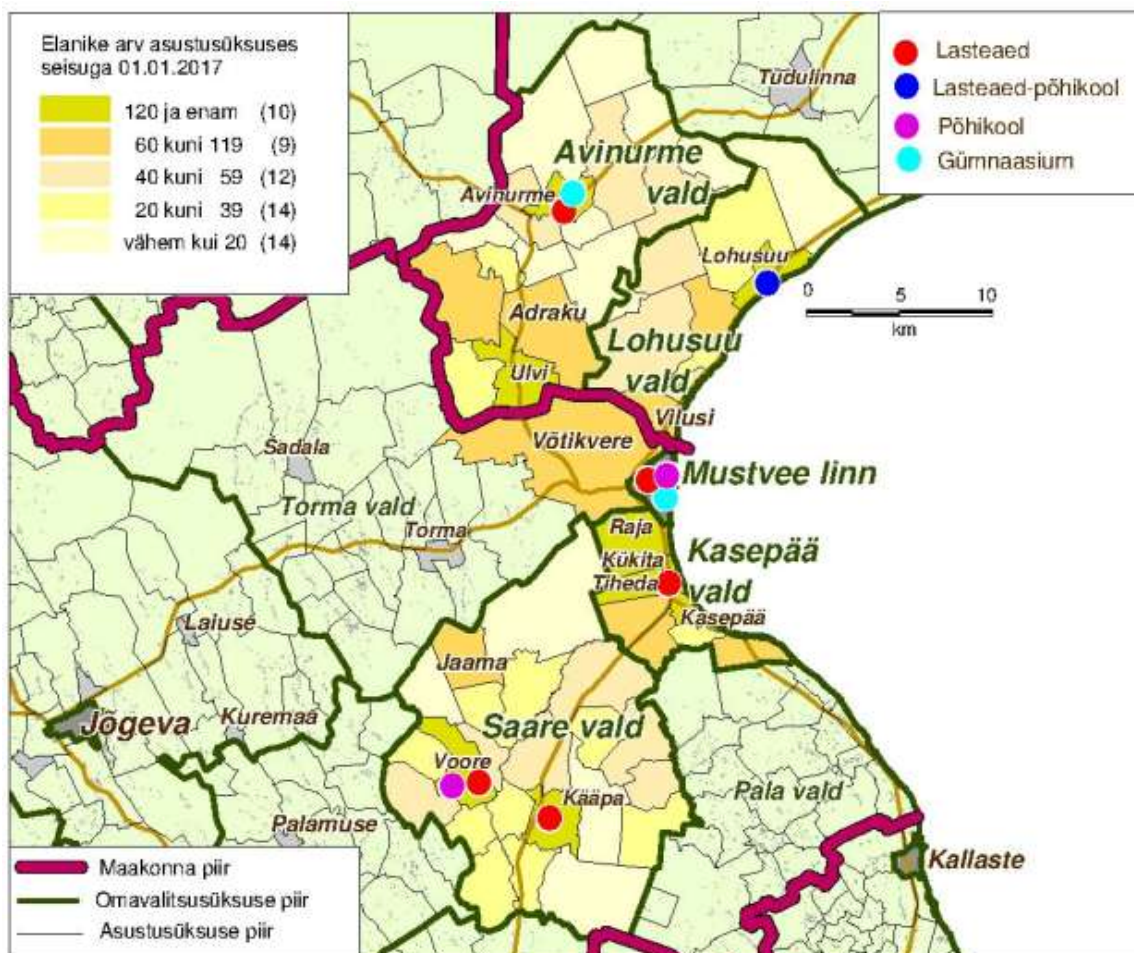
3. Avinurma valla, Kasepää valla, Lohusuu valla, Mustvee linna ja Saare valla haridusasutuste ülevaade

3.1. Alusharidus

3.1.1. Lapsed viie omavalitsuse lasteaedades

2016/2017 õppeaastal tegutseb viies omavalitsuses kokku viis koolieelset lasteasutust: Avinurme Lasteaed Naerulind, Tiheda Lasteaed, Lohusuu Kool, Mustvee Lasteaed ja Saare valla lasteaed Siilikese. Saare valla lasteaed Siilikese rühmad töötavad kahes asulas: kaks rühma töötavad Voore külas, üks rühm töötab Kääpa külas, kus on loodud tingimused ka erivajadustega lastele (6 kohta). Kokku tegutseb omavalitsuste kuues lasteaiamajas 13 rühma, kus 2016/2017 õppeaastal õpib kokku 169 last. Lasteaedade asukohad on ära toodud joonisel 12.

Omavalitsuste lasteaedades on 2016/2017 õppeaastal suurema lasteaialaste arvuga Avinurme Lasteaed Naerulind ja Tiheda Lasteaed, mõlemas lasteaias õpib 47 last.

Joonis 12. Viie omavalitsuse lasteaiad ja üldhariduskoolid 2017. aastal

Saare valla lasteaed Siilikeses õpib 2016/2017 õppeaastal 43 last, nendest 23 last Voorel ja 20 Kääpal. Mustvee Lasteaias õpib 2016/2017 õppeaastal 20 last ja

väikseima lasteaialaste arvuga on Lohusuu Kool, kus käib 2016/2017 õppeaastal lasteaias 12 last. Laste arv omavalitsuste lasteaedades rühmade lõikes on ära toodud tabelis 3.

Tabel 3. Lapsed viie omavalitsuse lasteaedades 2016/2017 õppeaastal (Allikas: Haridussilm)

	Avinurme Lasteaed Naerulind	Tiheda Lasteaed	Lohusuu Kool	Mustvee Lasteaed	Saare valla lasteaed Siilike	
					Asukoht Voorel	Asukoht Kääpal
Sõimerühmade arv	1	1	-	-	-	-
Laste arv	8	9	-	-	-	-
3-6-a rühmade arv	1	-	-	1	-	-
Laste arv	19	-	-	14	-	-
6-7-a rühmade arv	1	-	1	-	-	-
Laste arv	20	-	6	-	-	-
Liitrühmade arv	-	2	1	1	2	1
Laste arv	-	38	6	6	23	20
Rühmade arv kokku	3	3	2	2	2	1
Laste arv kokku	47	47	12	20	23	20

Mustvee Lasteaed, Lohusuu Kool ja Tiheda Lasteaed on eesti ja vene õppekeelelasteaiad.

Lohusuu Kool on lasteaed-põhikool ning kannab praegust nime alates 2006. aastast, mil Lohusuu Lasteaed Sipsik ja Lohusuu Põhikool liideti üheks asutuseks.

Kasepää vallas töötav **Tiheda Lasteaed** tegutses kuni 2010. aasta sügiseni lasteaed-alkkoolina, kusjuures algkoolis töötasid vene õppekeele klassid. Tiheda Lasteaed-Algkool korraldati ümber lasteaiaks alates 2010/2011 õppeaastast laste vähesuse tõttu vene õppekeele algklassides.

Vastavalt Saare Vallavolikogu 15. veebruari 2017. aasta otsusele lõpetab **Saare valla lasteaed Siilike** tegevuse 17.07.2017 ja lasteaed viiakse Voore Põhikooliga ühise juhtimise alla⁹.

Kuni 2017. aasta kevadani oli kavas tuua Mustvee Kooli ka Mustvee Lasteaed, kuid linnavolikogu muutis oma varasemat otsust ning seega viiakse lasteaed Peipsi Gümnaasiumi nn vana õppehoone teisele korrusele.

Laste arvu dünaamika viie omavalitsuse lasteaedades 2008/2009 – 2016/2017 (Allikas: Haridussilm)

Haridusasutus	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Avinurme Lasteaed Naerulind	57	49	54	53	53	54	52	48	47
Tiheda Lasteaed	30	34	38	45	43	48	49	44	47
Lohusuu Kool	20	19	28	27	25	20	15	17	12
Mustvee Lasteaed	72	68	61	54	40	36	31	31	20
Saare valla lasteaed Siilike	40	34	38	42	39	39	38	35	43
Kokku	219	204	219	221	200	197	185	175	169

Kuna sündide arv piirkonnas väheneb, siis väheneb ka lasteaialaste arv omavalitsuste lasteaedades: õppeaastate 2008/2009 ja 2016/2017 võrdluses on viies omavalitsuses kokku lasteaialaste arv vähenenud 50 lapse võrra, see on 22,8%. Samas suurusjärgus on vähenenud ka sündide arv piirkonnas: 58 sündi

⁹ Saare Vaallavolikogu otsus nr 3, vastu võetud 15.02.2017

2007. aastal, 45 sündi 2015. aastal. Kuid omavalitsuste lõikes on laste arvu vähenemine lasteaedades erinev.

Kõige enam on õppeaastate 2008/2009 ja 2016/2017 võrdluses vähenenud lasteaialaste arv Mustvee Lasteaias: vähenemine 52 lapse võrra, mis on 72,2%. Selle põhjuseks on märkimisväärne sündide arvu langus Mustvee linnas: kui aastatel 2005-2011 sündis linnas keskmiselt 12 last aastas, siis 2012-2015 keskmiselt 7 last aastas, ehk sündide arv vähenes aastatel 2005 - 2015 ligi poole võrra.

Kuigi Lohusuu vallas sündide arv ei ole nii järsult langenud, on oluliselt vähenenud lasteaialaste arv Lohusuu Koolis: õppeaastate 2008/2009 ja 2016/2017 võrdluses vähenemine 8 lapse võrra, mis on 40%. Sündide arv vähenes Lohusuu vallas järgmiselt: kui perioodil 2005-2011 sündis vallas keskmiselt 7 last aastas, siis 2012-2015 vähenes sündide arv 5 lapseni.

Avinurme valla lasteaias vähenes õppeaastate 2008/2009 ja 2016/2017 võrdluses laste arv 10 lapse võrra, mis on 17,5%. Sündide arv vallas on langustrendis: 2005-2011 sündis aastas keskmiselt 11 last, 2012-2015 vähenes keskmine sündide arv aastas 8-ni.

Kuigi ka Saare vallas on sündide arv langustrendis (2005-2011 keskmiselt 12 sündi aastas, 2012-2015 keskmiselt 10 sündi aastas), on Saare valla lasteaias laste arv viimased 10 aastat püsinud stabiilne, õppeaastate 2008/2009 ja 2016/2017 võrdluses on laste arv suurenenud 3 lapse võrra (see on 7,5%).

Kasepää valla Tiheda Lasteaias on vaadeldaval perioodil laste arv suurenenud: õppeaastate 2008/2009 ja 2016/2017 võrdluses suurenes laste arv 17 lapse võrra, mis on 56,7%. Kasepää vald on viiest omavalitsusest ainuke, kus sündide arv aastatel 2005-2015 ei vähenenud: 2005-2011 sündis vallas keskmiselt 9 last aastas, 2012-2015 sündis keskmiselt 10 last aastas.

3.1.2. Lasteaialaste ränne omavalitsustes

2016/2017 õppeaastal õpib viie omavalitsuse lasteaedades teistest omavalitsustest kokku 42 last, nendest 11 last on ühinemispiirkonnas elavad lapsed (Lohusuu valla, Kasepää valla, Mustvee linna lapsed). Kui arvestada viis omavalitsust ühtse piirkonnana, siis õpib lasteaedades teistest omavalitsustest 31 last ning see moodustab lasteaialaste arvust 18,3%.

Tabel 4. Teiste omavalitsuste lapsed Avinurme valla, Kasepää valla, Lohusuu valla, Mustvee linna ja Saare valla lasteaedades 2016/2017 õppeaastal (Allikas: HTM)

Avinurme Lasteaed Naerulind		Tiheda Lasteaed		Lohusuu Kool		Mustvee Lasteaed		Saare valla lasteaed Siilike	
Arv	Omavalitsus	Arv	Omavalitsus	Arv	Omavalitsus	Arv	Omavalitsus	Arv	Omavalitsus
2	Lohusuu vald	1	Lohusuu vald	1	Kohtla-Järve linn	4	Kasepää vald	2	Kasepää vald
1	Kohtla-Järve linn	1	Mustvee linn			2	Lohusuu vald	8	Tartumaa
4	Lääne-Virumaa	4	Tartumaa					2	Pala vald
2	Tartumaa	4	Harjumaa						
2	Harjumaa								
2	Muu								
13		10		1		6		12	
Osakaal (%) lasteaialaste arvust									
27,7		21,3		8,3		30,0		27,9	

Teiste omavalitsuste laste osakaal on 2016/2017 õppeaastal suurim Mustvee Lasteaias (30,0%), need on Kasepää valla ja Lohusuu valla lapsed. Saare valla lasteaed Siilikeses õpib teistest omavalitsustest 12 last (27,9%), nendest 8 last Tartu maakonnast, 2 last Pala vallast ja 2 last Kasepää vallast. Avinurme Lasteaed Naerulinnus õpib 13 teiste omavalitsuste last (27,7%), nendest 10 last teistest maakondadest (Lääne-Virumaa, Harjumaa, Tartumaa), 2 last Lohusuu vallast ja 1 laps Kohtla-Järve linnast. Tiheda Lasteaias õpib 2016/2017 õppeaastal 10 teiste omavalitsuste last (21,3%), nendest 8 last teiste maakondade lapsed (Tartumaa, Harjumaa). Lohusuu Koolis õpib teiste omavalitsuste lapsi kõige vähem: ainult 1 laps Kohtla-Järve linnast.

Lasteaiaste väljaränne piirkonnast on väike, 2016/2017 õppeaastal õpib väljaspool koduomavalitsust vaid 7 last: Avinurme vallast 1 laps ja Kasepää vallast 8 last. Avinurme vallast käib 1 laps lasteaeda Lääne-Virumaale, Kasepää vallast õpib 4 last Mustvee Lasteaias, 2 last Saare valla lasteaias Siilike ja 2 last Torma valla lasteaias. Seega kui arvestada viis omavalitsust ühtse piirkonnana, on lasteaiaste väljaränne 2016/2017 õppeaastal 3 last. Viies omavalitsuses kokku osaleb 2016/2017 õppeaastal alushariduses 127 last (Avinurme vallas 34 last, Kasepää vallas 37 last, Lohusuu vallas 11 last, Mustvee linnas 14 last, Saare vallas 31 last) ning seega lasteaiaste väljarände osakaal piirkonnast on vaid 2,4%.

3.1.3. Lasteaedade personali koosseis, õpetajate vanusstruktuur ja kvalifikatsioon

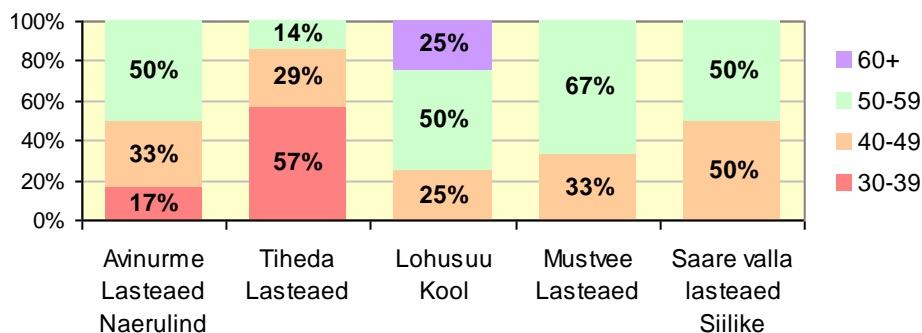
Viie omavalitsuse lasteaedade koosseisu kuulub 2016/2017 õppeaastal 20 täiskohaga rühmaõpetajat ja 11 täiskohaga abiõpetajat. Avinurme Lasteaed Naerulinnus töötab 6 täiskohaga rühmaõpetajat, Tiheda Lasteaias 5, Saare valla lasteaed Siilikeses 4, Mustvee Lasteaias 3 ja Lohusuu Koolis 2 täiskohaga rühmaõpetajat (Tabel 5). Kolmes lasteaias on logopeedi ametikoht: Avinurme Lasteaed Naerulinnus, Lohusuu Koolis ja Mustvee Lasteaias. Ka Saare valla lasteaed Siilikeses pakutakse logopeedi teenust, logopeed töötab FIE-na. Tiheda lasteaias on kaks 0,25 kohaga logopeedi, kuigi struktuuris logopeedi ametikoht puudub.

Tabel 5. Ametikohtade arv viie omavalitsuse lasteaedades 2016/2017 õppeaastal (Allikas: omavalitsused)

	Avinurme Lasteaed Naerulind	Tiheda Lasteaed	Lohusuu Kool	Mustvee Lasteaed	Saare valla lasteaed Siilike	Kokku
Juhataja/direktor	1	1	1	1	1	5
Rühmaõpetaja	6	5	2,6	3	4	20,6
Õpetaja abi	3	3	1,2	2	3,75	12,95
Assistent				1		
Muusikaõpetaja	-	0,375	-	0,25	0,25	0,875
Liikumisõpetaja	-	-	-	-	0,25	0,25
Kokk	1	1	1	1	-	4
Koka abi		0,5	1	-	-	2,5
Perenaine	1		1	-	-	5
Majahoidja	0,5	1	1	0,5	-	3

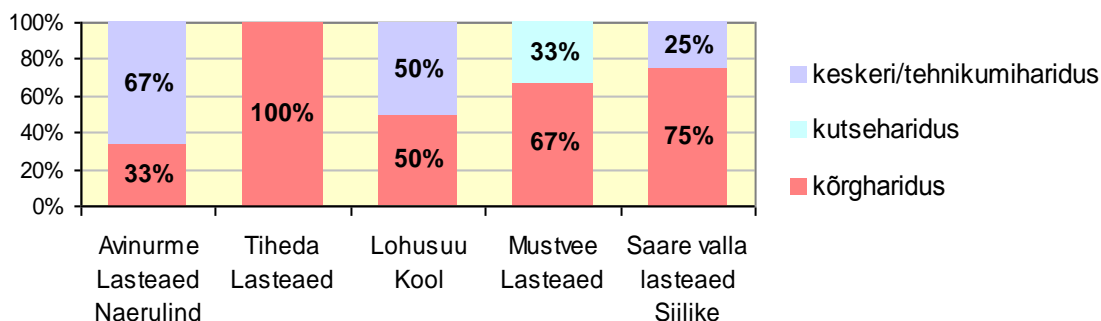
Logopeed	0,2	-	0,25	0,5	-	0,95
Koristaja		0,4	2	-	0,3	2,7
Kokku	12,7	12,275	11,05	9,25	9,55	54,825

Lasteade õpetajaskonnas domineerib 40-49 ja 50-59 vanusegrupp. Tiheda Lasteaia õpetajaskond on keskmiselt noorem kui teiste omavalitsuste lasteadeades. Mustvee Lasteaias ja Lohusuu Koolis on suur osakaal õpetajatel vanuses 50-59 ja 60+ (Joonis 13).

Joonis 13. Viie omavalitsuse lasteadeade õpetajate vanusstruktuur 2016/2017 õppeaastal (Allikas: Haridussilm)

Kõik Tiheda Lasteaia õpetajad omavad kõrgharidust, sh kolm magistrigraadiga. Saare valla lasteaias Siilike on kõrgharidus 75%, Mustvee Lasteaias 67% ja Lohusuu Koolis 50% õpetajatest. Avinurme Lasteaed Naerulinnus töötavatel pedagoogidel on valdavalt keskeri haridus (67%) (Joonis 14).

Joonis 14. Viie omavalitsuse lasteaiasõpetajate haridustase 2016/2017 õppeaastal (Allikas: Haridussilm)

Avinurme valla, Lohusuu valla ja Saare valla lasteaias Siilike lasteaiasõpetajate haridus vastab seadusega kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele. Kasepää valla Tiheda Lasteaias vastab kvalifikatsiooninõuetele 86% ja Mustvee Lasteaias 67%. (Tabel 6).

Tabel 6. Kvalifikatsiooninõuetele vastavate lasteaiasõpetajate osakaal omavalitsuste lasteadeades 2016/2017 õppeaastal (Allikas: kohalikud omavalitsused)

	Ametikohtade arv	Kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv	Osakaal (%) õpetajate arvust
Avinurme Lasteaed Naerulind	6	6	100
Tiheda Lasteaed	7	6	86

Lohusuu Kool	3	3	100
Mustvee Lasteaed	3	2	67
Saare valla lasteaed Siilike	4	4	100
Kokku	23	21	91,3

3.1.4. Lasteaiaõpetajate keskmine palgatase

2016/2017 õppeaastal on viiest omavalitsusest kõige kõrgem kehtestatud lasteaiaõpetaja keskmine palk Kasepää vallas, see on 794 eurot kuus¹⁰. Teistes omavalitsustes on lasteaiaõpetaja keskmine palk üle 10% madalam: Saare vallas 696 eurot, Avinurme vallas 683 eurot, Mustvee linnas 651 eurot ja Lohusuu vallas 640 eurot.

Tabel 7. Lasteaiaõpetajate ja õpetaja abide palgad 2017. aastal (Allikas: omavalitsused)

	Õpetaja palk, eur/kuus			Õpetaja abi keskmine palk	Lapsi õpetajate ja abide kohta
	Keskmine	Kõrg-haridusega	Keskeri haridusega		
Avinurme Lasteaed Naerulind	683	753	648	475	5,4
Tiheda Lasteaed	794	-	-	470	6,0
Lohusuu Kool	640	-	-	500	3,2
Mustvee Lasteaed	712	738	659	470	4,2
Saare valla lasteaed Siilike	696	723	615	490	6,6

Ühinemislepingu kohaselt ühtlustatakse hiljemalt 01.01.2018 viies omavalitsuses lasteaedade personali palgamäärad ja puhkused. Hariduse ja noorsootöö töörühmas lepiti 2017. aasta aprillis kokku esialgsed ühtsed põhimõtted lasteaiaõpetajate töötasude ja puhkuste osas:

- 1) Magistriharidusega lasteaiaõpetaja palk on vähemalt 80% kooliõpetaja palgast.
- 2) Lasteaiaõpetajatel on kolm palgaastet:
keskeriharidusega – 700 eurot,
kõrgharidusega – 805 eurot (15% kõrgem);
magistriharidusega pedagoogilises valdkonnas – 840 eurot (20% kõrgem).
- 3) Kõikides valla lasteaedades peaks lasteaiaõpetajate puhkus kestma perspektiivis 42 päeva.

3.1.5. Lasteaia kohatasu omavalitste lasteaedades

Koolieelse lasteasutuse seadusest tulenevalt võib munitsipaallasteaias vanema poolt kaetava osa määraks, ehk kohatasuks lapsevanemale, olla kuni 20% Vabariigi Valitsuse kehtestatud palga alammäärast. 2017. aastal on palga alammäär 470 eur.

Kohatasuks lapsevanemale on 2016/2017 õppeaastal omavalitsuste lasteaedades 7 eurotst (Tiheda Lasteaed) kuni 13 euronit (Mustvee Lasteaed, Lohusuu Kool). Tiheda Lasteaias on kehtestatud soodustus peredele, kus käib lasteaias kaks last: teise lapse kohatasu suuruseks on 3,50 eurot. Kohatasu erisus on

¹⁰ Kasepää Vallavolikogu määrus nr 7, vastu võetud 24.03.2017

kehtestatud ka Saare valla lasteaed Siilikeses, kus 6-aastase lapse (koolieelik) kohatasu on 3,20 eurot, millest õppevahendite kulu on 1,60 eurot. Lapsevanema poolt makstav kohatasu jaguneb majandamiskulude, personali töötasu ja sotsiaalmaksu osaliseks katteks ja õppevahendite kulude katteks lasteaedade lõikes erinevalt (Tabel 8). Lapsevanemal on kohustus maksta lasteaia kohatasu 10,5 kuud (Lohusuu Kool) kuni 12 kuud aastas (Avinurme Lasteaed Naerulind). Toidupäeva maksumus on lasteaedades 1,60 eurot (Tiheda Lasteaed) kuni 2,00 eurot (Mustvee Lasteaed)

Tabel 8. Kohatasu lapsevanematele omavalitsuste lasteaedade 2016/2017 õppeaastal (Allikas: omavalitsused)

	Kohatasu lapsevanemale, eur	Kohatasu jagunemine (osalustasu/õppevahendid)	Erisused
Avinurme Lasteaed Naerulind	12,50	9,00/3,50	
Tiheda Lasteaed	7,00		Pere teise lapse kohatasu 3,50 eur
Lohusuu Kool	13,00	10,00/3,00	
Mustvee Lasteaed	13,00	8,00/5,00	
Saare valla lasteaed Siilike	9,60	4,80/4,80	6-a lapse kohatasu 3,20 eur

Ühinemislepingu kohaselt ühtlustatakse hiljemalt 01.01.2018 omavalitsuste lasteaedades lapsevanema poolt kaetav osalustasu määr ja toidupäeva maksumus. Hariduse ja noorsootöö töörühma otsusega 2017. märtsis lepiti kokku ühtsed põhimõtted lasteaia osalustasu kohta 2018. aastaks:

- 1) Lasteaia osalustasu lapsevanemale jaguneb: osalustasu 50% ja õppevahendite kulu 50%.
- 2) Kehtestatakse ühtne lapsevanema osalustasu kõikidele ühendvalla lasteaedadele – 13 eurot kuus (sisaldab osalustasu ja õppevahendite tasu).
- 3) Osalustasu makstakse 12 kuud, ka suvepuhkuse ajal.
- 4) Erisused: lähtuvalt pere sissetulekust võib vajaduspõhise sotsiaaltoetusena omavalitsus näiteks tasuda lasteaialapse toiduraha (ettepanek sotsiaali töörühmale seda teemat edasi arutada).

3.1.6. Lasteaiahoonete analüüs

Avinurme Lasteaed Naerulind hoone valmis 1987. aastal. Hoone on projekteeritud kuuerühmalisena, täismahus töötas lasteaed aastatel 1988-1992. Alates 1998. aastast töötab lasteaed kolmerühmalisena: 1 söimerühm ja 2 aiarühma. Vastavalt Koolieelse lasteasutuse seadusele võetakse aiarühma maksimaalselt vastu kuni 20 last ja söimerühma maksimaalselt kuni 14 last. Avinurme valla arengukavas 2013-2022 püstitakse Avinurme lasteaiahoonega seoses järgmised ülesanded: lasteaiahoone soojapidavaks rekonstrueerimine, lasteaia kütte-, kanalisatsiooni- ja veesüsteemi uuendamine.

Tiheda Lasteaed lasteaiahoone on tervikuna renoveeritud ning on loodud turvaline kasvukeskkond lastele: maja on soe, nägus ja kaasaegne. Lasteaias on 50 kohta, millest suurem osa on täidetud. Lasteaia territoorium on piiratud aiaga, õuealal asub mänguväljak, erinevad atraktsioonid, liivakastid ja kiiged.

Konsultatsiooni- ja koolituskeskus Geomedia

Laste toitlustamiseks on täielikult renoveeritud sööklahoone ja soetatud kaasaegne köögitehnika.

Lohusuu Kool ühendab lasteaeda ja põhikooli, hooned on ehitatud eri aegadel. Lohusuu lasteaed avati 2006. aastal (koolihoone juurdeehitusena) ning samal aastal teostati ulatuslikud renoveerimistööd ka koolihoones.

Mustvee Lasteaed hoone aadressil Kastani tn. 40 ehitati 1985. aastal, hoone renoveeriti aastatel 2007-2008. 2013. aastal teostati hoones renoveerimistöid ühes majaosas, ülejäänud hoone konserveeriti. Remonditud rühmades vahetati välja elektrijuhtmed, vahetati põrandakate, pahteldati ja värviti seinad, plaaditi WC ja duširuumid. Vastavalt päästeameti inspektori ettekirjutusele paigaldati uued tuletõkkeuksed, ripplaed ja uued valgustid. Lasteaia küttesüsteem muudeti paindlikumaks, millega saavutati küttekulude kokkuhoid. Mustvee Linnavolikogu on 27.03.2015 välja andnud otsuse korraldada ümber Mustvee Gümnaasium Mustvee Põhikooliks (põhikool-lasteaia) asukohaga Tartu tn. 11. Lasteaia ruumideks Tartu tn. 11 hoones planeeriti omaette majatiib. Sel aastal Mustvee Lasteaed Kastani tn. 40 hoonest kolitakse.

Saare valla lasteaed Siilikeses töötab kaks rühma asukohaga Voore külas ja üks rühm asukohaga Kääpa külas. Voorel asuvad lasteaia ruumid kolmekorruselises korterelamus. Lasteaed renoveeriti osaliselt 2007. aastal, remonti vajavad lasteaia kolmandal korrusel asuvad ruumid. 2012. aastal valmis Voorel õuesõppeklass. Lasteaia haljasalal on piirdeaed ja renoveeritud mänguvahendid väikelastele. Lasteaia Kääpa rühm avati 2011. aastal Saare vallavalitsuse renoveeritud haldushoones. Rühma sisustus ja vahendid on kaasaegsed. Kääpal on loodud tingimused ka erivajadustega lastele (6 kohta). Lasteaial on oma saal ja nõuetekohane mänguväljak ning õuesõppeklass.

Tabel 9. Omavalitsuste lasteaiahooneid ja õppekohtade tegevuskulu iseloomustavad näitajad (Allikas: omavalitsused)

	Kas lasteaed on renoveeritud	Max kohtade arv	Täidetud kohtade arv 2016/2017	Lasteaikoha tegevuskulu arvestuslik maksumus omavalitsusele 2016
Avinurme Lasteaed Naerulind	Ei	54	47	250,84
Tiheda Lasteaed	Jah	50	47	270,60
Lohusuu Kool	Jah	27	12	239,00
Mustvee Lasteaed	Ei	40	20	260,00
Saare valla lasteaed Siilike, Kääpa	Jah	20	20	237,21-
Saare valla lasteaed Siilike, Voore	Ei	36	23	

3.2. Üldharidus

Viies omavalitsuses tegutseb 2016/2017 õppeaastal kokku viis munitsipaalkooli: Avinurme Gümnaasium, Lohusuu Kool, Mustvee Kool, Peipsi Gümnaasium ja Voore Põhikool.

Avinurme Gümnaasium ja **Peipsi Gümnaasium** on täistsüklikoolid (1-12 klass). Peipsi Gümnaasium on eesti ja vene õppekeele ja gümnaasium tegutseb 2015/2016 õppeaastast, kui Mustvee Vene Gümnaasium nimetati ümber Peipsi Gümnaasiumiks. 2015/2016 õppeaastal töötas gümnaasiumis kaks 10. klassi: eestikeelse õppega klass ja 40-protsendilise venekeelse õppega klass. **Lohusuu Kool** ühendab lasteaeda ja põhikooli, lasteaed on eesti ja vene

õppekeelega, kool on eesti õppekeelega. **Mustvee Kool** tegutseb põhikoolina alates 2016/2017 õppeaastast, kuna vastavalt Mustvee Linnavolikogu otsusele lõpetas Mustvee Gümnaasium tegevuse 01.08.2016. **Voore Põhikool** töötab põhikoolina (1-9 klass).

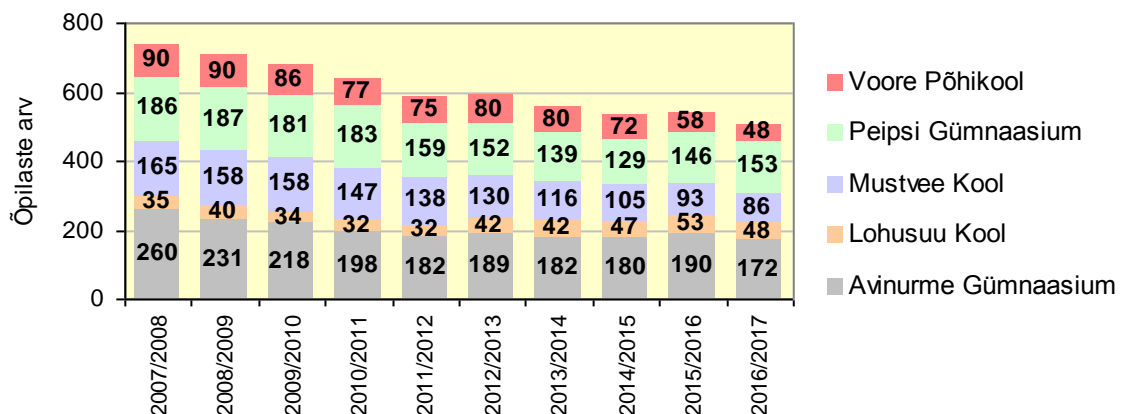
3.2.1. Õpilaste arv

2016/2017 õppeaastal õpib viie omavalitsuse koolides kokku 498 õpilast, nendest 48% Mustvee linna koolides. Kooliastmeti jagunevad õpilased järgmiselt: I kooliastmes 25,5%, II kooliastmes 31,3%, III kooliastmes 28,1% ja gümnaasiumiastmes 15,1% (Tabel 10).

Tabel 10. Õpilased viie omavalitsuse koolides 2016/2017 õppeaastal (Allikas: HTM)

Klass	Avinurme Gümnaasium	Lohusuu Kool	Mustvee Kool	Peipsi Gümnaasium	Voore Põhikool	Kokku
1	8	2	8	13	1	32
2	16	7	5	8	4	40
3	17	7	12	10	9	55
4	15	6	7	10	4	42
5	19	4	15	13	6	57
6	14	8	13	13	9	57
7	13	4	10	11	1	39
8	20	4	8	13	8	53
9	12	5	7	20	4	48
PK kokku	134	47	85	111	46	423
10	12	-	-	17	-	29
11	7	-	-	15	-	22
12	15	-	-	9	-	24
G kokku	34	-	-	41	-	75
Kokku	168	47	85	152	46	498

Õpilaste arv omavalitsuste koolides väheneb (Joonis 15).

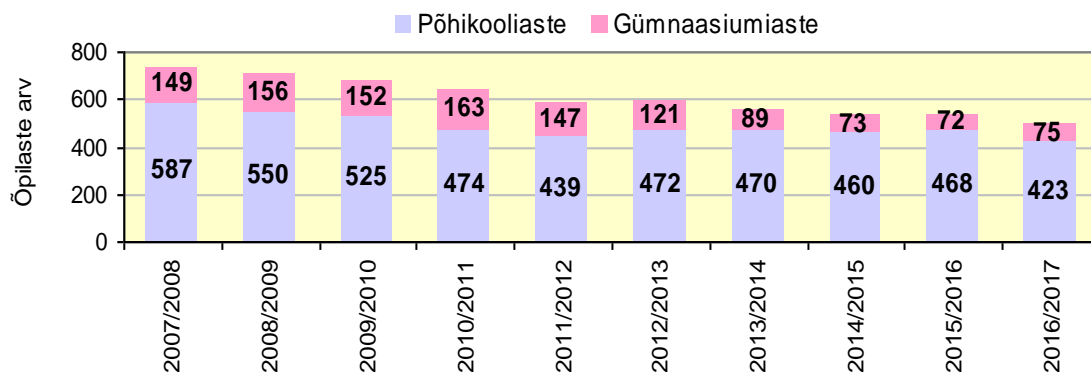

Joonis 15. Õpilaste arvu dünaamika viie omavalitsuse koolides õppeaastatel 2007/2008 – 2016/2017, õpilaste arv seisuga 01.09. (Allikas: Haridussilm)

Võrreldes 2007/2008 õppeaastaga vähenes õpilaste arv 2016/2017 õppeaastaks koolides kokku 229 õpilase võrra ehk 31,1%. Õpilaste arv suurenes ainult Lohusuu Koolis, suurenemine 13 õpilase võrra ehk 37,1%. Kõige enam vähenes

õpilaste arv Mustvee Koolis (47,9%) ja Voore Põhikoolis (46,7%). Avinurme Gümnaasiumis vähenes õpilaste arv 33,8% ja Peipsi Gümnaasiumis 17,7%.

Õpilaste arv on vähenenud eelkõige gümnaasiumiastmes, perioodil 2007/2008 kuni 2016/2017 vähenemine 50% (Joonis 16). Põhikooliastmes vähenes samal ajal õpilaste arv 28%. Gümnaasiumiastmes ei ole õpilaste arv vähenenud Peipsi Gümnaasiumis, kus töötavad vene ja eesti õppekeele klassid (36 gümnaasiumi õpilast 2007/2008, 41 gümnaasiumi õpilast 2016/2017). Gümnaasiumi õppesuunaks on merendusõpe.

Joonis 16. Õpilaste arv kooliastmete lõikes 2007/2008 – 2016/2017 (Allikas: Haridussilm)

3.2.2. Põhikooli ja gümnaasiumi lõpetajate valikud

2016. aastal lõpetas põhikooliastme viies omavalitsuses kokku 49 õpilast, nendes 22 Avinurme Gümnaasiumi õpilast, 21 Mustvee linna koolide õpilast, 3 Lohusuu Kooli õpilast ja 3 Voore Põhikooli õpilast (Tabel 11).

Tabel 11. Põhikooliastme lõpetajate arv viie omavalitsuse koolides 2008-2016 (Allikas: Haridussilm)

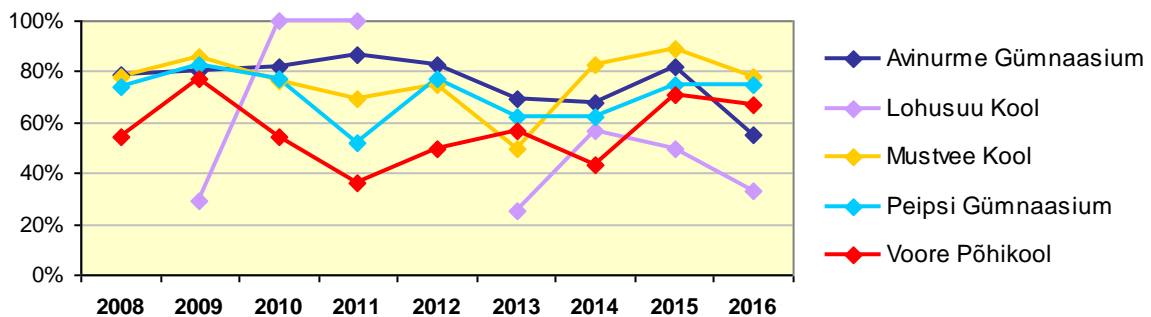
	Avinurme Gümnaasium	Lohusuu Kool	Mustvee Kool	Peipsi Gümnaasium	Voore Põhikool	Kokku
2008	28	12	18	19	13	90
2009	25	7	14	18	13	77
2010	34	2	21	22	13	92
2011	23	2	13	29	14	81
2012	12	2	12	13	2	41
2013	13	4	8	13	7	45
2014	19	7	12	13	7	58
2015	11	6	9	8	7	41
2016	22	3	9	12	3	49

Haridussilma andmetel jätkas 2016. aasta põhikooliastme lõpetajatest õpinguid 2016/2017 õppeaastal üldhariduses 31 õpilast (63,3%), kutsehariduses 17 õpilast (34,7%) ja mittestatsionaarses üldhariduses 1 õpilane (Tabel 12). Põhikooli lõpetajatest üldhariduses jätkajate osakaal oli suurim Mustvee linna koolides, seejuures kõik Peipsi Gümnaasiumi põhikooli lõpetajad (9 õpilast) jätkasid oma õpinguid Peipsi Gümnaasiumi gümnaasiumiastmes. Voore Põhikooli 2016. aasta põhikooli lõpetajatest jätkas õpinguid üldhariduses 66,7% (2 õpilast), Avinurme Gümnaasiumis 54,5% (12 õpilast) ja Lohusuu Koolis 33,4% (1 õpilane).

Tabel 12. Viie omavalitsuse 2016. aasta põhikooliastme lõpetajate õpingute jätkamine 2016/2017 õppeaastal (Allikas: Haridussilm)

	Üldharidus				Kutseharidus		Üldharidus (MS)	
	Arv	Osakaal lõpetajatest	Jätkab kodukoolis	Osakaal jätkajatest	Arv	Osakaal lõpetajatest	Arv	Osakaal lõpetajatest
Avinurme Gümnaasium	12	54,5%	9	75,0%	10	45,5%	-	-
Lohusuu Kool	1	33,4%	-	-	1	33,3%	1	33,3%
Mustvee Kool	7	77,8%	-	-	2	22,2%	-	-
Peipsi Gümnaasium	9	75,0%	9	100%	3	25,0%	-	-
Voore Põhikool	2	66,7%	-	-	1	33,3%	-	-
Kokku	31	63,3%	18	58,1%	17	34,7	1	2,0%

Õppeaastatel 2007/2008 kuni 2015/2016 oli koolide põhikooliastme lõpetajatest üldhariduses õpinguid jätkavate õpilaste osakaal suur Avinurme Gümnaasiumis, Mustvee Koolis ja Peipsi Gümnaasiumis (Joonis 17). Põhikooli lõpetajatest jätkas õpinguid kodukooli gümnaasiumiastmes Avinurme Gümnaasiumis keskmiselt 81% lõpetajatest, Peipsi Gümnaasiumis keskmiselt 99% lõpetajatest. Avinurme Gümnaasiumist suundusid põhikooli lõpetajad ka Tartu ja Tallinna gümnaasiumidesse.

Joonis 17. Üldhariduses õpingute jätkajate osakaal põhikooli lõpetamisele järgneval õppeaastal (Allikas: Haridussilm)

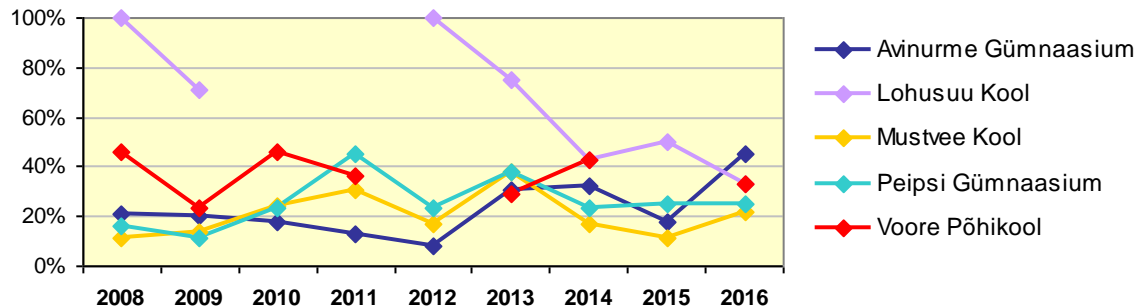
Mustvee Koolis töötasid gümnaasiumiklassid (10. klass-12. klass) kuni 2015/2016 õppeaastani ning 75-85% üldhariduses jätkajatest õppis edasi kodukooli gümnaasiumiastmes. Kui vastavalt Mustvee Linnavolikogu otsusele 2015/2016 õppeaastast koolis ei avatud 10. klassi ja 11. klassi ning kodukoolis gümnaasiumiõpinguid jätkata enam ei saanud, suundusid Mustvee Kooli põhikooliastme lõpetajad, kes soovisid jätkata õpinguid üldhariduses, edasi õppima Tartu linna ja Tartu maakonna gümnaasiumidesse, aga ka Peipsi Gümnaasiumi eesti õppekeele klassidesse. Peipsi Gümnaasiumis töötas 2015/2016 õppeaastal kaks 10. klassi: eestikeelse õppega klass ja 40-protsendilise venekeelse õppega klass.

Lohusuu Kooli põhikooli lõpetajad, kes soovisid jätkata õpinguid üldhariduses, asusid aastatel 2012-2016 õppima Iisku Gümnaasiumis ja Peipsi Gümnaasiumis.

Voore Põhikooli lõpetajad, kes soovisid jätkata õpinguid üldhariduses, asusid aastatel 2012-2016 õppima Tartu linna ja Tartu maakonna gümnaasiumides (Lähte Gümnaasium), vähesel määral ka Jõgevamaa Gümnaasiumis ja Palamuse Gümnaasiumis.

Õppeaastatel 2007/2008 kuni 2015/2016 oli põhikooli lõpetajatest suur osakaal kutsehariduses jätkajatel Lohusuu Koolis ja Voore Põhikoolis: Lohusuu Koolis

jätkas õpinguid kutseõppes keskmiselt 65% lõpetajatest, Voore Põhikoolis keskmiselt 40% lõpetajates. Avinurme Gümnaasiumis on sellel ajaperioodil põhikooli lõpetajate seas kutsehariduses jätkajate osakaal järjest suurenenud (21% 2008. aastal, 45% 2016. aastal). Mustvee Koolis ja Peipsi Gümnaasiumis oli õppeaastatel 2007/2008 kuni 2015/2016 kutseõppesse siirdujate osakaal 21-25% põhikooli lõpetajatest (Joonis 18).

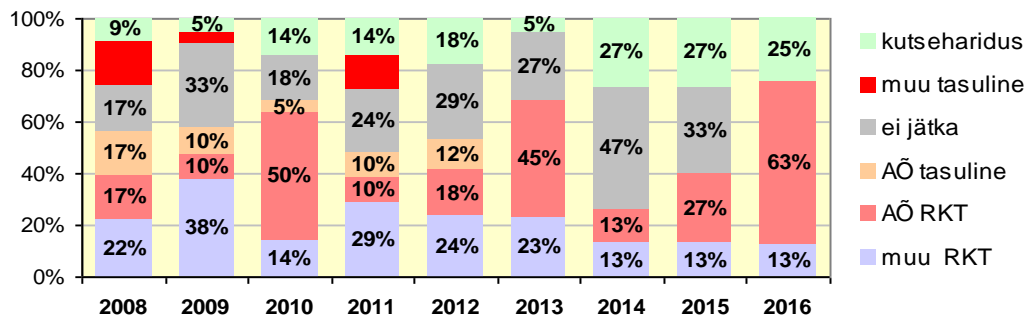
Joonis 18. Kutsehariduses õpingute jätkajate osakaal põhikooli lõpetamisele järgneval õppeaastal (Allikas: Haridussilm)

Gümnaasiumiastme lõpetas Avinurme Gümnaasiumis ja Mustvee linna gümnaasiumides 2016. aastal kokku 18 õpilast (Tabel 12). Mustvee Gümnaasiumis oli see ühtlasi viimane gümnaasiumi lõpetajate klass, 2016/2017 õppeaastast tegutseb Mustvee Gümnaasium põhikoolina (Mustvee Kool).

Tabel 13. Avinurme Gümnaasiumi ja Mustvee linna gümnaasiumiastme lõpetajad 2008-2016 (Allikas: Haridussilm)

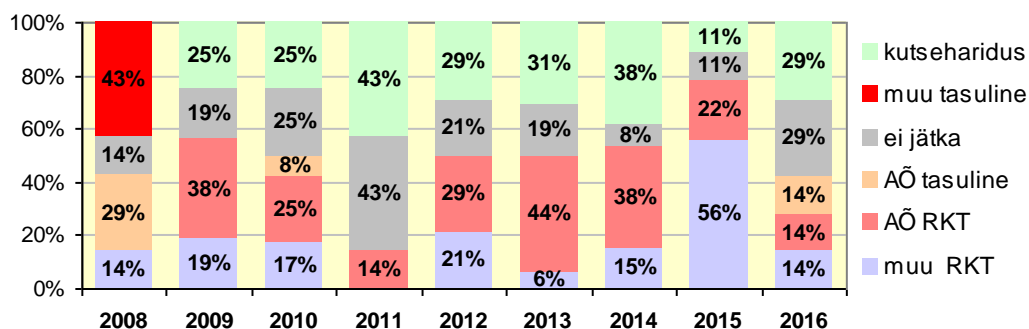
	Avinurme Gümnaasium	Mustvee Gümnaasium	Peipsi Gümnaasium	Kokku
2008	23	11	7	41
2009	21	14	16	51
2010	22	12	12	46
2011	21	14	14	49
2012	17	18	14	49
2013	22	13	16	51
2014	15	6	13	34
2015	15	7	9	31
2016	8	3	7	18

Avinurme Gümnaasiumi 2016. aastal gümnaasiumiastme lõpetajatest jätkas 76% õpinguid ülikoolide riikliku koolitustellimuse õppekohal (AÕ RKT ja muu RKT) ja 24% kutsehariduses (Joonis 19).

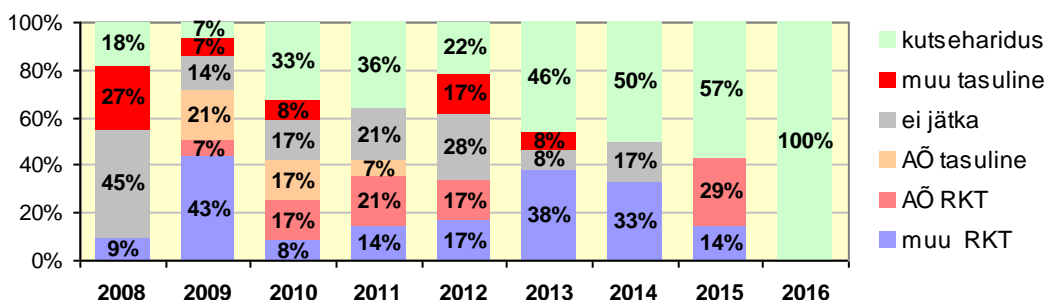
Joonis 19. Valikud Avinurme Gümnaasiumi gümnaasiumiastme lõpetamisele järgneval õppeaastal aastatel 2008-2016 (Allikas: Haridussilm)

Peipsi Gümnaasiumi 2016. aastal gümnaasiumiastme lõpetajatest jätkas 28% õpinguid ülikoolide riikliku koolitustellimuse õppekohal (AÕ RKT ja muu RKT), ülikoolide tasulisel õppekohal 14% ja 29% kutsehariduses. 29% gümnaasiumi lõpetajatest ei jätkanud 2016/2017 õppeaastal õpinguid (Joonis 20).

Joonis 20. Valikud Peipsi Gümnaasiumi lõpetamisele järgneval õppeaastal aastatel 2008-2016 (Allikas: Haridussilm)

Mustvee Gümnaasiumi gümnaasiumiastme lõpetajate kutsehariduses jätkajate osakaal perioodil 2010-2016 pidevalt suurenes. 2016. aastal lõpetas Mustvee Gümnaasiumi gümnaasiumiastme 3 õpilast ja kõik nad jätkasid õpinguid kutsehariduses (Joonis 21).

Joonis 21. Valikud Mustvee Gümnaasiumi lõpetamisele järgneval õppeaastal aastatel 2008-2016 (Allikas: Haridussilm)

3.2.4. Õpiränne omavalitsuste koolides

3.2.4.1. Õpiränne põhikooliastmes

2016/2017 õppeaastal õpib viie omavalitsuse koolides põhikooliastmes teiste omavalitsuste õpilasi kokku 177, mis on koolide põhikooli õpilastest 41,8%. Nendest 105 õpilast on omavalitsuste ühinemiskiirkonnas elavad lapsed (Avinurme vald, Kasepää vald, Lohusuu vald) ning kui arvestada ühinevad omavalitsused ühtse piirkonnana, õpib viies koolis kokku 72 õpilast teistest omavalitsustest, mis on koolide põhikooli õpilastest 17,0%.

Koolide lõikes on põhikooliastmes teiste omavalitsuste õpilaste osakaal suur Mustvee linna koolides (üle 60%), kuna Mustvee linna koolides õpivad Kasepää valla lapsed. 2010. aastal suleti Kasepää vallas tegutsenud Tiheda Lasteaed-Algkooli vene õppekeelega algkooli klassid ning tegutsemist jätkasid eesti ja vene õppekeelega lasteaiarühmad.

Avinurme Gümnaasiumi põhikooliastmes õpib 2016/2017 õppeaastal 41 teiste omavalitsuste õpilast (30,6%), nendest 10 õpilast Lohusuu valla lapsed, mis on ühinemispirkonna omavalitsus.

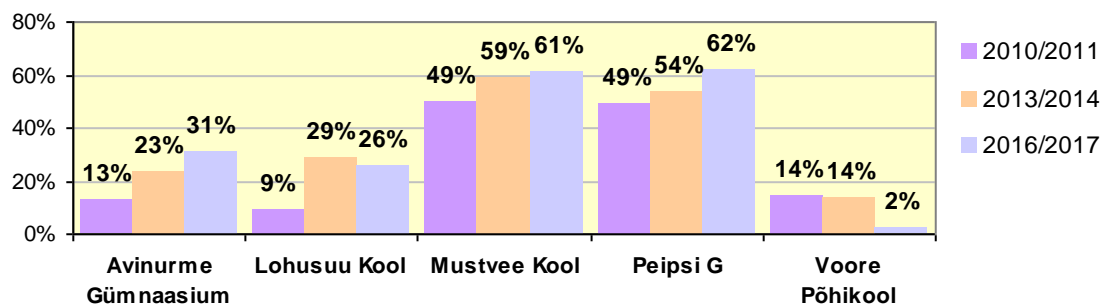
Lohusuu Koolis õpib 2016/2017 õppeaastal teistest omavalitsustest 13 õpilast (27,7%). Nendest enamus on Alajõe valla õpilased (8 õpilast), ühinemispirkonna omavalitsustest õpib Lohusuu Koolis 1 õpilane Avinurme vallast.

Kõige väiksem on teiste omavalitsuste õpilaste osakaal 2016/2017 õppeaastal Voore Põhikoolis, kus õpib 1 õpilane Tabivere vallast (Tabel 14).

Tabel 14. Õpilaste sisseränne põhikooliastmes 2016/2017 õppeaastal (Allikas: HTM)

Avinurme Gümnaasium		Lohusuu Kool		Mustvee Kool		Peipsi Gümnaasium		Voore Kool	
Arv	Omavalitsus	Arv	Omavalitsus	Arv	Omavalitsus	Arv	Omavalitsus	Arv	Omavalitsus
12	Tudulinna vald	8	Alajõe vald	33	Kasepää vald	50	Kasepää vald	1	Tabivere vald
10	Lohusuu vald	3	Kohtla-Järve linn	7	Lohusuu vald	8	Narva linn		
6	Lääne-Virumaa	1	Tudulinna vald	4	Tartumaa	6	Tartumaa		
5	Kohtla-Järve linn	1	Avinurme vald	3	Torma vald	4	Lohusuu vald		
5	Tartumaa			2	Pala vald	1	Torma vald		
2	Harjumaa			1	Avinurme vald	1	Harjumaa		
1	Narva linn			1	Harjumaa				
				1	Ida-Virumaa				
41		13		52		70		1	
Osakaal (%) õpilaste arvust põhikoolis									
30,6		27,7		61,2		63,1		2,2	

Õppeaastatel 2010/2011 kuni 2016/2017 õpiränne Avinurme valla, Lohusuu valla ja Mustvee linna koolidesse põhikooliastmes pidevalt suurenes, Voore Põhikoolis õpiränne samal perioodil vähenes (Joonis 22).

Joonis 22. Teiste omavalitsuste õpilaste osakaalu dünaamika koolide põhikooliastmes (Allikas: HTM)

Kõige rohkem suurenes 2010/2011 ja 2016/2017 õppeaastate võrdluses õpilaste sisserände osakaal Avinurme Gümnaasiumi põhikooliastmes (suurenemine 18%). Õpiränne suurenes põhiliselt Tudulinna vallast ja Lohusuu vallast.

Lohusuu Koolis suurenes õpilaste sisserände osakaal 2010/2011 ja 2016/2017 õppeaastate võrdluses 16%. Õpiränne Lohusuu Kooli suurenes Alajõe vallast.

Mustvee linna koolides suurenes õpilaste sisserände osakaal põhikooliastmes 2010/2011 ja 2016/2017 õppeaastate võrdluses 12-13%. Õpiränne Kasepää vallast sellel ajaperioodil oli stabiilne, õpiränne Mustvee Koolis suurenes Lohusuu

valla ja Torma valla õpilaste arvelt, Peipsi Gümnaasiumis Narva linna õpilaste ja Tartu maakonna õpilaste arvelt.

Voore Põhikoolis oli õppeaastatel 2010/2011 ja 2013/2014 õpilaste sisserände osakaal 14%, mis oli 2016/2017 õppeaastaga võrreldes 12% võrra suurem. Voore Põhikoolis õppisid põhiliselt Tartu maakonna õpilased, aga ka Jõgeva linna õpilased.

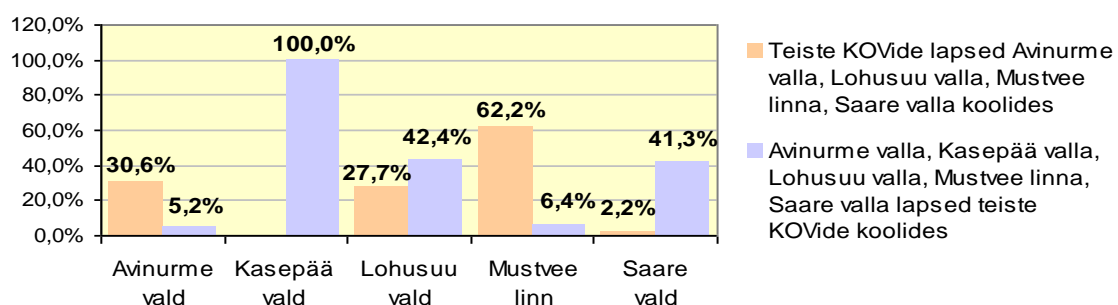
Haridus- ja Teadusministeeriumi andmetel õpib 2016/2017 õppeaastal põhikooliastmes väljaspool Avinurme valda 5 valla õpilast, kõik erinevates omavalitsustes. Väljaspool Lohusuu valda õpib 25 valla last, nendest enamus (22 last) Avinurme valla ja Mustvee linna koolides. Mustvee linnast väljaspool õpib 5 Mustvee linna last. Suur on õpilaste väljaränne Saare vallas, kus väljaspool valda õpib 33 last, nendest 19 last Palamuse valla, 10 Pala valla ja 4 last Tartu maakonna koolides. Kasepää vallas üldhariduskooli ei ole ning 99% lastest õpib Mustvee linna koolides.

Tabel 15. Avinurme valla, Kasepää valla, Lohusuu valla, Mustvee linna ja Saare valla lapsed teiste omavalitsuste kolides 2016/2017 õppeaastal, põhikooliaste (Allikas: HTM)

Avinurme vald		Kasepää vald		Lohusuu vald		Mustvee linn		Saare vald	
Arv	Omavalitsus	Arv	Omavalitsus	Arv	Omavalitsus	Arv	Omavalitsus	Arv	Omavalitsus
1	Mustvee linn	83	Mustvee linn	10	Avinurme vald	1	Jõgeva linn	10	Pala vald
1	Lohusuu vald	1	Pärnumaa	11	Mustvee linn	1	Ida-Virumaa	19	Palamuse vald
1	Jõgevamaa			1	Ida-Virumaa	3	Tartumaa	4	Tartumaa
1	Harjumaa			1	Harjumaa				
1	Tartumaa			1	Tartumaa				
				1	Pölvamaa				
5		84		25		5		33	
Osakaal (%) põhiharidust omandavatest lastest									
5,2		1,2		42,4		6,4		41,3	

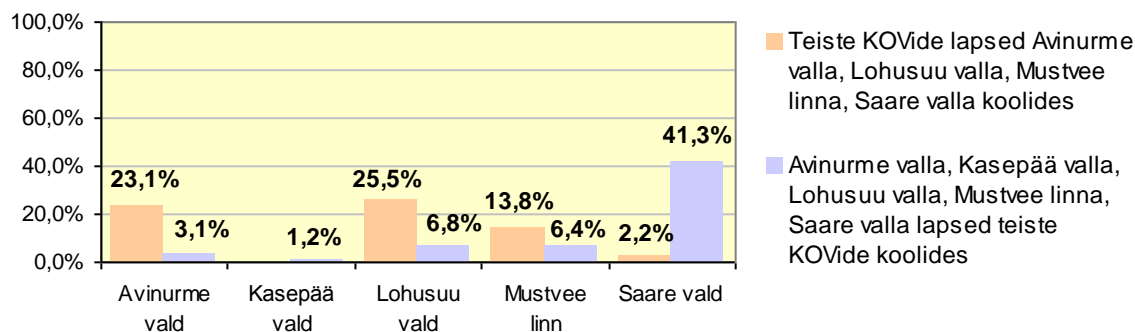
Kui arvestada, et Haridus- ja Teadusministeeriumi andmetel elab 2016/2017 õppeaastal Avinurme vallas 97, Kasepää vallas 84, Lohusuu vallas 59, Mustvee linnas 80 ja Saare vallas 79 põhikoolis õppivat last, on õpilaste väljaränne Avinurme vallast 5,2%, Lohusuu vallast 42,4%, Mustvee linnast 6,4% ja Saare vallast 41,3% õpilastest. Kasepää valla õpilased õpivad kõik väljaspool valda.

Andmed näitavad, et põhikooliastmes on õpilaste väljaränne suur Lohusuu vallas ja Saare vallas, see on üle 40% vallas elavatest põhikoolis käivatest lastest. Õpilaste sisseränne on suur Mustvee linnas, see on 62,2% linna koolide õpilastest, kuid enamus nendest on Kasepää valla lapsed (Joonis 23).

Joonis 23. Õpilasränne viies omavalitsuses 2016/2017 õppeaastal põhikooliastmes (Allikas: HTM)

Kuna neljas omavalitsuses (Avinurme vald, Kasepää vald, Lohusuu vald, Mustvee linn) suure osa õpilasrändest annab nende omavaheline õpilasränne, on vajalik välja tuua õpilasrände andmed ka sellise arvestusega, kus viis omavalitsust on liidetud ühtseks piirkonnaks. Sellisel juhul on õpilasrände näitajad tunduvalt väiksemad: Lohusuu vallast õpilasränne väheneb 35% võrra, Mustvee linna sisse õpilasränne väheneb 48% võrra. Saare valla õpilaste väljaränne jääb püsima samale tasemele, kuna Saare valla õpilased õpivad Palamuse valla ja Pala valla koolides (Joonis 24).

Joonis 24. Õpilasränne viies omavalitsuses 2016/2017 õppeaastal põhikooliastmes, viis omavalitsust on arvestatud ühtse piirkonnana (Allikas: HTM)

Võtikvere küla lapsed õpivad 2016/2017 õppeaastal põhikooliastmes järgmistes koolides: 3 last Mustvee Koolis ja 6 last Torma Põhikoolis. Gümnaasiumiastmes õpib 2 last õpib Jõgeva linnas ja 1 laps Tartu maakonna gümnaasiumis.

Tingituna laste arvu vähenemisest Voore Põhikoolist ja soovist hariduskulusid optimeerida, tellis Saare Vallavalitsus 2015. aastal uuringu Krames Konsultatsioonid OÜ-lt, eesmärgiga välja tuua haridusasutuste kitsaskohad ja võimalikud lahendused. Saare vallavalitsuse ametnike seisukoht oli, et Saare valla õpilaste arvust lähtuvalt on 9-klassilise põhikooli toimimine jätkusuutlik, probleemiks on õpilaste ränne teistesse koolidesse. Uuringu käigus küsitleti 2015/2016 õppeaasta jooksul nii lasteaiast kui õpilaste vanemaid. Saadud vastustes märgiti, et koolil tuleks välja vahetada juhtkond, kaotada ära õpilaskodu ja leida koolile kindel, huvitav suund. Voore Põhikooli 25-kohaline õpilaskodu alustas tööd 2004. aastal ja oli mõeldud lastele, kes saavad tavakoolis õppimisega hakkama, kuid kes on probleemsetest peredest ja kellel ei ole võimalik kodus normaalselt elada ja õppida. Voore Põhikool omandas järkjärgult kooli maine, kus õpivad käitumisprobleemidega lapsed ning Saare valla elanikud ei soovinud oma lapsi valla kooli panna. 2015/2016 elas Voore õpilaskodus 12 last, nendest 5 last Saare vallast. 29.06.2016 andis Saare Vallavolikogu välja otsuse sulgeda 1. septembrist 2016 Voore Põhikooli struktuuriüksusena tegutsev õpilaskodu¹¹.

3.2.4.2. Õpiränne gümnaasiumiastmes

¹¹ Saare Vallavolikogu otsus nr 25, vastu võetud 29.06.2016
Konsultatsiooni- ja koolituskeskus Geomedia

2016/2017 õppeaastal õpib Avinurme Gümnaasiumi gümnaasiumiastmes teistest omavalitsustest kokku 13 õpilast, mis moodustab 38,2% kooli gümnaasistidest. Teiste omavalitsuse õpilastest on 3 Lohusuu valla ja 3 Mustvee linna õpilased, 2 on Tudulinna valla õpilased ja 5 on naabermaakondade õpilased.

Koolide lõikes on teiste omavalitsuste õpilaste osakaal suurem Pepisi Gümnaasiumis, kus õpib teistest omavalitsustes 27 gümnaasisti, mis moodustab 65,7% gümnaasiumiastmes õppivatest õpilastest. Enamuses on õpilased Kasepää vallast (11 õpilast) ja Tartu maakonnast (11 õpilast), 2 õpilast on Lohusuu vallast (Tabel 16).

Tabel 16. Õpilaste sisseregistreerimine Avinurme Gümnaasiumi ja Peipsi Gümnaasiumi gümnaasiumiastmes 2016/2017 õppeaastal (Allikas: HTM)

Avinurme Gümnaasium		Peipsi Gümnaasium	
Arv	Omavalitsus	Arv	Omavalitsus
3	Lohusuu vald	11	Kasepää vald
4	Lääne-Virumaa	11	Tartumaa
3	Mustvee linn	2	Lääne-Virumaa
1	Tartumaa	2	Lohusuu vald
2	Tudulinna vald	1	Jõgeva vald
13		27	
Osakaal (%) õpilaste arvust gümnaasiumiastmes			
38,2		65,7	

Haridus- ja Teadusministeeriumi andmetel on Avinurme Gümnaasiumi gümnaasiumiastmes teiste omavalitsuste õpilaste osakaal õppeaastate 2010/2011 ja 2016/2017 võrdluses suurenenud. 2010/2011 õppeaastal õppis Avinurme Gümnaasiumi gümnaasiumiastmes 12 õpilast teistest omavalitsustest, mis moodustas kooli gümnaasistidest 18,5%. Õpilased olid Lohusuu vallast (4), Tudulinna vallast (4) ja Lääne-Virumaalt (4). 2016/2017 õppeaastal on õpirännet gümnaasiumiastmes suurendanud Mustvee linna õpilased.

Peipsi Gümnaasiumis on Haridus- ja Teadusministeeriumi andmetel õppeaastatel 2010/2011 kuni 2016/2017 õpirände osakaal gümnaasiumiastmes suhteliselt stabiilne, moodustades ligikaudu 50% kooli gümnaasistidest. Põhiline osa õpirändest on Kasepää valla ja Lohusuu valla õpilased.

Väljaspool Avinurme valda õpib 2016/2017 õppeaastal 7 gümnaasisti: 2 Jõgeva maakonna, 4 Harju maakonna, 1 Tartu maakonna gümnaasiumides.

Väljaspool Mustvee linna õpib 2016/2017 õppeaastal 10 gümnaasisti: 3 õpilast Avinurme Gümnaasiumis, 1 õpilane Jõgevamaa Gümnaasiumis ja 6 õpilast Tartu maakonna gümnaasiumides (Tabel 17).

Tabel 17. Avinurme valla, Kasepää valla, Lohusuu valla, Mustvee linna, Saare valla gümnaasiumiõpilased teiste omavalitsuste gümnaasiumides 2016/2017 (Allikas: HTM)

Avinurme vald		Kasepää vald		Lohusuu vald		Mustvee linn		Saare vald	
Arv	Omavalitsus	Arv	Omavalitsus	Arv	Omavalitsus	Arv	Omavalitsus	Arv	Omavalitsus
4	Harjumaa	11	Mustvee linn	3	Avinurme vald	3	Avinurme vald	6	Palamuse vald
2	Jõgevamaa	6	Tartumaa	2	Mustvee linn	6	Tartumaa	6	Tartumaa
1	Tartumaa	1	Jõgeva linn	2	Tartumaa	1	Jõgeva linn	3	Jõgeva linn
		1	Palamuse vald	1	Ida-Virumaa				
7		19		8		10		15	

Avinurme vald		Kasepää vald		Lohusuu vald		Mustvee linn		Saare vald	
Arv	Omavalitsus	Arv	Omavalitsus	Arv	Omavalitsus	Arv	Omavalitsus	Arv	Omavalitsus
Osakaal (%) omavalitsuse gümnaasistidest									
25,0		100		100		41,7		100	

3.2.3. Üldhariduskoolide õpetajaskond

2016/2017 õppeaastal töötab Haridussilma andmetel Avinurme Gümnaasiumis 49 õpetajat 18 ametikohal, Peipsi Gümnaasiumis 38 õpetajat 17 ametikohal, Lohusuu Koolis 15 õpetajat 10 ametikohal, Mustvee Koolis 15 õpetajat 11 ametikohal ja Voore Põhikoolis 13 õpetajat 7 ametikohal.

Avinurme Gümnaasiumis on kõikide õpetajate kvalifikatsioon vastav seadusega nõutule. Peipsi Gümnaasiumis vastavad kvalifikatsiooninõuetele kõik gümnaasiumiastmes töötavad pedagoogid, põhikooliastmes vastab kvalifikatsiooninõuetele 95% pedagoogidest. Voore Põhikoolis on kvalifikatsioonile vastavaid pedagooge 92,3% õpetajaskonnast, Lohusuu Koolis ja Mustvee Koolis 80% õpetajaskonnast (Tabel 18).

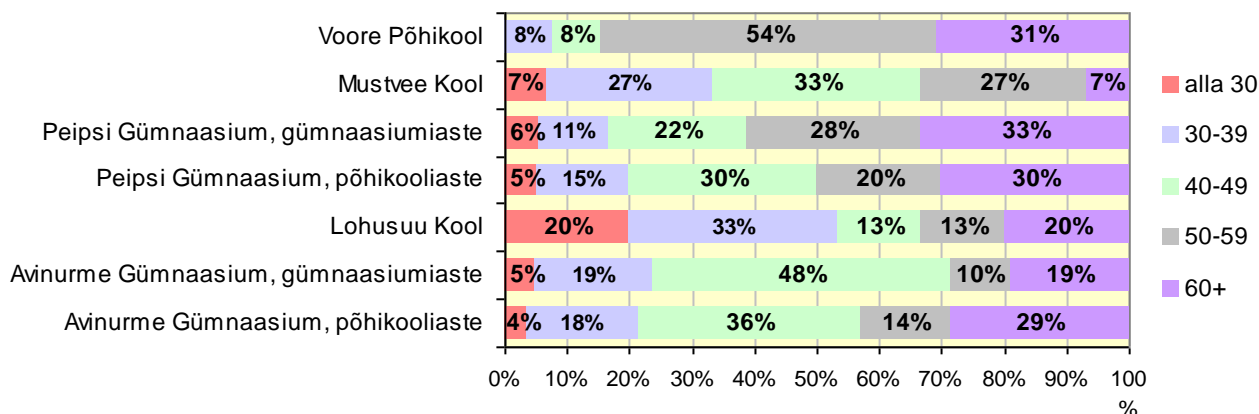
Tabel 18. Kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate osakaal omavalitsuste koolides 2016/2017 õppeaastal (Allikas: HTM)

	Õpetajate arv	Ametikohtade arv	Kvalifikatsiooni - nõuetele vastavate õpetajate arv	Osakaal õpetajate arvust
Avinurme Gümnaasium, põhikooliaste	28	13	28	100
Avinurme Gümnaasium, gümnaasiumiaste	21	5	21	100
Lohusuu Kool	15	10	12	80,0
Peipsi Gümnaasium, põhikooliaste	20	12	19	95,0
Peipsi Gümnaasium, gümnaasiumiaste	18	5	18	100
Mustvee Kool	15	11	12	80,0
Voore Põhikool	13	7	12	92,3
Kokku	130	63	122	93,8

Meesõpetajate osakaal õpetajaskonnast on 2016/2017 õppeaastal suurim Mustvee Koolis, kus töötab 3 meesõpetajat (osakaal 20,0%). Lohusuu Koolis töötab 2016/2017 õppeaastal 2 meesõpetajat (osakaal 13,3%). Avinurme Gümnaasiumis (4 õpetajat), Peipsi Gümnaasiumis (3 õpetajat) ja Voore Põhikoolis (1 õpetaja) on meesõpetajate osakaal alla 10% õpetajaskonnast.

Mustvee linna koolid – Mustvee Kool ja Peipsi Gümnaasium – on koostööd teinud mitmeid aastaid ning mitmeid õppeaineid õpetavad samad õpetajad.

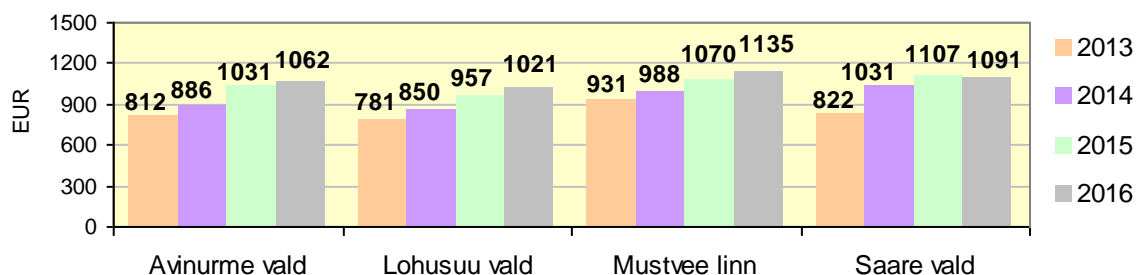
Õpetajaskonna vanusstruktuur viie omavalitsuse koolides 2016/2017 õppeaastal on näha joonisel 25. Kõige noorem on õpetajaskond Mustvee Koolis ja Lohusuu Koolis, Avinurme Gümnaasiumis. Voor Põhikoolis on eakas õpetajaskond: 85% õpetajatest on üle 50-aastased.

Joonis 25. Õpetajaskonna vanusstruktuur viie omavalitsuse koolides 2016/2017 õppeaastal (Allikas: Haridussilm)

3.2.5. Üldhariduskoolide õpetajate palgatase

Avinurme valla, Lohusuu valla, Mustvee linna ja Saare valla üldhariduskoolide õpetajate keskmine palgatase oli 2016. aasta lõpu seisuga kõrgem kui kehtestatud riiklik õpetajapalga miinimum (2016. aastal 958 eurot kuus). Neljast omavalitsusest on õpetajate palgatase kõrgem Mustvee linna koolides (1135 eurot). Mustvee linna koolide õpetajate palgatase võrreldes on õpetajate palgatase Saare vallas 4% võrra madalam ja Avinurme vallas 6% võrra madalam, Lohusuu vallas 10% võrra madalam (Joonis 26).

Joonis 26. Munitsipaal üldhariduskoolide õpetajate palgatase 2013-2016, seisuga 31. detsember (Allikas: Haridussilm)

Õpetajate palgad on viimastel aastatel omavalitsustes suurenenud. Haridussilma andmetel on võrreldes 2013. aastaga õpetajate keskmine palgatase 2016. aastaks Saare vallas suurenenud 33%, Avinurme vallas ja Lohusuu vallas 31% ja Mustvee linnas 22%.

2.2.6. Üldharidusasutuste hoonete analüüs

Avinurme Gümnaasiumi hoone valmis 1974. aastal, koolihoone renoveeriti põhjalikult 2007. aastal. Avinurme valla arengukavas 2013-2022 käsitletakse hariduse valdkonna tugevusi, nõrkusi ja ülesandeid ning seoses koolihoonetega nimetatakse peamiseks ülesandeks Avinurme vana koolimajahoone renoveerimist õpilaskoduks. Vana koolimaja, mis on ehitatud 1888. aastal, asub

Vadi külas ja on kultuurimälestisena kaitse all. 1949. aastast kuni kooli sulgemiseni 1963. aastal töötas kool neljaklassilise algkoolina.

Lohusuu Kooli hoone on ehitatud mitmes järgus. Puidust kahekorruseline majaosa on ehitatud 1899. aastal, kolmekorruseline juurdeehitus valmis 1997. aastal. Hoone on renoveeritud 2006. aastal, mil avati ka Lohusuu Kooli kaks lasteaierühma. Samal aastal sai Lohusuu Kool kauni kooli auhinna. Lohusuu valla arengukavas 2007-2018 käsitletakse Lohusuu Kooli hoone suurima probleemina kütte probleemi: kool on elektriküttel, mis on väga kallis ning vastu on võetud otsus teistele kütteallikatele üleminekuks (näiteks puitlaastul põhinev katlamaja).

Mustvee linnas asuv **Mustvee Kooli** hoone põhiosa valmis 1938. aastal. 1945. aastast töötas hoones Mustvee I Keskkool ja 2003. aastast kuni 2016. aastani kandis kool nime Mustvee Gümnaasium. **Peipsi Gümnaasiumi** hoone on ehitatud 1957. aastal. Kooli koosseisus on endine nn algklasside hoone (Narva tn 24/1), mis on ehitatud 1890. Alates 2000. aastast kuni 2015. aastani kandis kool Mustvee Vene Gümnaasiumi nime. Mõlemad Mustvee linna koolihooned vajavad renoveerimist, töötingimused nii lastele kui ka õpetajatele on koolides kesised. Linnal puuduvad vahendid koolihoonete renoveerimiseks: laenukohustusi linnal juurde võtta ei ole võimalik ning kuni 2018. aastani ei saa Mustvee linn pretendeerida ka riiklikele investeringutele gümnaasiumiastmes, kuna Peipsi Gümnaasiumis pakutakse gümnaasiumi haridust (HTM otsus omavalitsuste osas, kelle territooriumile jääb gümnaasiumiaste). Mustvee linnaelanikud on veendunud uue koolihoone ehitamise vajalikkuses.

Voore Põhikooli hoone koos spordihoonega valmisid 1989. aastal. Koolihoone renoveeriti 2015. aastal ja korraldati ümber küttesüsteem (õliküttelt hakkepuidu küttele). Probleemiks on hoone suurus ja ebapraktilisus: ehitamisel planeeriti hoone 216 õpilasele, 2016/2017 õppeaastal õpib kooli 46 õpilast. 2004. aastal avati Voore Põhikooli struktuuriüksusena tegutsev 25-kohaline õpilaskodu. 2015. aastal elas õpilaskodus 12 last, nendest 5 Saare valla last. 2016. aasta sügisest puudus Saare valla lastel vajadus õpilaskodu järgi, teised omavalitsused polnud nõus tasuma õpilaskodu kõrget kohamaksu ning püüdsid oma probleemsete lastega ise hakkama saada. 29.06.2016 andis Saare Vallavolikogu välja otsuse sulgeda Voore Põhikooli struktuuriüksusena tegutsev õpilaskodu alates 1. septembrist 2016.

Tabel 19. Omavalitsuste koolihooneid ja õppekoha tegevuskulu iseloomustavad näitajad

	Kas kooli on oluliselt renoveeritud	Max kohtade arv	Täidetud kohtade arv 2017	Kulu õpilase kohta 2015
Avinurme Gümnaasium	Jah	350	168	1737,74
Lohusuu Kool	Jah	100	47	2214,38
Mustvee Kool	Ei	250	85	2655,41
Peipsi Gümnaasium	Ei	143	152	2072,96
Voore Põhikool	Jah	180	46	3448,28

3.3. Huviharidus

Mustvee linnas pakub huviharidust Mustvee Muusika- ja Kunstikool. Huvikool avati 1995. aastal. Koolis on kaks osakonda, muusikaosakond ja kunstiosakond, osakondade tegevus on üles ehitatud huviliikide kaupa. Õppeaeg muusikaosakonnas on seitse aastat ja kunstiosakonnas neli aastat. Muusikaosakonna õppurite arv on jäänud 30-70 vahele. Kunstiosakond tegutseb aastast 1997 ja kunstiosakonnas on õppureid olnud 8-17. 2016/2017 õppeaastal õpib huvikoolis kokku 46 last. Soovijaid nii Mustvee linnast kui naaberomavalitsustest (Saare vald, Torma vald) ja huvilisi on rohkem kui huvikool suudab vastu võtta. Eriti populaarne on kitarriõpe. Õppetöö muusikaosakonnas toimub järgmistel erialadel: klaver, viiul ja kitarr; lähiajal planeerib osakond avada ka laulu eriala.

Kooli muusikaosakonnal on probleem õpetajate leidmisega, näiteks puudub õpetaja puhkpilli erialal. 2016/2017 õppeaastal töötab muusika- ja kunstikoolis kokku 8 õpetajat erinevate koormustega, personalikulu on koolil ca 40 000 eurot aastas.

2016/2017 õppeaastal on kooli õppemaks Mustvee linna lastele 32 eurot, lastele väljaspoolt Mustvee linna 64 eurot. Õppemaksu maksab lapsevanem 9 kuud, õppemaks ei sisalda kooli majanduskulusid.

Avinurme vallavalitsus on väga huvitatud Mustvee Muusika- ja Kunstikooli filiaali avamisest Avinurme vallas. Avinurme valla arengukavas 2013-2022 on püstitatud ülesanne avada vallas huvikool. Vallal on olemas korralik pillipark, paljud nendest pillidest seisavad ilma kasutuseta.

Torma vallavalitsus soovib avada Mustvee Muusika- ja Kunstikooli filiaalina muusika- ja kunstikooli klassi Torma alevikus juba 2017/2018 õppeaastal, et teha huviharidus lastele kättesaadavamaks. Õpilaste arvuks on planeeritud 12-20 last. Solfedžotunde hakkab avatavas Torma filiaalis andma Torma kooli muusikaõpetaja, millised pilliõppe erialad Torma filiaalis avatakse, ei ole veel lõplikult selgunud.

Mustvee Muusika-ja Kunstikooli hoone aadressil Narva tn 22. on ehitatud 1990-ndatel aastatel. Hoone renoveeriti põhjalikult 2016. aastal, mille käigus parandati ka klassiruumide heliisolatsiooni. Raha renoveerimistöödeks saadi regionaalsete investeringutoetuste programmist, toetuse summa oli 30 538 eurot, omaosaluse (20%) maksis Mustvee linn.

4. Avinurme valla, Kasepää valla, Lohusuu valla, Mustvee linna ja Saare valla haridusvõrgu majanduslik analüüs

Käesolevas peatükis käsitletakse 2017. aasta kohalike omavalitsuste valimiste järgselt moodustuva Mustvee valla haridusvaldkonna majanduslikke näitajaid. Analüüsis hinnatakse valdkonna kinnisvara seisukorda ning haldamiskulusid, hoonete vastavust pikaajalisele vajadusele ning koolide ja lasteaedade majanduslikku olukorda, sh finantseerimist ning personali- ja majanduskulusid.

2017. aasta alguse seisuga oli tulevases Mustvee vallas 9 haridusasutust – neli lasteaeda (Avinurme Lasteaed Naerulind, Mustvee Lasteaed, Tiheda Lasteaed, Saare valla lasteaed Siilikene), üks lasteaed-põhikool (Lohusuu Kool), kaks põhikooli (Voore Põhikool, Mustvee Kool) ning üks gümnaasium (Peipsi Gümnaasium).

Seoses Saare valla otsusega viiakse 2017. aasta 17. juulist Saare valla lasteaaed Siilike ning Voore Põhikool ühe juhtimise alla ning lõpetatakse seega ka Saare valla lasteaaed Siilikese tegevus. Seega on tulevases Mustvee vallas 2017. aasta lõpus seisuga kaheksa haridusasutust.

Järgnevalt antakse ülevaade haridusasutuste majandusolukorrast asutuste lõikes.

4.1. Hoonete seisukord ja haldamiskulud ning nende vastavus pikaajalistele vajadustele

4.1.1. Avinurme Lasteaed Naerulind

Avinurme lasteaed asub Avinurme alevikus aadressil Põllu 1 1987. aastal lasteaiaks ehitatud kahekorruselises hoones (foto 1). Hoone asub Avinurme Gümnaasiumist mõnesaja meetri kaugusel ning kooli staadioni vahetus läheduses. Hoone suletud netopind on Ehitisregistri (www.ehr.ee, edaspidi EHR) andmetel 1544,2 m². Hoone on projekteeritud kuuerühmaliseks lasteaiaks, alates 1998. aastast tegutseb see aga kolmerühmalisena. Hoones on lisaks lasteaiale ruumid puuetega inimeste päevakeskusele, lisaks oleks võimalik kasutusele võtta veel ühe rühma ruumid (kokku seega kuni neli rühma). Lisaks on lasteaiahoone keldrikorrusel mitmeid ruume, mis on kasutusest väljas ning kus hoiustatakse igapäevases kasutuses mitteolevaid esemeid.

Foto 1: Avinurme Lasteaed Naerulind (allikas: Google Maps)

Hoones on kaugküte, 2016. aastal oli küttekulu 272 MWh (kõetava pinna osas ca 202 kWh/m²) ning elektrikulu 25 774 kWh (16,7 kWh/ m²). Küttekulu on võrreldes teiste haridusasutustega pigem suur, nt võrreldes Saare valla lasteaed Siilikesega on küttekulu ühe ruutmeetri kohta ligi kaks korda suurem. Seega on kindel, et maja soojustamise ning küttesüsteemi renoveerimisega oleks võimalik saavutada arvestatav energiasääst.

Kuigi lasteaiahoonet on vähesel määral remonditud (paigaldatud tuletõkkeüksed, uuendatud köögi ventilatsiooni) vajab see tervikuna täismahulist renoveerimist. Kriitilisemas seisus on veevarustus ja kanalisatsioon ning küttesüsteemid. Lisaks vajab uuendamist ka õueala ning osaliselt sisustus (garderoobikapid). Hoonele pole rekonstrueerimisprojekti koostatud, indikatiivselt on investeeringu

maksumuseks 600 000 - 800 000 eurot.

Lisaks põhitegevuse personalile (kokku 11 ametikohta: direktor, 7 õpetajat, 3 abiõpetajat) on asutuses üks koristaja ametikoht, 0,5 ametikohaga majahoidja ning üks koka ametikoht (lasteaial on oma köök, mis teenindab ainult lasteaeda). Rühmaruume koristavad abiõpetajad.

Avinurme lasteaias on viimastel aastatel keskmisel olnud 50 last, seejuures teenindatakse osaliselt ka Laekvere valda (Lääne-Virumaa) ning Tudulinna valda (Ida-Virumaa). Prognoosidest lähtuvalt on vähemalt lähiaastatel kolmerühmalise (sõimerühm ning kaks nn aiarühma) lasteaia pidamine optimaalne. Avinurme puhul on oluliseks teguriks ka kaugus teistest keskustest – tulevase valla keskus Mustvee on ca 24 km kaugusel ning teisi suuremaid asulaid paarikümne kilomeetri raadiuses pole.

Võttes arvesse tänase olukorra ning perspektiivid on Avinurme lasteaiahoone osas kolm alternatiivi:

- rekonstrueerida olemasolev hoone (0,6-0,8 miljonit eurot) ning vaadata üle ruumiprogramm – lisaks puuetega inimeste ruumidele on võimalik hoones täiendavalt kasutada veel ühe rühma jagu ruume. Vastava alternatiivi puhul on üheks võimaluseks ka lasteaia ning Avinurme Gümnaasiumi köökide ühildamine (kool asub mõnesaja meetri kaugusel);
- rajada lasteaia tarbeks uus, kaasaegsetele ruuminõuetele vastav ning energiasäästlik hoone, olemasolev hoone lammutada – uue hoone eelduslik suurus võiks olla ca 800-900 m², maksumus ca 1 miljon eurot (võimalus on teha ilma köögita variant – ühine köök oleks Avinurme Gümnaasiumiga);
- kohendada lasteaia jaoks ruumid Avinurme Gümnaasiumis (hetkel on osaliselt kasutamata kooli vana õppehoone ning osa spordihoonest, vt ka p 3.1.6) või vallamajas – alternatiivi teostatavus vajab täiendavat analüüsi.

Arvestades olemasoleva lasteaiahoone ehituslikku olukorda ning funktsionaalsust tasuks alternatiividest kindlasti kaaluda uue ökonoomse hoone rajamist, kuid seda tuleb analüüsida koos koolihoone ning vallamaja edasiste kasutusperspektiividega.

4.1.2. Mustvee Lasteaed

Mustvee lasteaed tegutses kuni 2017. aasta suveni Mustvee linnas aadressil Kastani 40 asuvas hoones (foto 2), mille suletud netopind on EHRi andmetel 1 210,6 m². Kuna lasteaias oli 2016/2017 õppeaastal vaid 20 last, suur osa oli majast kasutamata ning hoone tervikuna amortiseerunud otsustas Mustvee linn 2017. aastal lasteaia paigutada ümber Peipsi Gümnaasiumi juures asuva nn algklasside maja teisele korrusele (Narva tn 24/1, foto 3). Sellega muudeti 2015. aasta linnavolikogu otsust, mille kohaselt sooviti lasteaed kolida Mustvee Kooli hoonesse (Tartu tn 11). Senine lasteaiahoone edaspidi haridusvaldkonna kasutuses ei ole, võimalik on hoone lammutamine.

Foto 2: Mustvee lasteaed kuni aastani 2017 (allikas: autorid)

Foto 3: Mustvee lasteaed alates 2017 sügisest (allikas: autorid)

Mustvee lasteaia uueks asukohaks on alates 2017. aasta sügisest 1896. aastal valminud endise Peipsi Vene Gümnaasiumi algklasside kahekorruselise õppehoone teine korrus, vastavad ruumid renoveeritakse 2017. aasta suve lõpuks. Hoone suletud netopind on EHRi andmetel 355,2 m², hoone esimesel korrusel on söökla, mis teenindab ka Peipsi Gümnaasiumi. 2017. aasta suvel renoveeritakse teise korruse ruumid ning sinna rajatakse kaks rühmaruumi. Kuigi renoveerimise järgselt on hoone II korruse lasteaia ruumid kaasaegsed, vajab hoone tervikuna investeeringuid, kuna puuduliku hüdroisolatsiooni tõttu on hoone esimesel korruse seinad kuni 1,5 m kõrguseni niisked. Siiski võib eeldada, et lasteaia senised majandamiskulud vähenevad seoses ümberpaiknemise ning pinna vähenemisega olulisel määral (2016. a. olid vana lasteaiahoone küttekulud ca 12 500 eurot ning elektrikulud ca 4 000 eurot).

Mustvee Lasteaias oli 2017. aasta kevadel 6,5 põhitegevuse ametikohta (direktor, 3 õpetajat, 2 abiõpetajat, 0,5 logopeedi), lisaks veel 0,25 ringijuhendaja ametikohta, 1 abitegevuse töökoht, 0,5 ametikohaga majahoidja ning üks koka ametikoht. Rühmaruume koristavad abiõpetajad. Arvestades väikest laste arvu oleks võimalik töökohti vähendada nii põhitegevuse kui muude tegevuste osas.

Ümberpaiknemise järgselt on otstarbekas ühendada lasteaia ja Peipsi Gümnaasiumi köögipersonal (füüsiliselt kasutatakse ühte kööki). 2017. aasta juuni seisuga köögipersonalide ühendamine plaanis ei olnud (kokk jääb ka lasteaeda eraldi).

Mustvee lasteaia arengu puhul on lähiperspektiivis probleemseks laste arv, mis on väga kiiresti vähenenud – viimase 8 aastaga enam kui 3,5 korda (72 lapselt 20 lapseni). 2016/2017 aastal oli lasteaias 20 last, juhul kui see langeb alla 20 tuleb kaaluda üleminekut ühele rühmale. Samas peab arvestama, et tegu on kakskeelse lasteaia. Mustvee lasteaia arenguid võiks perspektiivis kavandada koos Tiheda lasteaia, mis on Mustvee kesklinnast ca 7-8 km kaugusel.

Perspektiivis tuleb Mustvee lasteaia arenguid vaadata (lisaks Tiheda lasteaiale) koos Mustvee Kooli ja Peipsi Gümnaasiumi arengutega, mille kinnisvara osas on vaja lähiajal langetada põhimõttelisi otsuseid. Alternatiivideks on üleminek lasteaed-põhikooli mudelile või ühendatud lasteaedade ja ühendatud koolide mudelile. Seejuures on küsimusteks nii asutuste juhtimiste ühendamine kui ka kinnisvara optimaalne kasutamine.

4.1.3.Tiheda Lasteaed

Tiheda Lasteaed (aastani 2011 Tiheda Lasteaed-Algkool) asub Tiheda külas aadressil Sõpruse 88 esmaselt 1896. aastal valminud hoones (foto 4). Hoonet on varasemalt kasutatud ka põhikooli hoonena (Raja Põhikool). Hoone suletud netopind on EHRi andmetel 529,5 m², selles tegutseb 3-rühmaline lasteaed ligi 50 lapsega. Lisaks lasteaiahoonele kasutatakse ka läheduses asuvat hoonet (Sõpruse 84, suletud netopind kokku 260,6 m²), kus asub lasteaia köök, suurema osa hoonest võtab eraldiseisev Peipsi järve tutvustav püsinäitus ("Peipsi järve elu tuba"), mis on suunatud piirkonna külastajatele. Lasteaia köök teenindab osaliselt ka kogukonda (nt sünnipäevade ja peielaudade korraldamine), kuid see ei kajastu lasteaia omatuludes.

Foto 4: Tiheda lasteaed (allikas: Google Maps)

Tiheda lasteaia hoone on üldiselt heas seisukorras, hoone on üle viidud maaküttele. Rekonstrueerimist vajab lasteaia ventilatsiooni- ja küttesüsteem, vaja on soojustada välisseinad ning vahetada aknad ja välisüksed. Energiaauditist tulenevalt on hoone energiaklass E, energiasäästlikkust on võimalik olulisel määral tõsta. Soojustuseks vajalik investeering on 171 000

eurot, selleks on esitatud ka taotlus (CO₂ kvoodirahad). Täiendavalt on vajalik uuendada hoone trepid ning garderoobikapid, vastavate investeeringute kogusummaks on ca 20 000 eurot.

Tiheda Lasteaias on 9,5 põhitegevuse ametikohta (direktor, 5 õpetajat, 3 abiõpetajat, 0,5 logopeedi), lisaks veel 0,375 ringijuhendaja ametikohta, 1,4 abitegevuse töökohta ning 1,5 koka ametikohta (füüsiliselt üks inimene). Rühmaruume koristavad abiõpetajad. Võrreldes sama suure Avinurme lasteaiaga (kolm rühma) on Tiheda lasteaias kaks õpetaja ametikohta vähem.

Tiheda lasteaias on kolm rühma ning ligi 50 last, suhteliselt väike lasteaiahoone (vaid veidi üle 500 m²) on seega maksimaalselt koormatud.

Lähimas perspektiivis on Tiheda lasteaed antud kujul jätkusuutlik, laste arv Kasepää vallas ei ole ka viimastel aastatel vähenenud. Lasteaed tegutseb optimaalse suurusega pinnal (kohati pigem ruumi vähe), hoone säästlikuks majandamiseks tuleb esimesel võimalusel teostada energiasäästu suurendavad investeeringud (kokku suurusjärg 200 000 eurot).

4.1.4. Saare valla lasteaed Siilike ja Voore Põhikool

Kuna Saare vald on otsustanud veel enne haldusreformi jõustumist viia ühise juhtimise alla Saare valla lasteaed Siilike ning Voore Põhikool, siis analüüsitakse vastavate asutuste kinnisvara koos.

Saare valla lasteaed Siilike on seni tegutsenud kahes hoones – kaks rühma Voore külas, Voore keskus 6 (foto 5) ning üks lasteaiarühm Kääpas Siili kinnistul (foto 6). Voore keskuses kasutab lasteaed 3-korruselise kortermaja ühte trepikoda, Kääpas on lasteaed samas hoones vallavalitsusega. Voorel on lasteaiakasutuses 537 m² netopinda, Kääpas 265 m². Kääpas on pind täielikult kasutuses, Voorel on teoreetiliselt vaba ressursi veel ühe rühma jagu (kolmandal korrusel).

Lasteaia Kääpa hoone (ehitatud 1988. a.) on täies mahus renoveeritud 2011. aastal ning väga heas korras, ruumiplaneering vastab vajadustele. Väiksemaid töid on vaja teha õuealal, palju on tehtud ka kogukonna poolt. Voore keskuse kortermajas (ehitatud 1984. a.) olevad lasteaiaruumid on suuremas osas samuti heas korras, renoveerimist vajab lasteaias kolmas korrus, maja fassaad ja õueala.

Saare vald on leidnud, et üheks alternatiiviks oleks Voore keskuses olevad lasteaiaruumid kolida Voore Põhikooli hoonesse (kahe hoone vaheline kaugus on vaid 100 m), kus on vaba ruumiresurssi. Lasteaia senised ruumid Voorel (enam kui 500 m²) on võimalik anda kasutusse korteritena. Sellisel juhul oleks investeeringu vajaduseks kooliruumide kohendamine lasteaiarühmadele sobivaks. Täpset maksumuse hinnangut pole koostatud, kuid indikatiivselt võiks ümberpaiknemise investeeringute maht olla kuni 100 000 eurot. Varasemalt on kool ja lasteaed juba läinud üle ühisele toitlustamisele Voore Põhikooli baasil.

Foto 5: Saare valla lasteaed Siilike, Voore hoone (lasteaia osa kolmel korrusel, allikas: Saare valla kodulehekülg <http://saarevv.kovtp.ee>)

Foto 6: Saare valla lasteaed Siilike, Kääpa hoone (lasteaia osa asub hoone paremas tiivas, allikas: autorid)

Saare valla lasteaed Siilike oli 2017. aasta kevadel 8,75 põhitegevuse töökohta ning vaid 0,8 muud töökohta. Asutuses oli direktor, 4 õpetajat ning 3,75 abiõpetajat (üks neist tegeles ka koristamisega) ning lisaks 0,5 ringijuhendaja kohta ja 0,3 koristaja kohta.

Voore Põhikool asub 1988. aastal koolihooneks ehitatud majas Voore küla keskuses (foto 6). Tulevasest valla keskusest Mustveest jääb kool ca 23 km kaugusele. Hoone suletud netopind on 3301,8 m², sellest ligi pool moodustab spordihoone.

Hoones on 15 õppeklassi, mis on kõik vähemalt osalises kasutuses. Samas oli koolis 2016/2017 õppeaastal vaid 49 õpilast, mis tähendab, et klassikomplekte oli 6 (liitklassid).

Kuigi hoone õppeklasse on värskendatud 2015. aastal, vajab maja tervikuna suuremahulist renoveerimist. Kriitilisemateks töödeks on söökla renoveerimine, reoveetrassi uuendamine ja võimla katuse ning pesuruumide renoveerimine (maht kokku ca 180 000 eurot). Samas vajab soojustamist ning kaasajastamist ka hoone välisfassaad. Hoone investeeringute koguvajadus võib ulatuda ca

miljoni euroni.

Foto 6: Voore Põhikooli hoone

Voore koolihoone kütmine toimub katlamaja baasil (hakkepuul), millega koetakse lisaks koolile ka ühe kortermaja. 2016. aastal oli küttekulu 623 MWh (189 kWh/m²) ning elektrikulu 56 162 kWh (17 kWh/ m²). Võrreldes teiste piirkonna haridusasutustega on küttekulu pigem suur, hoone soojustamisega oleks võimalik saavutada eeldatavasti arvestatav energiasääst.

Voore Põhikoolis on 18,9 ametikohta, neist 11,3 on põhitegevuse töökohad (direktor, 9 õpetaja ametikohta, 0,5 õppeala ametikohta ning 0,8 logopeedi ametikohta), millele lisandub 1,35 huvitegevuse ametikohta (väikse koormusega raamatukogu hoidja, huvijuht, ringijuht, pikapäeva õpetaja) ja 0,25 sekretäri kohta. Lisaks on kooli koosseisus kolm koristajat, üks remonditöötaja, üks kokk ning üks kokaabi (köök toitlustab ka lasteaeda).

Saare valla lasteaia Siilike oli 2016/2017 õppeaastal 43 last, mis tähendab et vähemalt lähiaastatel on otstarbekas jätkata kolme lasteaiaühmaga. Haridusvaldkonna edasisel korraldamisel on Saare vald ise enne haldusreformi jõustumist teinud mitmeid olulisi ümberkorraldusi – lasteaed ja kool viiakse ühise juhtimise alla ning kavandatakse ka lasteaia ruumide üleviimist koolihoonesse, mis vabastaks enam kui 500 m² pinda. Lasteaia osas on personali lapse kohta vähem kui teistes piirkonna lasteaedades.

Samas on jätkusuutlikkuse seisukohast võtmetähtsusega Voore kooli edasine areng, kus on kokku vähem kui 50 õpilast – täna käib enam kui 30 Saare valla last mujal koolides. Juhul, kui neist suurem osa eelistaks Voore Põhikooli, võiks ühes hoones (lisaks eraldiseisev Kääpa lasteaiaühm) asuv lasteaed-põhikool vähemalt lähiperspektiivis olla jätkusuutlik. Juhul, kui õpilaste arv jätkab vähenemist võib taas tekkida küsimus näiteks III kooliastme sulgemise osas (7-9 klass).

4.1.5. Lohusuu Kool

Lohusuu Kool asub 1997. aastal koolihooneks ehitatud majas Lohusuu alevikus (foto 7), hoonel on ka nn vana osa (EHRi järgi 1899. a.), mis pole tänaseks aga kooli kasutuses. Tulevasest valla keskusest Mustveest jääb kool ca 14 km kaugusele. Hoone suletud netopind on 2268,9 m², seejuures pole koolil endal suuremat võimalust, vaid on väiksem võimlemisruum. Koolihoone on galeriiga

ühendatud nn tööõpetuse majaga (suletud netopind 119,4 m²). Lohusuu Kool tegutseb lasteaed-põhikoolina, hoones on lisaks põhikoolile kaks lasteaiarühma. Lasteaias oli lapsi 2016/2017 õppeaastal 12, põhikooli osas 48 (kokku 60).

Kooli osas on 15 õppeklassi, mis on kõik vähemalt osalises kasutuses. Klassiruumid on väikesed (suuremad mahutavad 10-12 last, väiksemad 4-5 last), kuid arvestades õpilaste väikest arvu pole see õppetööd takistav.

Foto 7: Lohusuu kooli hoone

Koolihoone puhul vajab lahendamist küttesüsteem – siiani on hoonet köetud elektriga (2016. a. kulus elektrile ca 24 000 eurot), samas on hoone katusele ehitamise järgselt paigaldatud õhksoojuspumbad, mis pole aga kunagi töötanud. Ühe võimalusena on kaalutud ka maakütte paigaldamist, kuid tänaseni ei ole küttesüsteemi osas lahendust. Lisaks küttesüsteemile on probleemiks soklikorruse puudulik hüdroisolatsioon, mille tulemusena on vastavad ruumid niisked. 2017. aastal vahetatakse välja võimlemisruumi põrand, mis on niiskuse tõttu kahjustatud. Väiksemaid investeeringuid vajavad ka muud ruumid (näiteks söögisaal).

Lohusuu Kooli personali (kokku 20,88 ametikohta) koosseisus on lisaks direktorile 2,6 lasteaia õpetaja ning 1,2 abiõpetaja ametikohta. Põhikoolis on 9,88 õpetaja ametikohta, millele lisanduvad 0,75 huvitegevuse ametikohta ning 0,25 logopeedi ametikohta. Lisaks on kooli koosseisus kaks koristajat, üks remonditööline, kokk ja koka abi. Köök teenindab lisaks lasteaiarühmadele ja koolile ka kogukonna sündmusi (näiteks peielauad).

Perspektiivis on Lohusuu Kooli puhul esimeseks küsitavuseks Lohusuu valla otsus jätkata kahe rühmalise lasteaiaosaga. Sedavõrd väikse lasteaiaosa (ca 10 last) puhul pole kahe rühma pidamine majanduslikult otstarbekas ega ka sisuliselt vajalik. Pikemas perspektiivis on õpilaste arvu vähenedes küsimus põhikooli jätkusuutlikkuses, õpilaste arvu vähenemisel tuleb kaaluda, millise piirini on mõistlik lasteaed-põhikooli pidada. Samas peab arvestama, et kooli eripäraks on kakskeelsus ning osalt teenindab kool seetõttu ka laiemat piirkonda (nt Alajõe valda) pakkudes vene keelset põhiharidust. Hoone osas tuleb aga esimesel võimalusel leida lahendus küttesüsteemile ning likvideerida soklikorruusel niiskus.

4.1.6. Avinurme Gümnaasium

Avinurme Gümnaasium on 12-klassiline nn täistsükli kool, mis asub Avinurme aleviku keskel aadressil Võidu 16 (foto 7). Tulevasest valla keskusest Mustveest jääb kool ligi 25 km kaugusele. Kooli kasutuses on kolm omavahel ühendatud hoonet. Kooli nn uus õppekorpus on ehitatud 1973. aastal, õppekorpusega on ühendatud kooli nn vana õppehoone (ehitatud 1912), mille esimene korrus on kasutusel sööklana (lisaks ka kohvik). Hoone teine korrus on osaliselt kasutatud huvitegevuse jaoks (puhkelliõpe) ja osaliselt igapäevasest kasutusest väljas. Kolmas korrus on välja ehitamata. Kahe õppekorpuse suletud netopind on kokku 2 371,7 m². Koolikompleksi kuulub ka sellega ühendatud spordihoone (EHRi andmetel suletud netopind 1921,3 m²), mis on valminud 1975. aastal. Seega on kooli kompleksi kokku 4293 m² suletud netopinda, mis teeb kompleksist suurima haridusasutuse tulevases Mustvee vallas.

Foto 7: Avinurme Gümnaasiumi uus õppekorpus (allikas: Avinurme Gümnaasium, <http://www.avinurme.edu.ee>)

Kooli uus õppekorpus on täiemahuliselt renoveeritud 2007. aastal. Ruumide siseviimistlus vajab lähiaastatel väiksemas mahus värskendust, kuid korpus on üldiselt heas korras. Kooli vana õppekorpuse osas on 2008. aastal renoveeritud katus, ülejäänud osas vajab see aga suuremahulist renoveerimist, sh on vaja hoone soojustada, uuendada kogu söökla osa (sh sisseseade), ning leida ka kasutus teisel korrusel olevatele ruumidele (nt majutusruumid). Võimaluseks on vana õppehoone kolmanda korruse väljaehitamine. Spordihoones on viimase 10 aasta jooksul uuendatud riietus- ja pesuruumid ning hoone soklikorrusel asuvad poiste tööõpetuse ruumid. Samuti on uuendatud spordisaali siseruum. Renoveerimist (sh soojustamist) vajab spordihoone fassaad, samuti soklikorruse koridor ning ruumid, mis on hetkel suures osas kasutusest väljast v.a. pesuruumid ja tööõpetuse klass. Soklikorruse ühe osa kohendab enda jaoks Kaitseliit, ruumi kasutatakse lasketiiruna. Spordihoone renoveerimise maksumus on ca 500 000 eurot, eelduslikult võib ka vana õppehoone renoveerimine maksta rahaliselt sama summa.

Lisaks vanale õppehoonele ja spordihoonele vajab investeeringuid kooli juures olev staadion. Staadioni uuendamise maksumus on hinnanguliselt samuti ca 500 000 eurot. Koolikompleksi investeeringute kogumahuks on Avinurme valla

arengukava tegevuskavas hinnatud 2 miljonit eurot¹².

Koolis on 18 õppeklassi, millele lisandub 5 eriotstarbelist klassi (tööõpetus, muusika, füüsika-keemia). Klassiruumid on enamasti ca 40 m² ning mõeldud kuni 24 õpilasele. Koolis on 12 klassikomplekti ning lisaks üks lihtsustatud õppekavaga liitklass.

Hoones on kaugküte (kooli territooriumil asuv katlamaja, mis töötab hakkepuidul). 2016. aastal oli küttekulu 704 MWh (ca 164 kWh/m²) ning elektrikulu 83 084 kWh (19,4 kWh/ m²). Küttekulu on võrreldes teiste haridusasutustega keskmine, kuid seda annaks eelduslikult oluliselt vähendada spordihoone ning vana õppehoone soojustamise abil.

Avinurme Gümnaasiumi on kokku 38,05 ametikohta, sh:

- direktor,
- õppealajuhataja (0,5),
- infojuht (0,5),
- 19 õpetajat, sh 5,6 gümnaasiumi osas,
- üks logopeed,
- 0,25 sotsiaalpedagoogi,
- 5,05 huvitegevuse töökohta (sh huvijuht, 3,05 ringijuhti (sh pilliõpe), 0,5 pikapäeva õpetajat ning 0,5 raamatukoguhoidja ametikohta),
- 1 sekretär,
- 1 garderoobihoidja,
- 0,5 IT spetsialisti,
- 8 kinnisvara ja toitlustuse ametikohta, sh 4,5 koristajat, 0,5 remonditööline, 1 kokk ja 2 kokaabi.

Kooli õpilaste arv oli 2016/2017 õppeaastal 170, neist 136 põhikooli osas ning 34 gümnaasiumiastmes. Kool teenindab arvestavas osas (ca 30 last) ka lähipiirkonna kohalike omavalitsuste lapsi, eelkõige Laekvere vallast (Lääne-Virumaa) ja Tudulinna vallast (Ida-Virumaa). Avinurme vald on otsustanud jätkata gümnaasiumihariduse andmisega, kuigi perspektiivis on selle jätkusuutlikkus küsitav. Samas on Avinurme teistest suurematest keskustest küllalt kaugel – Mustvee ligi 25 km, nii Rakvere kui ka Jõgeva on enam kui 50 km kaugusel, Jõhvi enam kui 60 km kaugusel. Seega on haridusasutus(t)e säilimine pikemas perspektiivis vajalik.

Kooli arengut ja investeringuid on otstarbekas kavandada koos Avinurme lasteaia arenguga, sh tuleb arvestada, et koolist 100 m kaugusel on ligi 3000 m² suletud netopinnaga Avinurme Kultuurikeskus, kus on tulevikus vaba ruumiressurssi (osaliselt vabanevad hetkel vallavalitsuse kasutuses olevad pinnad). On selge, et haridusvaldkond ei vaja täies mahus potentsiaalselt kasutatavat infrastruktuuri (1500 m² lasteaiapinda + 4300 m² koolipinda). Kooli osas on küsimusteks eelkõige:

- nn vana õppehoone perspektiiv – täna on selle esimesel korrusel küll söökla ja kohvik, kuid ülejäänud hoone on suuresti kasutusest väljas. Hoone tervikuna vajab suuri investeringuid.

Spordihoone puhul on vaja määratleda:

¹² <https://www.riigiteataja.ee/aktiivisa/4011/2201/5055/Tegevuskava%20%202016-2022.pdf#>

- soklikorruse ruumide perspektiiv – suur osa soklikorruse varem õppeklassidena kasutuses olnud ruumidest on täna kasutusest väljas ning renoveerimata.

Üheks võimaluseks on ühildada kooli ja lasteaia köögid, seda on vaja analüüsida koos lasteaia arenguperspektiiviga (vt ka p 4.1.1).

4.1.7. Mustvee Kool

Mustvee Kool on eestikeelse õppega põhikool, mis asub Mustvee linnas aadressil Tartu tn 11 (foto 8). Kuni 2016. aastani tegutses kool gümnaasiumina, alates 2016. aastast loodi eestikeelse gümnaasiumihariduse võimaldamine senise Mustvee Vene Gümnaasiumi juurde, mis reorganiseeriti Peipsi Gümnaasiumiks.

Koolihoone koosneb erinevatest osadest ja on ehitatud 4-5 etapis. Nn vana osa on valminud 1928. aastal, peamine osa juurdeehitusest on tehtud 1960. aastatel. Kooli suletud netopind on kokku 2363 m², hoone juures asub staadion. Koolil endal spordihoonet ei ole, kasutatakse Peipsi Gümnaasiumi juures asuvat spordihoonet, mis on koolist ca 800 m kaugusel. Lisaks põhikoolile tegutseb hoones alates 2017. aasta sügisest noortekeskus, kelle kasutuses hakkab olema 273 m² pinda (teisel korrusel). Kuni 2017. aasta kevadani oli kavas tuua Mustvee Kooli ka Mustvee Lasteaed, kuid linnavolikogu muutis varasemat otsust ning seega viiakse lasteaed Peipsi Gümnaasiumi nn vana õppehoone teisele korrusele (vt ka p 4.1.2).

Foto 8: Mustvee Kooli vana osa

Koolihoone vana osa on rahuldavas olukorras, ruume on osaliselt viimastel aastatel värskendatud. Praktilisel täies mahus vajab renoveerimist 1960. aastatel rajatud õppekorpus, sh kõik kommunikatsioonid (elekter, vesi, küte), välisfassaad ning enamus siseruumidest. Hoone täiemahuliseks renoveerimiseks võib kuluda ca 1,5-2 miljonit eurot. Samas on küsitav, kas juurdeehitatud õppekorpus on ehituslikult mõtet renoveerida või oleks otstarbekam see lammutada ning ehitada uus.

Mustvee Koolis on 15 õppeklassi, neist 2 eraldatakse 2017. aastal noortekeskusele. Klassiruumid on 40-50 m² suurused ning mahutavad vähemalt

24 õpilast. Hetkel on kasutusest väljas üks klassiruum, kõiki teisi kasutatakse vähemalt osaliselt. Samas on hoone vanas osas võimalik vajadusel välja ehitada ka kolmas korrus (suurusjärg 500 m²).

Hoones on kaugküte. 2016. aastal oli küttekulu 469 MWh (ca 198 kWh/m²) ning elektrikulu 39 110 kWh (16,5 kWh/ m²). Küttekulu on võrreldes teiste haridusasutustega kõrge ning seda annaks märkimisväärselt vähendada hoone (eelkõige juurdeehitatud õppekorpus) rekonstrueerimisega.

Mustvee Koolis on kokku 24,94 ametikohta, sh:

- direktor,
- õppealajuhataja (0,5),
- infojuht (0,3),
- 11,85 õpetajat,
- 0,5 logopeedi,
- 2,75 huvitegevuse töökohta (1 raamatukoguhoidja ning osalise koormusega huvijuht, ringijuhid, pikapäevarühma õpetaja),
- 0,5 sekretäri, 0,3 IT spetsialisti ning 0,25 muu abitegevuse töökohta;
- 7 kinnisvara ja toitlustuse ametikohta, sh 3 koristajat, 0,5 majahoidjat, 0,5 remonditöölisi ning 2 kokka.

Kooli õpilaste arv oli 2016/2017 õppeaastal 85. Üle poole kooli õpilastest on lähipiirkonna kohalikest omavalitsustest, eelkõige Kasepää vallast, kus kool puudub (enam kui 30 last), aga ka Lohusuu ja Torma vallast.

Kooli arengut ning investeringuid tuleb kindlasti planeerida koos Peipsi Gümnaasiumi arenguga. Perspektiivis on selge, et Mustvees peaks olema üks kool, kuna kahe eraldiseisva kooli pidamine pole jätkusuutlik.

Võttes arvesse tänase olukorra ning perspektiivid on Mustvee Kooli (ja ka Peipsi Gümnaasiumi) osas järgmised võimalused:

- ühendada Mustvee Kool ja Peipsi Gümnaasium ning rajada selleks uus ja kaasaegne õppehoone, olemasolevad hooned lammutada või anda muusse kasutusse – vastav investeering on suurusjärgus 4 miljonit eurot. Kinnisvara haldamise seisukohast on tegu selgelt kõige ökonoomsema lahendusega, kuna nii oleks märkimisväärselt võimalik vähendada kahe kooli kasutuse olevat pinda (kokku ca 5 500 m²) ning rajada uus energiasäästlik ja kõigile ruuminõuetele vastav hariduskompleks;
- rekonstrueerida olemasolev Mustvee Kooli hoone (maksimum indikatiivselt 1,5 - 2 miljonit eurot), vajadusel võtta kasutusele hoone III korrus ning tuua selle juurde ka Peipsi Gümnaasium. Vastav lahendus vajab ehituslikku ekspertiisi, kuna pole selge, milline on täpselt Mustvee Kooli ehituslik seisukord ning võimalik ruumilahendus;
- rekonstrueerida Peipsi Gümnaasiumi hoone(d) ning viia sinna juurde ka Mustvee Kool (maksimum indikatiivselt 1,5-2 miljonit eurot). Hoonekompleks võib vajada ka uut õppepinda (uus lisahoone või juurdeehitus). Vastav lahendus vajab ehituslikku ekspertiisi, kuna pole selge, milline on täpselt Peipsi Gümnaasiumi hoonete ehituslik seisukord ning võimalik ruumilahendus;
- jätkata õpetegevust kahes koolis ning renoveerida mõlemad koolikompleksid – nii sisuliselt kui majanduslikud pole tegu jätkusuutliku

lahendusega, kuna kahe kooli õpilaste koguarv on vaid veidi üle 200 ning perspektiivis õpilaste arv väheneb.

Uue valla haridusvõrgu kontekstis on tegu selgelt kõige olulisema ümberkorraldusega, seda nii investeringu mahu osas kui ka sisu osas (ühendama peaks eestikeelse ja peamiselt venekeelse õppekeele koolid). Samas näitab lähipiirkonna haridusasutuste kogemus, et kakskeelsed õppeasutused saavad toimida ilma sisuliste tõrgeteta (Lohusuu Kool, Tiheda lasteaed). Seega Mustvee koolide ümberkorraldamine on möödapääsmatu protsess, mille läbiviimisega tuleks asuda tegelema esimesel võimalusel.

4.1.8. Peipsi Gümnaasium

Peipsi Gümnaasium on 12-klassiline nn täistsükli kool, mis asub Mustvee linnas aadressil Narva tn 24 (foto 9). Kuni 2015. aastani tegutses kool venekeelse õppekeele Peipsi Vene Gümnaasiumina. Alates 2016. aastast loodi kooli juurde eestikeelse gümnaasiumihariduse võimalus ning kool nimetati ümber Peipsi Gümnaasiumiks.

Kooli kasutuses on kolm eraldiseisvat õppehoonet (lisaks veel spordihoone). Kooli peahoone (Narva tn 24) on 1957. aastal ehitatud kahekorruseline õppehoone, mille suletud netopind on 1292,8 m² (EHR). Kooli koosseisus on endine nn algklasside hoone (Narva tn 24/1, suletud netopind 355,2 m², ehitatud 1890. a). Alates 2017. aasta sügisest kasutab kool sellest vaid esimest korrust, kus on söökla, teisele korrusele kolitakse Mustvee Lasteaed (vt ka 3.1.2). Kolmandaks hooneks on kahekorruseline nn tööõpetuse maja – hoone esimesel korrusel on ruumid poiste tööõpetuseks, mida kasutab ka Mustvee Kool, teisel korruse on ruumid tüdrukute kodundustundide läbiviimiseks.

Foto 9: Peipsi Gümnaasiumi õppehoone

Koolikompleksi juures asub muusika- ja kunstikooli hoone (Narva tn 26, suletud netopind 534 m²), kus on teisel korrusel asuvatele huvikooli ruumidele lisaks vanausuliste muuseum (esimesel korrusel) ning 22 ööbimiskohta (kolmas korrus). Kooli peahoonega samal aadressil asub Mustvee Spordihoone (suletud Konsultatsiooni- ja koolituskeskus Geomedia

netopinnaga 1502,6 m²), mis on nii Peipsi Gümnaasiumi kui Mustvee Kooli kasutuses.

Koolis on 14 õppeklassi (sh arvutiklass), lisaks raamatukogu, õpetajate tuba ja muud kabinetid. Enamus õppeklasse on ligi 50 m² suurused (mahutavad vähemalt 24 õpilast), kaks õppeklassi on väiksemad. Peahoones on suur saal, mis on läbikäidav. Kõik peahoone õppeklassid on vähemalt osaliselt kasutuses.

Koolikompleksis on aastate jooksul tehtud erinevaid remonttöid, kuid enamus hooneid vajavad siiski suuremahulisi investeeringuid. Kooli peahoones vajab lahendamist ventilatsioon, vajalik on teostada enamike siseruumide/klassiruumide renoveerimine (põrandad, seinad, elektrisüsteem). Investeeringute indikatiivne maht on 700 000 eurot (arvestatud ei ole fassaadi ja katuse renoveerimist, mis on tehtud ca 20 aastat tagasi). Nn algklasside majas vajab lahendust hüdroisolatsioon, kuna I korruse ruumides on kuni 1,5 m kõrguseni niiskus, teise korruse ruumid renoveeritakse 2017. aasta suvel lasteaiaks. Tööõpetuse majas on investeeringud teostatud 2010. aastal ning otsest vajadust midagi lisaks teha ei ole. Spordihoone puhul on vajalik teostada soojustamine, samuti on vaja uuendada pesuruume. Kompleksi täismahus renoveerimise maksumus on samas suurusjärgus Mustvee Kooli renoveerimise vajadusega (enam kui miljon eurot). Koolihoonetes on kaugküte. 2016. aastal oli kolme hoone küttekulu kokku 389 MWh, mis m² kohta ca viiendiku võrra väiksem kui Mustvee Koolil.

Peipsi Gümnaasiumis on kokku 28,26 ametikohta, sh:

- Direktor,
- õppealajuhataja (0,5),
- infojuht (1,0),
- 15,36 õpetaja ametikohta,
- 0,5 logopeedi,
- 3,15 huvitegevuse töökohta (1 raamatukoguhoidja ning osalise koormusega huvijuht, ringijuhid, pikapäevarühma õpetaja),
- 0,5 sekretäri ning 0,25 muu abitegevuse töökohta,
- 6 kinnisvara ja toitlustuse ametikohta, sh 2 koristajat, 1 majandusjuhataja, 1 majahoidja, 1 kokk ning 1 kokaabi.

Kooli õpilaste arv oli 2016/2017 õppeaastal 153, sellest 112 põhikooli osas ning 41 gümnaasiumiastmes. Oluline osa õpilastest on Kasepää vallast, kus kool puudub (ca 50 last). Lähiaastatel on prognoositav õpilaste arvu langus, kooli uue arengukava kohaselt¹³ oodatakse lähima 7 aasta jooksul esimesse klassi keskmisel 8-9 õpilast, mis tähendab, et põhikooli õpilaste arv langeb lähima paari aasta jooksul tõenäoliselt alla 100. Kindlasti on küsitav ka gümnaasiumiastme jätkamise tulevik.

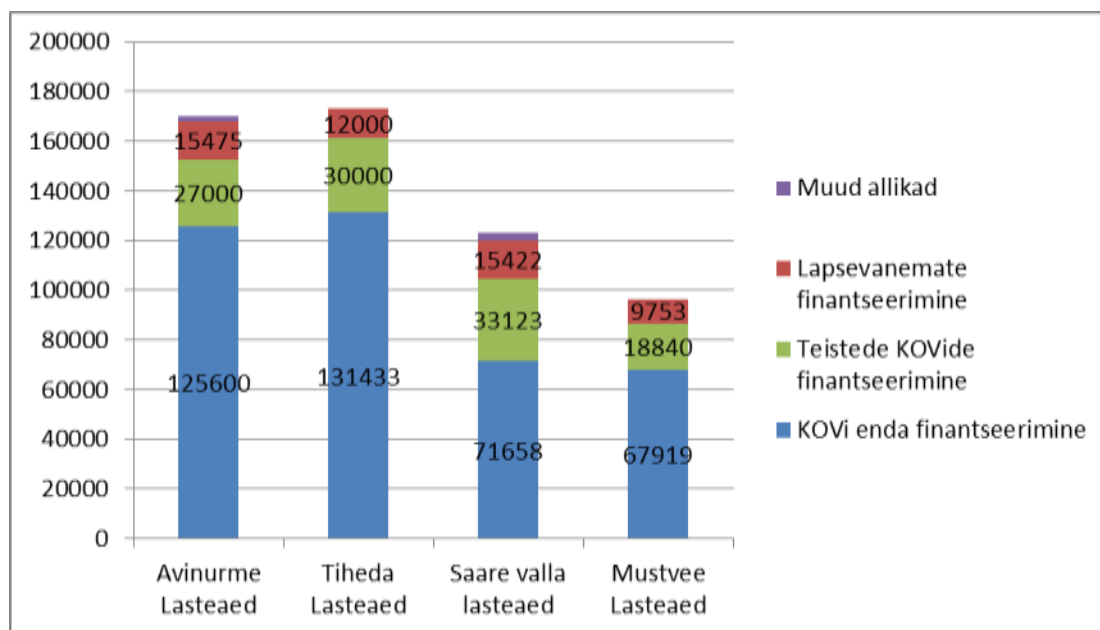
Kooli arengut ja investeeringuid tuleb kindlasti planeerida koos Mustvee Kooli arenguga (vt ka 3.1.7). Suure tõenäosusega on möödapääsmatu kahe kooli ühendamine, võimalikud variandid on kirjeldatud peatükis 3.1.7.

¹³ <https://www.riigiteataja.ee/aktiivisa/4030/6201/7020/arengukava.pdf#>

4.2. Lasteaedade majanduslik olukord

4.2.1. Lasteaedade tulud ja omavalitsuste finantseerimine

Nelja tänase lasteaia kogueelarve on ca 563 000 eurot, sellele lisandub Lohusuu Kooli koosseisus oleva kahe lasteaiarühma kulu (vt joonis 27). Asutuste eelarved sõltuvad rühmade arvust, eelarve on vahemikus 96 000 (Mustvee Lasteaed) – 170 000 eurot (Avinurme Lasteaed Naerulind, Tiheda Lasteaed).

Joonis 27. Ühinevate kohalike omavalitsuste lasteaedade eelarved ja finantseerimine (eurodes).

Seniste omavalitsuste enda panus lasteaia ülevõlendamise oma eelarvest on kokku 366 000 eurot ehk ligi 2/3:

- Mustvee lasteaed 68 tuh eurot (70% eelarvest);
- Saare valla lasteaed 72 tuh eurot (58%);
- Avinurme lasteaed 127 tuh eurot (74%);
- Tiheda lasteaed 131 tuh eurot (76%).

Lasteaedadele välistest allikatest laekuvad vahendid moodustavad kokku 167 000 eurot (30%), millest 109 000 eurot on teiste kohalike omavalitsuste poolne finantseerimine ja 53 000 eurot lastevanemate poolne finantseerimine. Saare valla lasteaia eelarvest moodustab 27% teiste omavalitsuste finantseerimine, kuna 28% lasteaia lastest on väljastpoolt valda. Teistel lasteaedadel on näitaja 16-20%. Samas pärineb 31% teistelt omavalitsustelt laekuvatest vahenditest lasteaia kulude katteks ühinemispiirkonna omavalitsustelt.

Lapsevanemate osalus kohatasu ja toiduraha näol moodustab keskmiselt 10% lasteaia eelarvest, kõige kõrgema osakaaluga on lapsevanemate panus Saare valla lasteaias, kus see moodustab 13% eelarvest.

Lasteaedade kohatasu lapsevanemale on kõige kõrgem Mustvee lasteaias ja Lohusuu Koolis (13 eurot kuus). Avinurme lasteaias on 12,5 eurot ning Saare valla lasteaias 9,6 eurot kuus. Kõige madalam on Tiheda Lasteaia (7 eurot

kuus). Kui ühinemise järgselt ühtlustada lasteaedade kohatasu määrad, oleks laekumise erinevus võrreldes tänasega kuni 10 000 eurot (sõltuvalt sellest, millisel tasemel kohatsu ühtlustatakse - vahemik 7-13 eurot kuus).

Lasteaia kohatasu teistele omavalitsustele erineb 20% ning on järgmine:

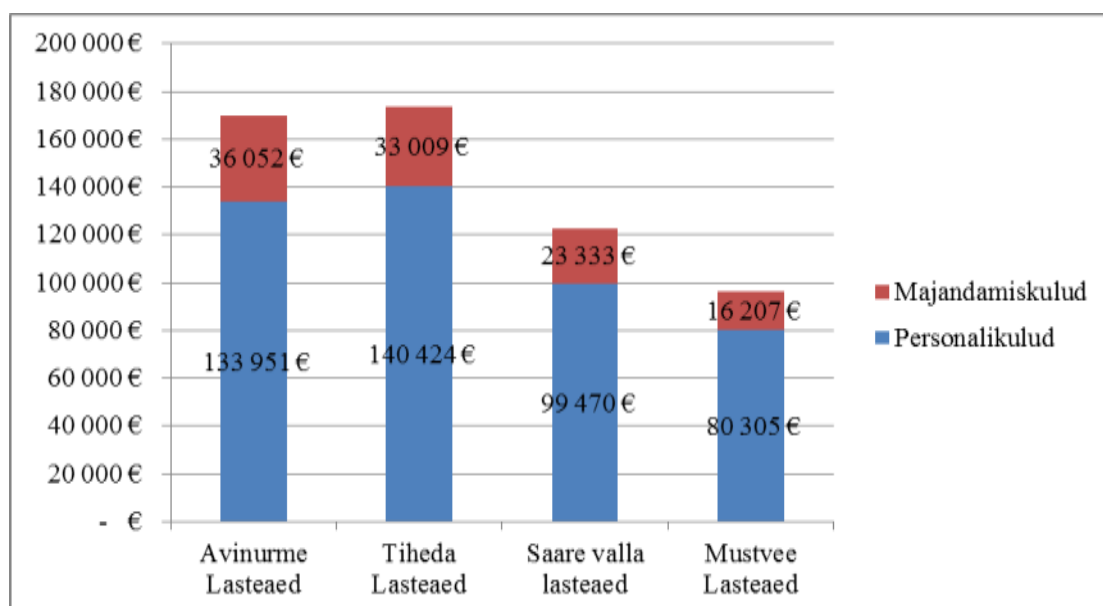
- Avinurme lasteaed 250,84 eurot kuus,
- Saare valla lasteaed 250,93 eurot kuus,
- Tiheda lasteaed 280,27 eurot kuus,
- Mustvee lasteaed 314 eurot kuus.

Omatulusid lasteaedades märkimisväärselt ei teenita (nt Avinurme lasteaias 150 eurot aastas ruumide rent). Täiendavaid vahendeid on saadud projektide finantseerimiseks (nt Avinurme lasteaed ja Saare valla lasteaed).

Tänaseks on ühinemisläbirääkimiste juhtkomisjon teinud ettepaneku uuele Mustvee vallavolikogule (koosoleku protokoll 9. mai 2017) valla lasteaedade kohatasu suuruse kohta. Ettepanek on kehtestada ühtne lasteaiatasu määr 13 eurot kuus (sisaldab osalustasu ja õppevahendite tasu), millest osalustasu on 6.5 eurot (50%) ja õppevahendite tasu 6.5 eurot (50%). Osalustasu makstakse 12 kuud. Erisusena on ettepanek, et alates 2. lapsest on kohatasu 50% summast. Lasteaiaõpetajate puhkus oleks perspektiivis 42 päeva kõikides valla lasteaedades (aluseks VV määrus 25.09.2009 nr 112). Juhtkomisjon koosolekul (protokoll 4. juulist 2017) tehti otsus tõsta ühinevates omavalitsustes 1. septembrist 2017 lasteaiaõpetajate palga alammäär 840 euroni, kasutades selleks riigi eraldatud toetust.

4.2.2. Lasteaedade tegevuskulud

Lasteaedade kuludest (563 000 eurot) 81% moodustavad personalikulud (vt joonis 28). Lasteaiati kõigub see 79% - 83% vahel (Avinurme 79%, Tiheda ja Saare 81% ning Mustvee 83%). Kõige suuremad majandamiskulud on Avinurme lasteaial, millest suure osa annavad kinnisvara ja toitlustus.

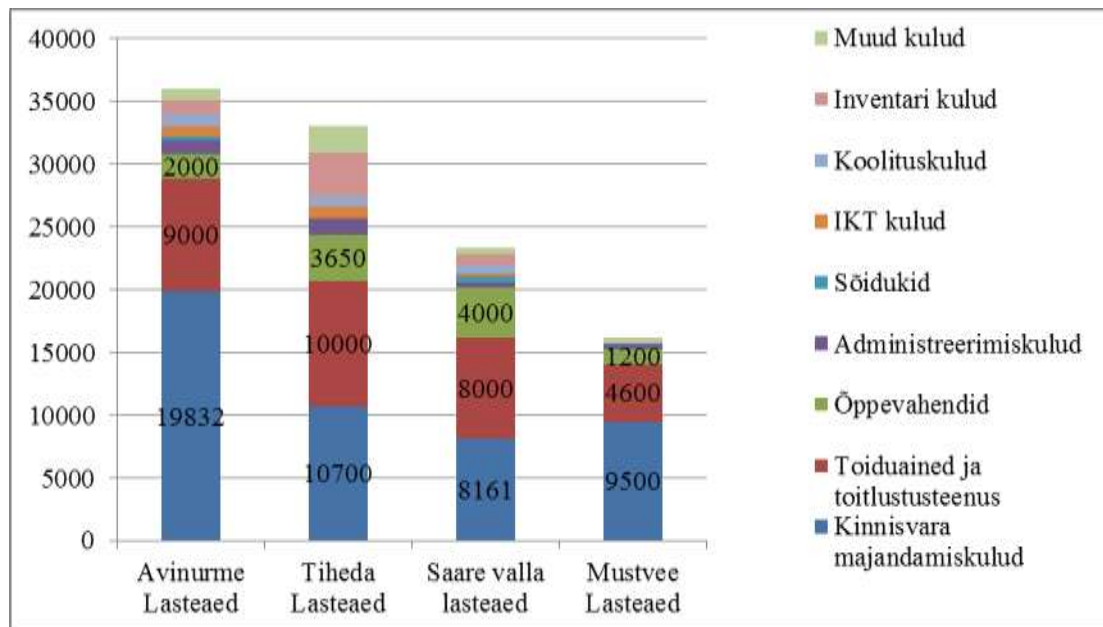

Joonis 28. Lasteaedade kulude struktuur

Kõige suurema osa lasteaedade majanduskuludest (kokku 108 000 eurot aastas, vt joonis 29) moodustavad kinnisvara kulud - kokku 48 000 eurot aastas ehk 44% majandamiskuludest. 29% on toitlustuskulud ja 10% õppevahendite kulud. Kinnisvara kulude osakaal lasteaia majanduskuludest on erinev, kõige kõrgem oli see Mustvee lasteaias (59%) ja väiksem Tiheda lasteaias (32%). Samas on teada, et Mustvee lasteaed viiakse senisest hoonest ära, mistõttu kinnisvara kulud eelduslikult oluliselt vähenevad.

Majanduskulud ühe lapse kohta erinevad lasteaia ti ca 1,5 korda, sh erineb kinnisvara kulu ühe lapse kohta ca 2,5 korda. Selgelt kõige väiksemad majandus- ja kinnisvarakulud ühe lapse kohta on Saare valla lasteaial. Majanduskulud lapse kohta olid asutustes järgnevad:

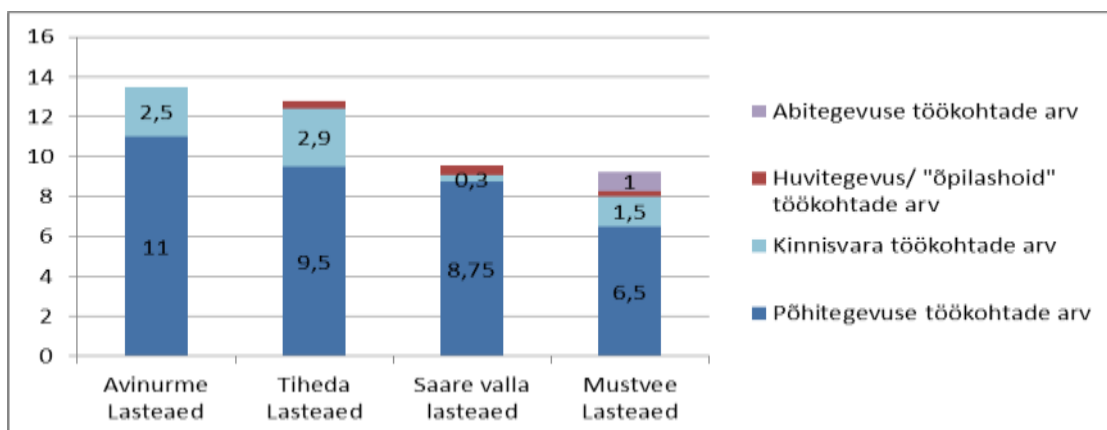
- Saare valla lasteaed – 547 eurot, sh kinnisvara kulu 190eurot,
- Tiheda lasteaed – 702 eurot, sh kinnisvara kulu 228 eurot,
- Avinurme lasteaed - 736 eurot, sh kinnisvara kulu 405 eurot,
- Mustvee lasteaed – 810eurot, sh kinnisvara kulu 475 eurot.

Joonis 29. Lasteaedade majandamiskulud ning nende struktuur

4.2.3. Lasteaedade tööjõukulud

Kokku on neljas lasteaia 45,1 töökohta (vt joonis 30), sh Mustvee lasteaia 9,25; Saare valla lasteaia 9,55; Tiheda lasteaia 12,78; Avinurme lasteaia 13,5. Sellele lisandub veel 3,8 kohta Lohusuu koolis (2,6 õpetaja kohta ning 1,2 abiõpetaja kohta).

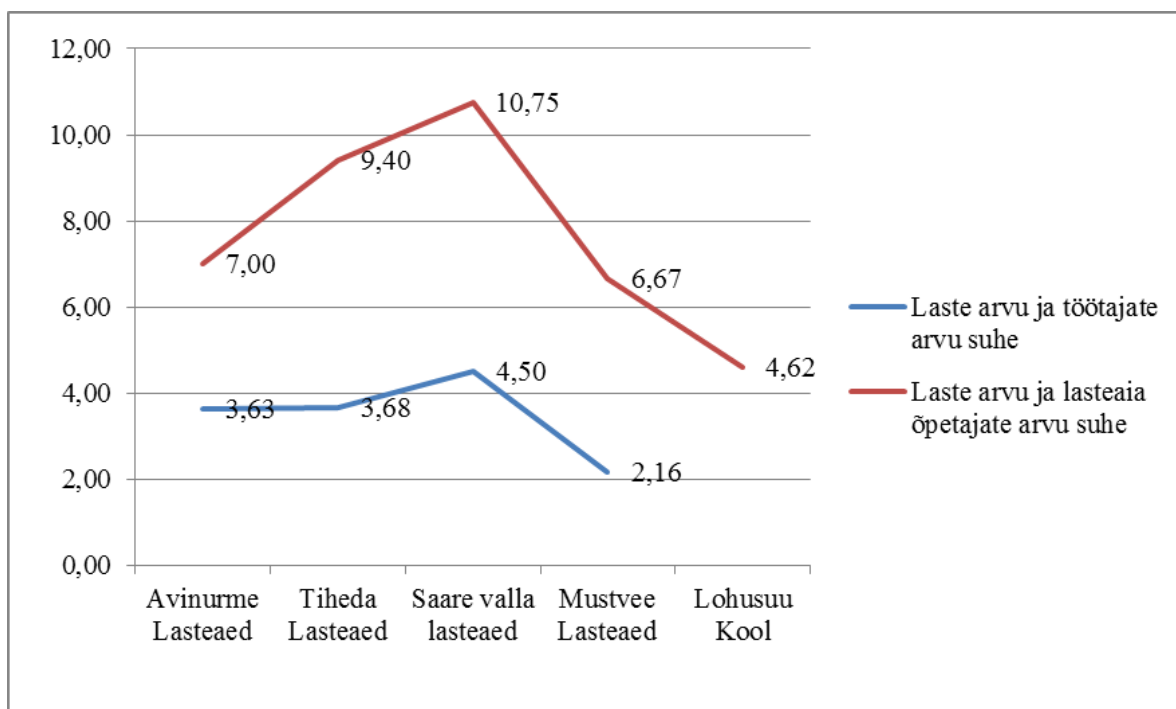
Joonis 30. Lasteaedade personal

18% töötajatest on seotud kõrvaltegevusega (kinnisvara, toitlustus, muud tugitegevused). Kõige madalam on see näitaja Saare valla lasteaias, kus lasteaias toitlustamine toimub Voore kooli köögi baasilt. Mustvee lasteaias on üle veerandi töötajatest seotud kõrvaltegevusega.

Tabel 20. Lasteaegade personali struktuur

	Avinurme lasteaed		Tiheda lasteaed		Saare valla lasteaed		Mustvee lasteaed		KOKKU	
Õpetajad	7	52%	5	39%	4	42%	3	32%	19	42%
Abiõpetajad	3	22%	3	23%	3,75	39%	2	22%	11,75	26%
Huvitegevus	0	0%	0,38	3%	0,5	5%	0,25	3%	1,13	2%
Tugispetsialistid	0	0%	0,5	4%	0	0%	0,5	5%	1	2%
Asutuste juhid	1	7%	1	8%	1	10%	1	11%	4	9%
Kinnisvarahaldus	1,5	11%	1,4	11%	0,3	3%	0,5	5%	3,7	8%
Toitlustus	1	7%	1,5	12%	0	0%	1	11%	3,5	8%
Abitegevus	0	0%	0	0%	0	0%	1	11%	1	2%
KOKKU	13,5	100%	12,78	100%	9,55	100%	9,25	100%	45,08	100%
<i>sh kinnisvara/ toit/ abitegevus</i>	2,5	19%	2,9	23%	0,3	3%	2,5	27%	8,2	18%

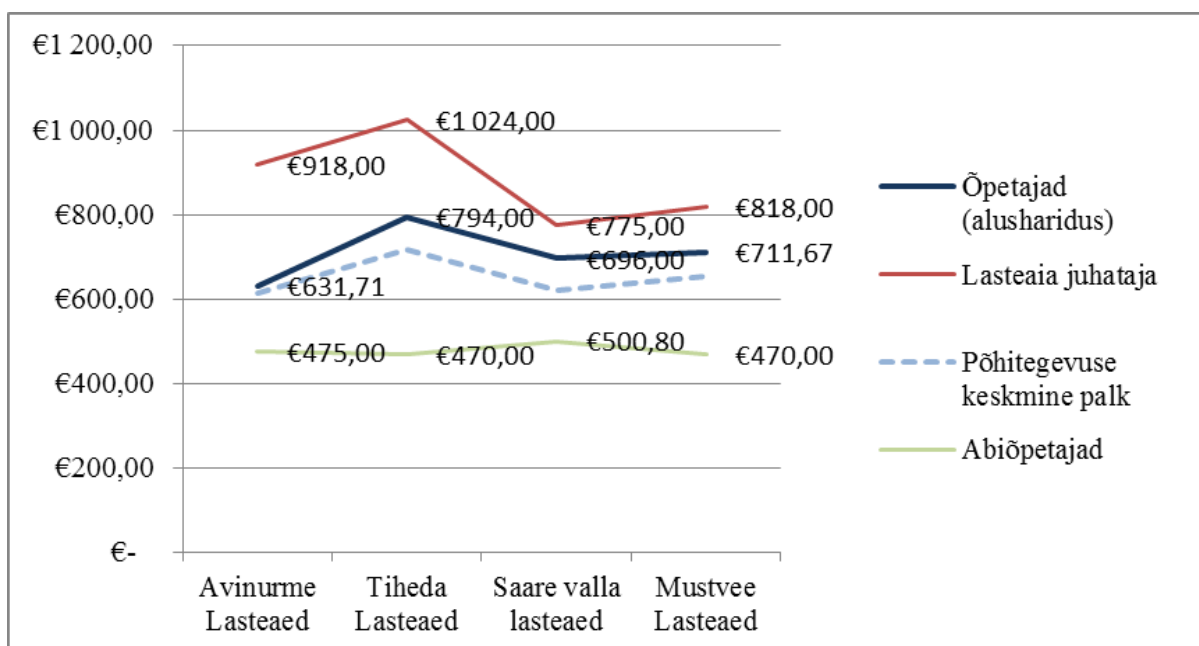
Lasteaedades on keskmiselt 4 lapse kohta üks töökoht ning 8 lapse kohta üks õpetaja töökoht. Kõige madalam näitaja on Lohusuu koolis, kus õpetaja kohta on 4 last. Lohusuu koolis oli 2016/2017 õppeaastal 12 lasteaias last ja kaks rühma (keskmiselt 6 last rühmas). Ühe rühma kaotamisel väheneks personali kulu ca 15 000 eurot.

Joonis 31. Laste arvu ja töökohtade/õpetajate suhe

Tugispetsialiste on lasteaedades vähe. Vaid Tiheda lasteaias ja Mustvee lasteaias on 0,5 logopeedi kohta. Soovituslikult võiks olla lasteaedade peale kokku 2,0 logopeedi kohta.

Kõrgeimad palgad on Tiheda lasteaias ja madalaimad Avinurme lasteaias. Lasteaia õpetaja keskmine töötasu Avinurmes on 631,71 eurot, Tiheda lasteaias 794 eurot kuus. Õpetaja palkade ühtlustamise hind aastas on 35 000 eurot, õpetaja abide palkade ühtlustamise hind on 4000 eurot aastas.

Joonis 32. Lasteaiatöötajate palgad

4.3. Koolide majanduslik olukord

4.3.1. Koolide tulud ja kohalike omavalitsuste finantseerimine

Tulevase Mustvee valla koolide kogueelarve on 2017. aasta seisuga 2,34 miljonit eurot (vt joonis 33). Koolidele välistest allikatest laekuvad vahendid moodustasid kokku 1,63 miljonit eurot (61%), millest 1,34 miljonit moodustasid riigieelarve eraldised ja 270 000 eurot teiste omavalitsuste poolne finantseerimine.

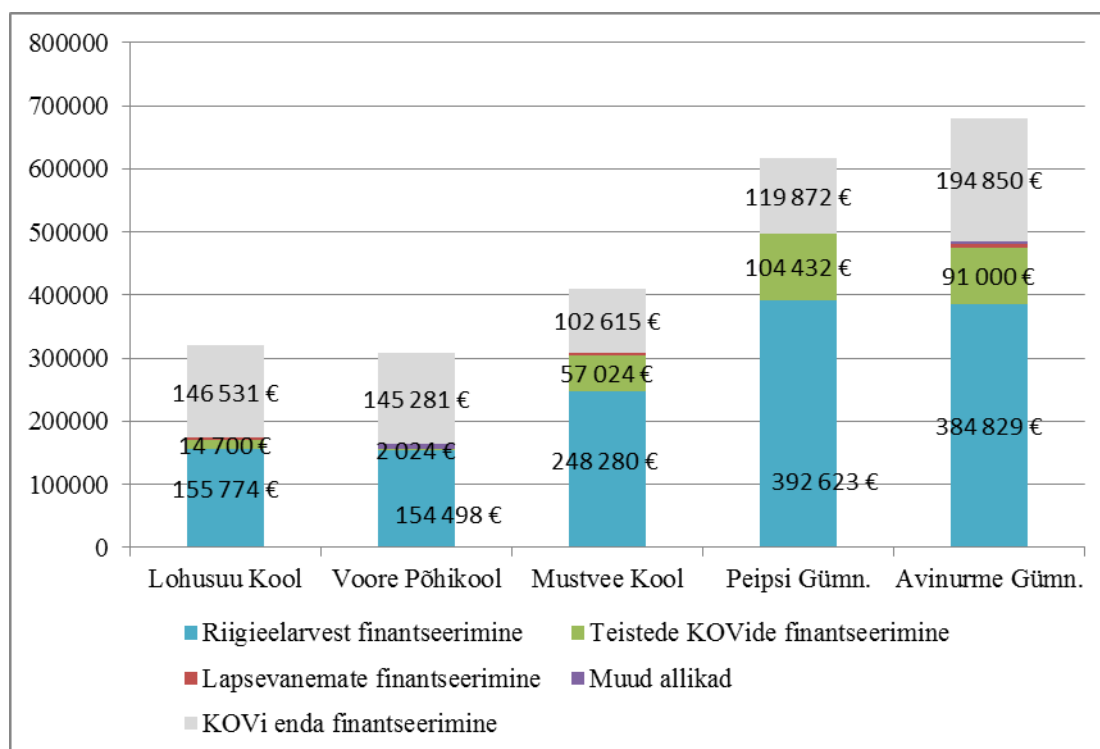
Riigi eraldised moodustavad koolide eelarvetest 57%, sh:

- Lohusuu Koolil 49% (arvestama peab, et kool sisaldab ka kahte lasteaiarühma mis riigieelarvest eraldisi ei saa),
- Voore Põhikoolil 50%,
- Avinurme Gümnaasiumil 57%,
- Mustvee Koolil 60%,
- Peipsi Gümnaasiumil 64%.

Kohalike omavalitsuste enda panus koolide ülevalpidamisse oma eelarvest on 710 000 eurot (30%), sh:

- Voore Põhikoolil 145 000 eurot (47% eelarvest),
- Lohusuu Koolil 146 000 eurot (46%),
- Avinurme Gümnaasiumil 195 000 eurot (29%),
- Mustvee Koolil 103 000 eurot (25%),
- Peipsi Gümnaasiumil 120 000 eurot (19%).

Peipsi Gümnaasiumi eelarvest moodustab 17% teiste kohalike omavalitsuste poolne finantseerimine, Mustvee Koolil on see näitaja 14% ja Avinurme Gümnaasiumil 13%.

Joonis 33. Ühinevate omavalitsuste koolide eelarved ja finantseerimine

Alates 2017. aasta 1. jaanuarist on ühe õppekoha tegevuskulu piirmäär 88 eurot ühe kuu kohta, tegelik tegevuskulu õppekoha kohta on koolidel märkimisväärselt suurem:

- Peipsi Gümnaasiumil 122eurot,
- Avinurme Gümnaasiumil 140eurot,
- Mustvee Koolil 156eurot,
- Lohusuu Koolil 224eurot,
- Voore Põhikoolil 250eurot.

Hinnanguliselt on tegeliku tegevuskulu ja piirmäära rakendamise vahe koolidel kokku 124 000 eurot aastas (summa, mille omavalitsused maksavad teistest valdadest pärit laste koolitamiseks, kuna tegelik õpilaskoha maksumus on oluliselt kõrgem, 5% eelarvest). Mustvee Kooli eelarvest moodustab see näitaja 10%, kuid samas läheb see suuresti Kasepää valla laste koolitamiseks, kes on tulevase ühendamavalitsuse üks osa.

Ühinemise järgselt väheneb summa 60 000 euroni aastas, sest 64 000 eurot on seotud ühinevate omavalitsuste omavahelise arveldusega. Ühinemise järgselt on näitaja kõige kõrgem Lohusuu Koolil - 7% (21 000 eurot). Selle põhjuseks on asjaolu, et Lohusuu Koolis käivad 13 last, kes on registreeritud teistesse piirkondasse ja õppekoha maksumus on kõrge.

Lapsevanemad maksavad toiduraha vaid mõnes koolis (Avinurme, Mustvee Kool, Lohusuu Kool). Avinurme Gümnaasiumis osalevad lapsevanemad ka huviringide kulude katmisel (summas 2000 eurot). Omatulusid teenitakse suuremas määras Voore Põhikoolis (7000 eurot - toiduraha personalilt, pikapäevaeine tasumine vanemate poolt, üürid, rendid kooli ja võimla osas) ja Avinurme Gümnaasiumis (3900 eurot - jõusaal, paljundus, ruumide rent).

4.3.2. Eraldised koolidele riigieelarvest

Alljärgnevalt analüüsitakse riigi eraldisi koolidesse 2017. aastaks, arvutuste aluseks on õpilaste arv omavalitsustes seisuga 10.11.2016 (allikas Rahandusministeerium).

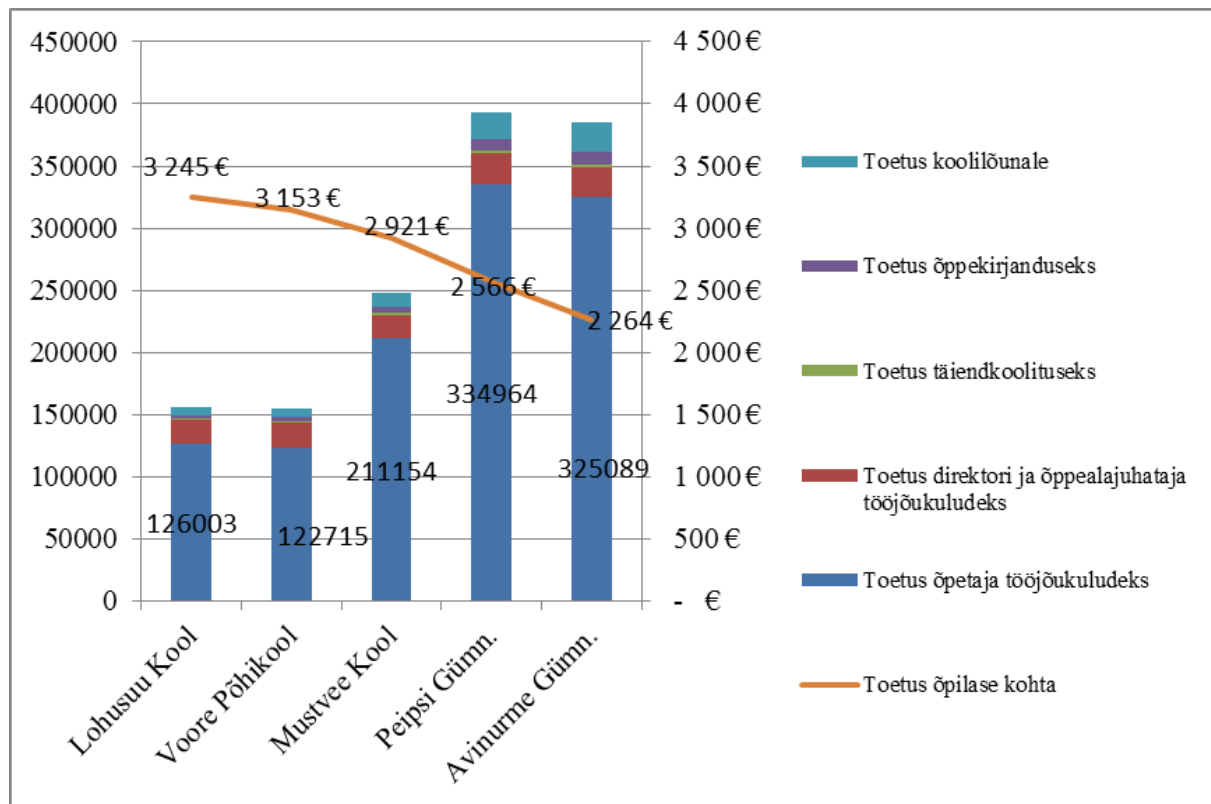
Riigi eraldise suurus sõltub peamiselt õpilaste arvust, ühe õpilaskoha maksumusest ja valla/kooli koefitsiendist. Koefitsient on fikseeritud 2013. aastast. Peale ühinemist arvutatakse välja kaalutud keskmisega uue valla koefitsient. Põhimõte on, et ühinemise järgselt toetus koolidele koefitsiendi tõttu ei tohi väheneda (eraldatav summa võib muutuda vaid laste arvu vähenemisest).

Koefitsiendid põhikooli osas on järgmised:

- Lohusuu vald - 2,01 (47 õpilast),
- Saare vald - 1,98 (46 õpilast),
- Mustvee linn - 1,88 (196 õpilast),
- Avinurme vald - 1,52 (134 õpilast).

Kohalike omavalitsuste koefitsiendid gümnaasiumi osas nii Mustvee kui Avinurme puhul 1,12.

Riigipoolne rahastus koolidele on kokku 1,336 mln eurot. Kõige suurem on see Peipsi Gümnaasiumile (392 623 eurot). Kõige suurem eraldis õpilase kohta on Lohusuu Koolile, (3 245 eurot õpilase kohta). 83% eraldisest moodustab toetus õpetaja tööjõukuludeks.

Joonis 34. Ühinevate omavalitsuste koolide finantseerimine

Tabel 21. Riigi eraldise struktuur koolide lõikes

Finantseerimine riigieelarvest	Asutused kokku	Lohusuu Kool	Voore Põhikool	Mustvee Kool	Peipsi Gümnn	Avinurme Gümnn
Toetus õpetaja tööjõukuludeks	1 119 925	126 003	122 715	211 154	334 964	32 5089
sh toetus gümnaasiumi õpetaja tööjõukuludeks	109 704				59 972	49 732
Toetus direktori ja õppealajuhataja tööjõukuludeks	106 506	19 246	20 365	18 682	24 845	23 368
Toetus täiendkoolituseks	11 468	1 237	2 130	18 03	3 208	3 090
Toetus õppekirjanduseks	28 899	2 736	2 736	4 902	8 721	9 804
Toetus koolilõunale	69 206	6 552	6 552	11 739	20 885	23 478
KOKKU	1 336 004	155 774	154 498	248 280	392 623	384 829

4.3.3. Koolide tegevuskulud

Koolide eelarvete kogukuludest (2,336 miljonit eurot) moodustavad 82% personalikulud. Kooliti kõigub see näitaja vahemikus 77% - 87% (Voore 77%, Peipsi Gümnaasium 87%, vt joonis 35).

Kõige suurema osa majanduskuludest moodustavad kinnisvara kulud - 229 000 eurot aastas, ehk 43% majandamiskuludest. 18% on toitlustuskulud ja 7% õppevahendid. Kõige suuremad majandamiskulud on Avinurme Gümnaasiumil, millest põhiosa annavad kinnisvara, toitlustus ja majanduskulud.

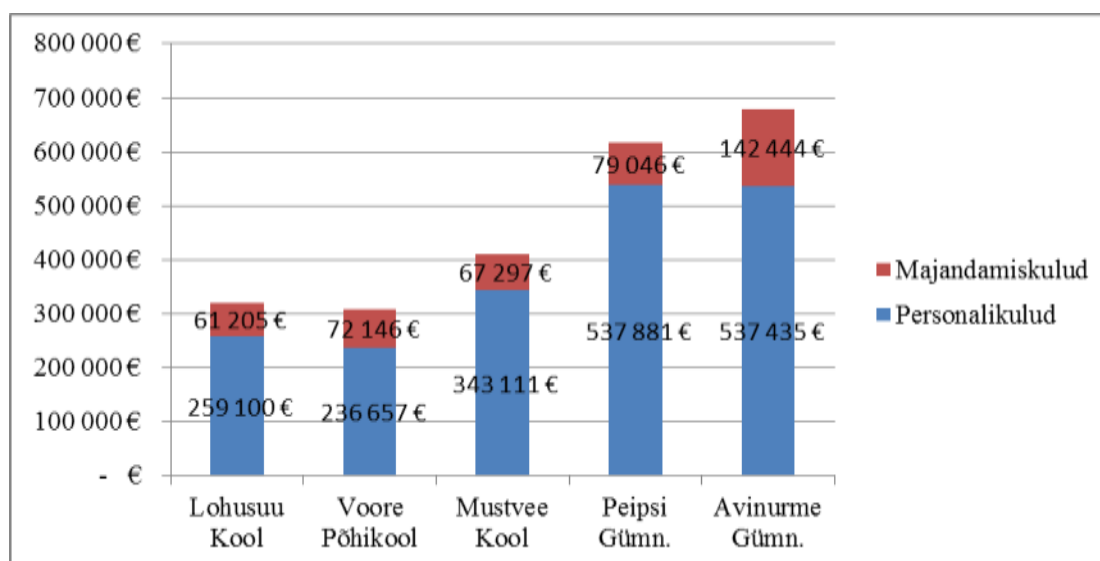
Tabel 22. Koolide kogueelarve ja kulude struktuur, eurot

	Lohusuu Kool	Voore Põhikool	Mustvee Kool	Peipsi Gümna.	Avinurme Gümna.	KOKKU
Personalikulud	259 100	236 657	343 111	537 881	537 435	1 914 184
Majandamiskulud	61 205	72 146	67 297	79 046	142 444	422 138
Kulud kokku	320 305	308 803	410 408	616 927	679 879	2 336 322

Kinnisvara kulude osakaal kooli majanduskuludest on erinev, kõige kõrgem on see Voore Põhikoolis (68%) ja madalaim Avinurme Gümnaasiumis ning Peipsi Gümnaasiumis (46%).

Majanduskulud ühe õpilase kohta erinevad kooliti ca 2 korda, sh kinnisvara kulu ühe õpilase kohta erineb ca 4 korda. Asutuste majandus- ja kinnisvarakulud ühe õpilase kohta on järgmised:

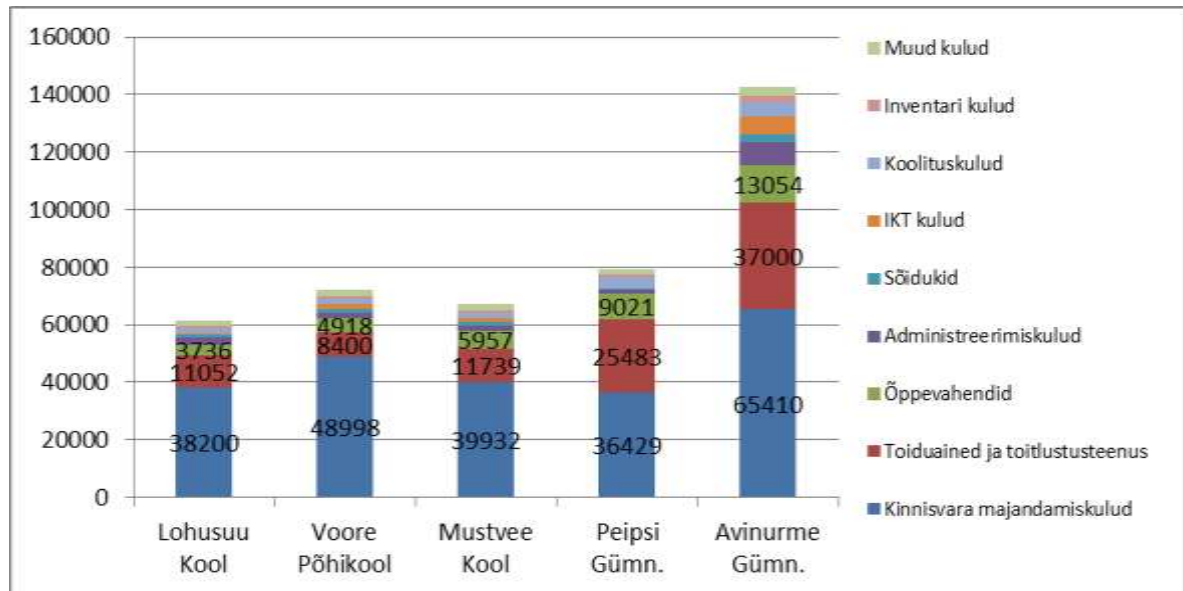
- Peipsi Gümnaasium – 517 eurot, sh kinnisvara kulu 238 eurot,
- Mustvee Kool – 792 eurot, sh kinnisvara kulu 470eurot,
- Avinurme Gümnaasium – 838 eurot, sh kinnisvara kulu 385eurot,
- Lohusuu Kool - 1020eurot, sh kinnisvara kulu 637eurot,
- Voore Põhikool - 1472eurot, sh kinnisvara kulu 1000eurot.

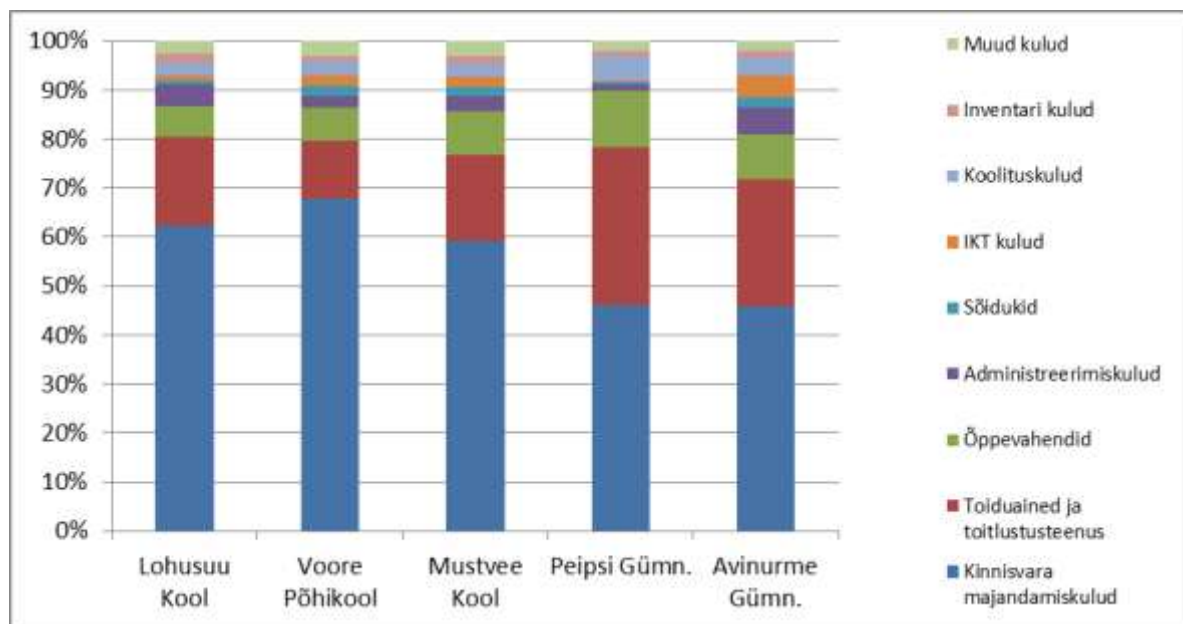
Joonis 35. Koolide kulude struktuur

Õppevahendite kulu õppekoha kohta jääb vahemikku 59-100 eurot:

- Voore Põhikool 100 eurot õpilane,
- Lohusuu Kool 78 eurot õpilane,
- Avinurme Gümnaasium 77 eurot õpilane,
- Mustvee Kool 70eurot õpilane,
- Peipsi Gümnaasium 59 eurot õpilane.

Joonis 36. Koolide majandamiskulud

Joonis 37. Koolide majandamiskulude struktuur

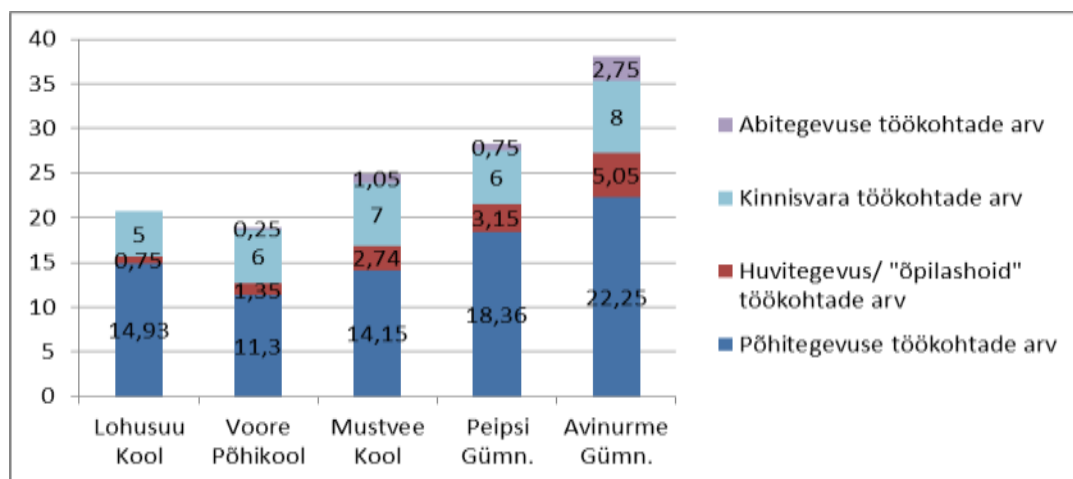
4.3.4. Koolide tööjõukulud

Kokku on koolides 130,8 töökohta, sh:

- Voore Põhikoolis 18,9,
- Lohusuu Koolis 20,7,
- Mustvee koolis 24,9,
- Peipsi Gümnaasiumis 28,3,

- Avinurme Gümnaasiumis 38,1.

28% töötajatest ei ole seotud otsese õppetegevusega (kinnisvara, toitlustus, muud tugitegevused), 18% palgafondist läheb nende tasustamiseks. Vastav osakaal on suurem Voore Põhikoolis (samas toitlustab kool ka lasteaeda) ja Mustvee Koolis. 7% personalist on koolijuhid (ei sisalda majandusjuhatajaid, kes on kinnisvara töötajad) ja nende töötasu 9% palgarahast. Koos majandusjuhatajatega on näitaja 8%.

Joonis 38. Koolide personal

Koolides on 4,9 - 7,3 last ühe õpetaja töökohta kohta, samas on Eesti keskmine 12,0. (haridussilm.ee). Riigi eesmärk 15,0 last õpetaja kohta.

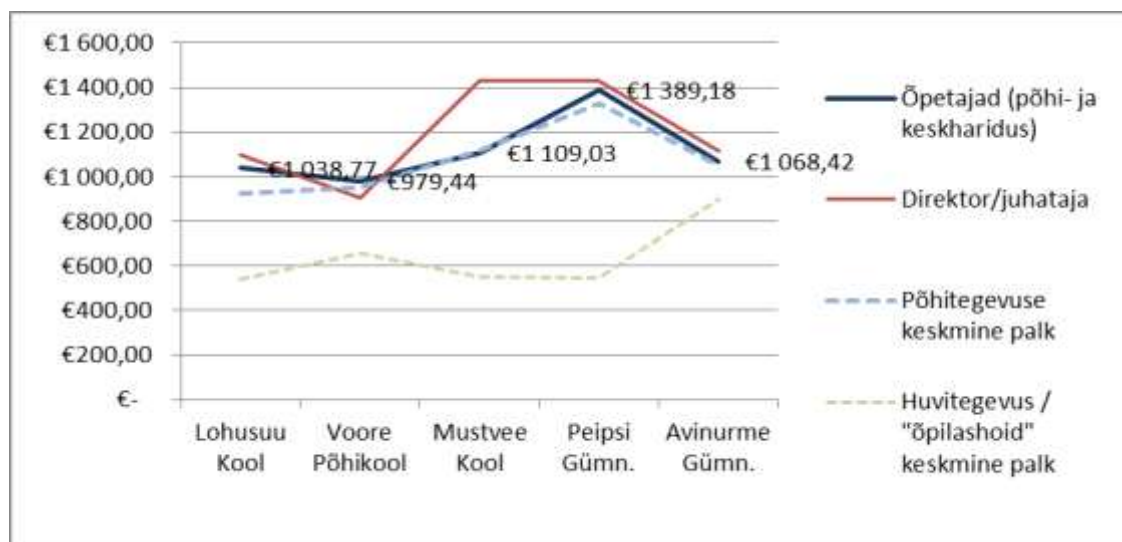
Tugispetsialiste on koolides vähe. Viies koolis on kokku 3,05 logopeedi kohta ja 0,25 sotsiaalpedagoogi (Avinurme Gümnaasium). Psühholooge koolides ei ole. Soovituslikult võiks olla koolide peale kokku vähemalt 1,0 psühholoogi ja 1,0 sotsiaalpedagoogi kohta. Koolide personali struktuur on kokkuvõtvalt kajastatud allolevas tabelis 23.

Tabel 23. Koolide personali struktuur

	Lohusuu Kool		Voore Põhikool		Mustvee Kool		Peipsi Güm.		Avinurme Güm.		KOKKU	
Kooli ja lasteaia õpetajad	12,5	60%	9,0	48%	11,9	48%	15,4	54%	19,0	50%	67,7	52%
Asutuste juhid	1,0	5%	1,5	8%	1,8	7%	2,5	9%	2,0	5%	8,8	7%
Tugispetsialistid	0,3	1%	0,8	4%	0,5	2%	0,5	2%	1,3	3%	3,3	3%
Abiõpetajad	1,2	6%	0,0	0%	0,0	0%	0,0	0%	0,0	0%	1,2	1%
Huvitegevus ja õpilashoid	0,8	4%	1,4	7%	2,7	11%	3,2	11%	5,1	13%	13,0	10%
Kinnisvarahaldus	3,0	15%	4,0	21%	5,0	20%	4,0	14%	5,0	13%	21,0	16%
Toitlustus	2,0	10%	2,0	11%	2,0	8%	2,0	7%	3,0	8%	11,0	8%
Abitegevus (sekretär, garderoob, IT)	0,0	0%	0,3	1%	1,1	4%	0,8	3%	2,8	7%	4,8	4%
KOKKU	20,7	100%	18,9		24,9		28,3		38,1		130,8	
s.h kinnisvara/toit/abitegevus	5,0	24%	6,3	33%	8,1	32%	6,8	24%	10,8	28%	36,8	28%

Pedagoogide kõrgemad palgad on Peipsi Gümnaasiumis (1389) ja madalamad Voore Põhikoolis (979). Pedagoogide palkade ühtlustamine kõrgeima tasemeni tooks kaasa täiendavat kulu 264 000 eurot aastas.

Koolijuhtide palgad on samuti kõrgemad Mustvee linna koolides (1430 eurot). Madalaim oli Voore Põhikooli direktori palk.

Joonis 39. Koolitöötajate palgad

5. Kokkuvõte ja ettepanekud

Ühinemispirkonna rahvastik on viimase kümne aastaga oluliselt vähenenud ja vananenud. Selle tulemuseks on olnud laste arvu vähenemine. Rahvastikuprognosi baasstsenaariumi põhjal, kus arvestatakse ainult piirkonna elanike sisemist taastepotentsiaali ilma rändeta, sünnib aastatel 2017-2021 Mustvee vallas 221 last, mis on keskmiselt 44 sündi aastas. Rändega tehtud rahvastikuprognosis on märksa pessimistlikum. Vastavalt rändestsenaariumile väheneb elanike arv piirkonnas võrreldes 2017. aastaga 2027. aastaks 18% võrra ja 2037. aastaks 37% võrra, mis võrreldes baasstsenaariumiga on vastavalt 4% ja 19% enam. Seega tuleb tulevasel Mustvee vallal arvestada jätkuvalt elanike, sh ka laste arvu vähenemisega.

Tulevase Mustvee valla haridusasutuste koondnäitajad on esitatud tabelis 24.

Tabel 24. Haridusasutuste koondnäitajad

•	Avi-nurme Lasteaed	Tiheda Lasteaed	Saare valla lasteaed	Mustvee Lasteaed	Lohusuu Kool	Voore Põhikool	Mustvee Kool	Peipsi Güm.	Avi-nurme Güm.	KOKKU
ÕPILASED										
Laste arv asutuses	49	47	43	20	60	49	85	153	170	676
<i>sh lasteaia laste arv</i>	49	47	43	20	12	0	0	0	0	171
<i>sh koolilaste arv</i>	0	0	0	0	48	49	85	153	170	505
TÖÖJÕUD										

Töökohtade arv	13,5	12,8	9,6	9,3	20,7	18,9	24,9	28,3	38,1	175,9
<i>sh põhitegevuse töökohad</i>	<i>11,0</i>	<i>9,5</i>	<i>8,8</i>	<i>6,5</i>	<i>14,9</i>	<i>11,3</i>	<i>14,2</i>	<i>18,4</i>	<i>22,3</i>	<i>116,7</i>
<i>sh huvitegevuse töökohad</i>	<i>0</i>	<i>0,375</i>	<i>0,5</i>	<i>0,25</i>	<i>0,75</i>	<i>1,35</i>	<i>2,74</i>	<i>3,15</i>	<i>5,05</i>	<i>14,165</i>
<i>sh abitegevuse töökohad</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>0</i>	<i>0,25</i>	<i>1,05</i>	<i>0,75</i>	<i>2,75</i>	<i>5,8</i>
<i>sh kinnisvara töökohad</i>	<i>1,5</i>	<i>1,4</i>	<i>0,3</i>	<i>0,5</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>24,7</i>
<i>sh toitlustuse töökohad</i>	<i>1</i>	<i>1,5</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>14,5</i>
KINNISVARA										
Hoonete suletud netopind (m ²)	1 544,2	529,5	825	1 210,6	2 268,9	3 301,8	2363	3 150,6	4 293	19 486,6
FINANTSID										
Eelarve maht aastas	170 003	173 433	123 203	96 512	320 305	308 803	410 439	616 927	679 879	2 899 504
Eraldised riigieelarvest	-	-	-	-	155 774	154 498	248 280	392 623	384 829	1 336 004
KOV-i enda finantseering	125 600	131 433	71 658	67 919	146 531	145 281	102 615	119 872	194 850	1 105 759
Personalikulu	133 951	140 424	99 470	80 305	259 100	236 657	343 111	537 881	537 435	2 368 334
Majandamiskulu	36 052	33 009	23 333	16 207	61 205	72 146	67 297	79 046	142 444	530 739
INVESTEERINGUTE VAJADUS										
Koguvajadus (indikatiivne)	600 000 ¹⁴	200 000	100 000 ¹⁵	-	Kütte-süsteem ¹⁶	1 mln € ¹⁷	1,5-2 mln € ¹⁸	0,7 mln € ¹⁹	2 mln € ²⁰	ca 7 mln €

Arvestades moodustuva valla haridusvaldkonna hoonete asukohta, seisukorda, haldamiskulusid ning nende vastavust pikaajalistele vajadustele, lasteaedade ning koolide personali, töökorraldust ja finantseerimist on selge, et nii alushariduses kui üldhariduses on vajalikud ümberkorraldused nii haridusasutuse võrgustikus kui juhtimises. Otstarbekas on ühinevate kohalike omavalitsuste arengukavas täpsustada haridusvaldkonna tuleviku kujundamise seisukohad. Seda ennekõike haridusasutuste jätkusuutlikkuse kriteeriume silmas pidades. Näiteks suhtumine liitklasside moodustamisse ja põhikooli kolmanda kooliastme minimaalse laste arvu kriteeriumi seadmine lähtuvalt näiteks esimese ja teise kooliastme õpilaste arvust kuue aasta perspektiivis (kui näiteks alla 6 õpilase klassis, siis kaalutakse kooli tulevikku). Sisus tähendab see õpikeskkonna kvaliteeti sihiteadlikult arendada ja investeerida haridusasutuste võrku ka kuluefektiivselt lähtuvalt pikaajalisest perspektiivist. Seejuures tuleb otsustamisel võtta arvesse ka asjaolu, et kuivõrd haridusasutuste võrk toetab kohalike arengueelduste kasutuselevõttu ja annab võimalusi kohtadel töökohtadeks või loob elanike paigalejäämiseks ja sisserändeks perspektiivi (näiteks maale elama propageerimiseks).

¹⁴ uue hoone rajamisel ca 1 mln eurot

¹⁵ lasteaia Voore rühmade ümberpaigutamine Voore Põhikooli hoonesse

¹⁶ investeeringud suurus sõltub valitud küttelahendusest

¹⁷ esimeses järgus ca 200 000 eurot

¹⁸ olemasoleva hoone täielik renoveerimine

¹⁹ ei sisalda fassaadi ja katust

²⁰ kogu kompleks, sh spordihoone ja vana õppehoone

Alushariduse peamised väljakutsed ja võimalikud lahendused on järgnevad:

- Mustvee Lasteaia puhul tasub kaaluda selle ühendamist Tiheda lasteaiaga (ühine juhtimine). Tiheda lasteaiahoone on vaja soojustada, lasteaed saab vähemalt lähiperspektiivis jätkata kolmerühmalisena. Mustvee lasteaia puhul tuleb lähiajal kaaluda võimalust jätkata üherühmalisena.
- Avinurme lasteaed saab lähiperspektiivis jätkata kolmerühmalisena. Samas on vajalik lahendada küsimus lasteaiahoone tuleviku osas – olemasolev hoone on täielikult amortiseerunud ning selle rekonstrueerimine pole eelduslikult kõige otstarbekam, kuna lasteaia ruumilahendus ei vasta selle tänastele vajadustele. Lasteaia puhul võiks kaaluda ka uue hoone ehitamist või lasteaia ümberpaigutamist kooli/kultuurimaja pindadele. Hoone funktsionaalsuse huvides on eelistatud vana hoone lammutamine ja uue ehitamine.
- Saare valla lasteaed Siilike ühendatakse 2017. aastal Voore Põhikooliga, asutuste tootlustamne on juba ühendatud. Otstarbekas on jätkata valla poolt väljapakutud lahendusega, mille kohaselt paigutatakse Voore kaks lasteaiarühma põhikooli hoonesse. Kääpa lasteaiarühm on lähiperspektiivis kindlasti jätkusuutlik.
- Lohusuu Kooli puhul tuleb esimesel võimalusel minna üle ühele lasteaiarühmale, kahe lasteaiarühma pidamine vaid 10 lapsega pole majanduslikult ega sisuliselt otstarbekas.

Üldhariduse väljakutsed ja võimalikud lahendused on järgnevad:

- Ülekaalukalt kõige suurem väljakutse on lahenduse leidmine Mustvee linna koolide osas. Kahe kooliga jätkamine ei ole jätkusuutlik, samas ei ole kumbki tänastest koolikompleksidest praegusel kujul ühendatud õppeasutuse jaoks sobilik. Eelduslikult on optimeerides võimalik vähendada Mustvee linna üldhariduse pinda ligi kaks korda. Lahenduse puhul peab arvestama, et kool saab olema kakskeelne, mis kogukondade integreerimise seisukohast oleks positiivne. Lisaks on vaja kokku leppida, kas ja millistel tingimustel on gümnaasiumiastme pidamine Mustvees otstarbekas.
- Avinurme Gümnaasiumi puhul on vajalik leida mõistlik lahendus vana õppehoone kasutuse ja investeeringute osas ning spordihoone soklikorruse osas. Kaaluda tuleks kooli ja lasteaia köökide ühendamist, samuti võimalust, et teatud pindadele (nt vana õppehoone) leitakse muu kasutus.
- Peale Voore Põhikooli ja Saare valla lasteaed Siilike ühendamist on vajalik leida lahendus koolihoone energiasäästlikumaks muutmiseks. Lisaks on vajalik teostada vähemalt kõige kriitilisemad investeeringud (riietus- ja pesuruumide uuendamine).
- Lohusuu Kooli osas on vajalik lahendada küttesüsteemi ning soklikorruse niiskuse probleemid. Õpilaste arvu vähenemise korral tuleb kaaluda III kooliastmega jätkamist.

Haridusasutuste võrgu optimeerimise ja juhtimise ümberkorraldamise käigus on oluline leida lahendusi ka haridusasutuste ruumide multifunktsionaalseks kasutamiseks. Haridusasutuste töö ümberkorraldamise sujuvaks läbiviimiseks on vaja kaasata senisest aktiivsemalt kogukonnad. Seejuures tuleb arvestada

piirkonna eripäradega, sh pakkuda tulevikku loovaid lahendusi venekeelsele elanikkonnale. Otstarbekas on koostada valla haridusasutuste ühtne kommunikatsioonistrateegia, parandada infoliikumist ja tutvustada aktiivselt hariduse omandamise võimalusi moodustavas Mustvee vallas ka omavalitsusüksusest väljapool. Jätakuvalt on päevakorras koolikultuuri arendamine ning haridusasutuste eripärade suurem väljaarendamine ja nende esiletoomine kui tähtis osa õpikeskkonnast. Haridusvõimaluste avardamiseks on asjakohane analüüsida uue kohaliku omavalitsuse liikumiskeskonda ja vajadusel teha ümberkorraldused ühistranspordi marsruutides ja liikumisgraafikutes.

Nii alushariduse kui üldhariduse puhul tuleb ühiselt lahendada tugispetsialistide teenuste tagamine, seda nii logopeedi, psühholoogi kui eripedagoogi töö. Ühinemise järgselt on vaja kokku leppida õpetajate palgatasemed ja viia läbi nende ühtlustamine. Seejuures on vaja analüüsida haridusasutuste ümberkorraldamise käigus ka õpetajate töökoormusi, et leida võimalikult parimad lahendused õpetajatele paindlikuks tööks. Samuti leida lahendused õpetajate järelkasvuks ning koolitamiseks. Seoses hariduslike erivajadustega laste arvu kasvuga on vajalik kujundada asjakohane täiendõppe süsteem õpetajatele.

Haridusasutustes vaja viia läbi IT- alane audit (arvutid, kasutatavad programmid, arvutite kasutamine õppeprotsessi korraldamisel (e-õppekavad, e-tunniplaanid jms)) ja kujundada haridusasutustes ühtsed lähtekohad digipädevuste osas. Samuti tuleks arutada haridusasutustes e-õppe võimaluste laiendamist.

Kasutatud materjalid

- Avinurme valla arengukava 2013 - 2022
- Avinurme Lasteaed Naerulind arengukava 2017 - 2022
- Avinurme Gümnaasiumi arengukava 2017 - 2021
- Kasepää valla arengukava aastateks 2017 - 2030
- Tiheda Lasteaed arengukava 2013 - 2016
- Lohusuu valla arengukava 2007 - 2018
- Lohusuu Kooli arengukava 2011 - 2018
- Mustvee linn arengukava ja eelarvestrateegia 2013 - 2020
- Mustvee Gümnaasiumi (Mustvee Põhikooli) arengukava 2015 - 2018
- Saare valla arengukava aastateks 2013 - 2025
- Saare valla lasteaed Siilike arengukava aastaeks 2014 - 2016
- Voore Põhikooli arengukava aastateks 2014 - 2017 (2020)
- Saare valla haridusvõrgu analüüs. Krames Konsultatsioonid OÜ, 2016